

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

[૨૦૨૧] ૬ એસ. સી. આર. ૩૩૩

આર. જાનકિયામ્મલ

વિરૂદ્ધ

એસ.કે. કુમારાસામી (મૃતક) તેમના કાયદેસરના વારસદારો અને અન્ય મારફતે.

(સિવિલ અપીલ નં. ૧૫૩૭/૨૦૧૬)

૩૦ જૂન, ૨૦૨૧

[ન્યાયમૂર્તિશ્રી અશોક ભૂષણ અને ન્યાયમૂર્તિશ્રી આર. સુભાષ રેડ્ડી]

દીવાની કાર્યરીતિ સંહિતા (સી.પી.સી.), ૧૯૦૮: ઓર્ડર XXIII નિયમ ૩
– સમાધાન હુકમનામું – ઓર્ડર XXIII નો નિયમ ૩ જોગવાઈ કરે છે કે, જ્યાં
અદાલતના સંતોષ મુજબ એ સાબિત થાય છે કે કોઈ પણ કાયદેસરના કરાર

અથવા સમાધાન દ્વારા દાવાનો સંપૂર્ણ અથવા અંશતઃ નિકાલ કરવામાં આવ્યો છે, ત્યારે અદાલત તેવા કરાર અથવા સમાધાનને રેકૉર્ડ પર લેવાનો આદેશ કરશે અને તે મુજબ હુકમનામું પસાર કરશે – નિયમ ૩ માં "કાયદેસરનો કરાર અથવા સમાધાન" શબ્દપ્રયોગનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે – ભારતીય કરાર અધિનિયમની કલમ ૧૦, ૧૩ અને ૧૪ ના સંયુક્ત વાંચન પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે, જ્યારે બળજબરી અનુચિત પ્રભાવ, કપટ, ગેરરજૂઆત અથવા ભૂલ દ્વારા સંમતિ મેળવવામાં આવી હોય, ત્યારે તેવી સંમતિ 'મુક્ત સંમતિ' ગણાતી નથી અને જે પક્ષકારની સંમતિ બળજબરી, કપટ કે ગેરરજૂઆત દ્વારા લેવામાં આવી હોય, તેના વિકલ્પ પર તેવો કરાર રદબાતલ કરવા પાત્ર બને છે – ઓર્ડર XXIII ના નિયમ ૩ ના સ્પષ્ટીકરણ મુજબ, જે કરાર ભારતીય કરાર અધિનિયમ હેઠળ શૂન્ય અથવા રદબાતલ કરવા પાત્ર હોય, તેને 'કાયદેસર' ગણવામાં આવશે નહીં – કરાર અધિનિયમ, ૧૮૭૨.

દીવાની કાર્યરીતિ સંહિતા (સી.પી.સી.), ૧૯૦૮: ઓર્ડર XXIII નિયમ ૩એ – વાદપત્રમાં, વાદીએ એવી રજૂઆત કરી હતી કે તારીખ ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ ના રોજ નોંધાયેલું સમાધાન કાયદેસરનું સમાધાન નહોતું, કારણ કે તે કપટ અને ગેરરજૂઆત દ્વારા મેળવવામાં આવ્યું હતું – વાદીનો કેસ એવો હતો કે પ્રતિવાદી-૧ (ડી૧) દ્વારા તેમને એમ સમજાવવામાં આવ્યા હતા કે આ સમાધાન માત્ર કૌટુંબિક મિલકત બચાવવા માટે કરવામાં આવ્યું છે, કારણ કે વાદીએ વ્યવસાય

માટે લોન મેળવવા બેંકને વ્યક્તિગત ગેરંટી આપી હતી – રજૂઆતો પરથી સ્પષ્ટપણે વાદીનો એ કેસ બને છે કે સમાધાન દસ્તાવેજ પર સહી કરીને તેમણે જે સંમતિ આપી હતી તે 'મુક્ત સંમતિ' નહોતી – આથી, આ સમાધાન વાદીના પક્ષે રદબાતલ કરવા પાત્ર બન્યું – આમ, નિયમ ડેડલાઇનનો પ્રતિબંધ અહીં લાગુ થશે.

સમાધાન હુકમનામું:સામે પડકાર-સમાધાન હુકમનામું કાયદેસર ન હતું, એટલે કે તે રદબાતલ હતું તે આધાર પર કે સમાધાનને પડકારવા માટે સમાધાનના આધારે સમાધાન હુકમનામું કરનાર પક્ષે તે જ અદાલતનો સંપર્ક કરવો પડશે, જેણે સમાધાન નોંધ્યું હતું અને સમાધાન હુકમનામું પડકારતો એક અલગ દાવો જાળવવા યોગ્ય ન હોવાનું માનવામાં આવ્યું છે.

હિંદુ કાયદો:સંયુક્ત હિંદુ કુટુંબ – હિંદુ કાયદા હેઠળ, સંયુક્ત કુટુંબનો કોઈપણ સભ્ય પોતાને સંયુક્ત કુટુંબથી અલગ કરી શકે છે – હિંદુ અવિભક્ત કુટુંબની સ્થિતિ નક્કી કરવા માટે પક્ષકારોનો સંયુક્ત કુટુંબનો દરજ્જો સમાપ્ત કરવાનો ઈરાદો એક મહત્વનું પરિબળ છે – પ્રસ્તુત કેસમાં, ત્રણ શાખાઓનો તેમની મિલકતોના વિભાજન પાછળનો વાસ્તવિક હેતુ એ નહોતો કે તેઓ હિંદુ અવિભક્ત કુટુંબ ચાલુ રાખવા માંગતા નથી, પરંતુ તે વિભાજનનો હેતુ લેન્ડ સીલિંગ એક્ટ, ૧૯૬૧ ના અમલીકરણથી બચવાનો હતો – ત્રણ શાખાઓ

વચ્ચેનો તારીખ ૦૭.૧૧.૧૯૬૦ નો નોંધાયેલ વિભાજન દસ્તાવેજ હોવાથી તેને અવગણી શકાય નહીં – સ્વીકાર્યપણે તે વિભાજન દ્વારા મિલકતો ત્રણ શાખાઓમાં વહેંચવામાં આવી હતી – જોકે, તા.૦૭.૧૧.૧૯૬૦ પછી પણ કુટુંબ 'સંયુક્ત કુટુંબ' તરીકે ચાલુ રહ્યું હતું – ફરીથી સંયુક્ત હિન્દુ કુટુંબનો દરજ્જો પ્રાપ્ત કરવા માટે ત્રણેય ભાઈઓ વચ્ચે પુનઃમિલન થયું હતું, જે તા.૦૭.૧૧.૧૯૬૦ પછીના પક્ષકારોના કૃત્યો અને વર્તન પરથી પૂરતા પ્રમાણમાં સાબિત થાય છે – ત્રણ શાખાઓના નામે વિવિધ સ્થાવર મિલકતોની ખરીદી સ્પષ્ટપણે એ ઈરાદો દર્શાવે છે કે ત્રણેય શાખાઓ સંયુક્ત હતી અને તેઓ ત્રણેય શાખાઓના નામે મિલકતો ખરીદી રહ્યા હતા – વાદીએ ક્યારેય તારીખ ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ ના કરાર અથવા તા.૦૮.૦૩.૧૯૮૧ ના કથિત વિભાજનનો સ્વીકાર કર્યો નથી – આમ, એ સ્પષ્ટ છે કે પક્ષકારો સંયુક્ત રહ્યા હતા અને જ્યાં સુધી તા.૦૬.૦૮.૧૯૮૪ ના રોજ સંમતિ હુકમનામું પસાર ન થયું ત્યાં સુધી ત્રણેય શાખાઓના નામે રહેલી મિલકતો સંયુક્ત રહી હતી – આથી, વર્ષ ૧૯૭૯ માં જ્યારે તાતાબાદની રહેણાંક મિલકત પ્રતિવાદી નંબર-૧ ના નામે મેળવવામાં આવી હતી, ત્યારે ત્રણેય શાખાઓ સંયુક્ત હિન્દુ કુટુંબનો ભાગ હતી અને સંયુક્ત હિન્દુ કુટુંબના એક સભ્યના નામે ખરીદાયેલી મિલકત બધાના લાભ માટે હતી – નીચેની બંને અદાલતોએ જોકે પ્રતિવાદી-૧ (ડી-૧) દ્વારા રજૂ કરાયેલા ૧૮.૦૩.૧૯૮૧ ના વિભાજનનો સ્વીકાર કર્યો હતો, પરંતુ તેવી રજૂઆતના પરિણામોને ધ્યાનમાં લેવામાં ભૂલ કરી હતી – જ્યારે તા.૦૮.૦૩.૧૯૮૧ ના રોજ તમામ સ્થાવર અને

જંગમ મિલકતોના વિભાજનનો દાવો કરવામાં આવે છે, ત્યારે એ નિષ્કર્ષ અનિવાર્ય છે કે કુટુંબ ત્યાં સુધી સંયુક્ત હતું – આમ, પ્રતિવાદી-૧ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી થિયરી કે તા.૦૭.૧૧.૧૯૬૦ પછી ત્રણેય શાખાઓ અલગ હતી, તે તા.૦૮.૦૩.૧૯૮૧ ના વિભાજનના દાવા દ્વારા જ નકારી કાઢવામાં આવે છે / ખોટી સાબિત થાય છે.

આંશિક રીતે અપીલને મંજૂરી આપતા કોર્ટે

ઠરાવ્યુ:૧.૧ આદેશ XXIII નિયમ ૩ દાવાના સમાધાનની જોગવાઈ કરે છે. નિયમ ૩ માં અધિનિયમ નંબર ૧૦૪/૧૯૭૬ દ્વારા સુધારા કરવામાં આવ્યા હતા, જેના દ્વારા એક પરંતુક અને સમજૂતી ઉમેરવામાં આવી હતી. તે જ સુધારા અધિનિયમ નં.૧૦૪/૧૯૭૬ દ્વારા, એક નવો નિયમ, એટલે કે નિયમ ૩એ ઉમેરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી કે જે સમજૂતી પર હુકમનામું આધારિત છે તે કાયદેસર ન હતું તેના આધારે હુકમનામું રદ કરવા માટે કોઈ દાવો કરવામાં આવશે નહીં.” [પરિચ્છેદ ૩૯,૪૦] [૩૫૫-ઈ; ૩૫૬-બી-સી]

૧.૨ વ્યક્તિઓ અને સંસ્થાઓ વચ્ચેના વિવાદોનું નિર્ધારણ કાયદા દ્વારા નિયંત્રિત થાય છે. તમામ વિધાનસભાઓની કાયદાકીય નીતિ વિવાદના

નિર્ધારણ માટે એક તંત્ર પ્રદાન કરવાની છે જેથી વિવાદનો અંત આવી શકે અને સમાજમાં શાંતિ પુનઃસ્થાપિત થઈ શકે. કાયદાકીય નીતિનો ઉદ્દેશ મુકદ્દમાને અંતિમતા આપવાનો પણ છે, સાથે સાથે પીડિત પક્ષની ફરિયાદોને દૂર કરવા માટે અપીલ/પુનરાવર્તનનું ઉચ્ચ મંચ પ્રદાન કરે છે. ઉપરોક્ત સુધારા દ્વારા ઉમેરવામાં આવેલા નિયમ ૩માં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે જે સમજૂતી પર હુકમનામું આધારિત છે તે કાયદેસર ન હતું તે આધાર પર હુકમનામું રદ કરવા માટે કોઈ દાવો કરવામાં આવશે નહીં. તે જ સમયે, નિયમ ૩ માં પરંતુક ઉમેરીને, એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે જ્યારે કોઈ ગોઠવણ અથવા સંતોષ થયો છે કે કેમ તે અંગે કોઈ વિવાદ હોય, ત્યારે તે અદાલત દ્વારા નિર્ણય લેવામાં આવશે જેણે સમાધાન નોંધ્યું હતું. હુકમ XXIII ના નિયમ ૩ માં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે જ્યાં તે કોર્ટને સંતોષ થાય તે રીતે સાબિત થાય છે કે કોઈ દાવાને કોઈ કાયદેસર કરાર અથવા સમાધાન દ્વારા સંપૂર્ણ અથવા આંશિક રીતે સમાયોજિત કરવામાં આવ્યો છે, તો કોર્ટ આવા કરાર અથવા સમાધાનને નોંધવાનો આદેશ આપશે અને તે અનુસાર હુકમનામું પસાર કરશે. નિયમ ૩ "કાયદેસર કરાર અથવા સમાધાન" અભિવ્યક્તિનો ઉપયોગ કરે છે. સુધારા દ્વારા ઉમેરવામાં આવેલા સમજૂતીમાં એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે ભારતીય કરાર અધિનિયમ, ૧૮૭૨ હેઠળ રદબાતલ અથવા રદબાતલ હોય તેવા કરાર અથવા સમાધાનને કાયદેસર માનવામાં આવશે નહીં." [પારા ૪૧] [૩૫૬-સી-૭]

૧.૩ જોગવાઈ અને સ્પષ્ટીકરણ સાથે નિયમ ૩ વાંચીને, તે સ્પષ્ટ છે કે કોઈ કરાર અથવા સમાધાન, જે રદ અથવા રદબાતલ છે, તે અદાલતો દ્વારા રેકૉર્ડ કરી શકાતું નથી અને જો તે નોંધવામાં આવે તો પણ આવા રેકૉર્ડિંગના પડકાર પર કોર્ટ પ્રશ્નનો નિર્ણય કરી શકે છે. આ સમજૂતી ભારતીય કરાર કાયદાનો ઉલ્લેખ કરે છે. ભારતીય કરાર અધિનિયમ એ જોગવાઈ કરે છે કે કયા કરાર રદ અથવા રદબાતલ છે. ભારતીય કરાર અધિનિયમની કલમ ૧૦ પૂરી પાડે છે કે તમામ કરારો કરાર છે જો તેઓ કરાર કરવા માટે સક્ષમ પક્ષોની મુક્ત સંમતિ દ્વારા, કાયદેસર વિચારણા માટે અને કાયદેસર હેતુ સાથે કરવામાં આવે છે, અને આથી સ્પષ્ટપણે રદબાતલ જાહેર કરવામાં આવતા નથી. જ્યારે સંમતિ બળજબરીથી, અનુચિત પ્રભાવ, છેતરપિંડી, ખોટી રજૂઆત અથવા ભૂલને કારણે થાય છે ત્યારે તે મુક્ત સંમતિ નથી અને જો મુક્ત સંમતિની જરૂર હોય તો આવા કરાર કરાર નહીં હોય. ભારતીય કરાર અધિનિયમની કલમ ૧૦, ૧૩ અને ૧૪નું સંયુક્ત વાંચન સૂચવે છે કે જ્યારે બળજબરીથી, અનુચિત પ્રભાવ, છેતરપિંડી, ખોટી રજૂઆત અથવા ભૂલ દ્વારા સંમતિ મેળવવામાં આવે છે, ત્યારે આવી સંમતિ મુક્ત સંમતિ નથી અને જે પક્ષની સંમતિ બળજબરી, છેતરપિંડી અથવા ખોટી રજૂઆતને કારણે થઈ હતી તેના વિકલ્પ પર કરાર રદબાતલ થઈ જાય છે. એક કરાર, જે ભારતીય કરાર અધિનિયમ હેઠળ રદબાતલ અથવા રદબાતલ છે, તે હુકમ XXIII ના નિયમ ૩ ના સમજૂતી દ્વારા પૂરા પાડવામાં આવેલ કાયદેસર માનવામાં આવશે નહીં. [પરિચ્છેદ ૪૨, ૪૩, ૪૪] [૩૫૬–

જી-એચ; ૩૫૭-એ, ડી; ૩૫૮-એ-બી]

૧.૪ ફરિયાદમાંથી એ સ્પષ્ટ છે કે વાદીએ દલીલ કરી હતી કે ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ પર નોંધાયેલ સમાધાન છેતરપિંડી અને ખોટી રજૂઆત દ્વારા મેળવવામાં આવેલ કાયદેસર સમાધાન ન હતું. વાદીનો કેસ એ હતો કે ડી૧ દ્વારા તેમનું પ્રતિનિધિત્વ કરવામાં આવ્યું હતું કે સમાધાન માત્ર પારિવારિક સંપત્તિને બચાવવા માટે કરવામાં આવી રહ્યું છે કારણ કે વાદીએ વાસુદેવ મિલ્સ માટે લોન મેળવવા માટે પંજાબ નેશનલ બેંકને વ્યક્તિગત બાહેધરી આપી છે. દલીલો સ્પષ્ટપણે વાદીના કેસને સ્પષ્ટ કરે છે કે સમાધાન પર હસ્તાક્ષર કરીને સમાધાન માટે તેણે જે સંમતિ આપી હતી તે મુક્ત સંમતિ નહોતી. આમ, વાદીના કહેવા પર સમાધાન રદબાતલ થઈ જાય છે. નિયમ ૩એ એ આધાર પર હુકમનામું રદ કરવા માટે દાવાને પ્રતિબંધિત કરે છે કે જે સમજૂતી પર હુકમનામું પસાર કરવામાં આવ્યું હતું તે કાયદેસર ન હતું. "કાયદેસર" શબ્દનો ઉપયોગ નિયમ ૩ માં કરવામાં આવ્યો છે અને નિયમ ૩ ના સ્પષ્ટીકરણમાં જણાવાયું છે કે "ભારતીય કરાર અધિનિયમ, ૧૮૭૨ હેઠળ રદ અથવા રદબાતલ હોય તેવી સમજૂતી અથવા સમાધાનને કાયદેસર માનવામાં આવશે નહીં.; " આમ, નિયમ ૩એ હેઠળનો અવરોધ આકર્ષિત થશે જો સમાધાન જેના આધારે હુકમનામું પસાર કરવામાં આવ્યું હતું તે રદ અથવા રદબાતલ હતું.[પારસ ૪૭,૪૮,૪૯]
[૩૫૯-એ-ઈ]

બનવારી લાલ વિ. ચંદો દેવી (શ્રીમતી) જોકે એલ. આર. અને અન્ય (૧૯૯૩) ૧ એસસીસી ૫૮૧: (૧૯૯૨) ૩ સપ્લી. એસ.સી.આર. ૫૨૪ પુષ્પા દેવી ભગત (મરણ) મારફત એલ.આર. સાધના રાઈ(શ્રીમતી) વિ. રાજુન્દર સીંગ અને બીજા (૨૦૦૬) ૫ એસ.સી.સી. ૫૬૬ : (૨૦૦૬) ૩ સપ્લી. એસ.સી.આર. ૩૭૦ : આર. રાજના વિ. એસ.આર. વેન્કટસ્વામી અને બીજાઓ (૨૦૧૪) ૧૫ એસ.સી.સી. ૪૭૧ : (૨૦૧૪). ૧૪ એસ.સી.આર. ૫૩૫: ત્રીલોક નાથ સીંઘ વિ. અનિરૂદ્ધ સીંઘ(મરણ) મારફત કાનુની પ્રતિનિધીઓ અને બીજા (૨૦૨૦) ૬ એસ.સી.સી. ૬૨૯ – ઉપર આધારીત.

૧.૫ સમાધાન હુકમનામું કાયદેસર ન હતું, એટલે કે તે રદ અથવા રદબાતલ હતું તે આધાર પર સમાધાનને પડકારવા માટે સમાધાનના આધારે સંમતિ હુકમનામું કરનાર પક્ષે તે જ અદાલતનો સંપર્ક કરવો પડશે, જેણે સમાધાન નોંધ્યું હતું અને સંમતિ હુકમનામું પડકારતો એક અલગ દાવો જાળવવા યોગ્ય ન હોવાનું માનવામાં આવ્યું છે. દીવાની દાવા નંબર ૧૧૦૧/૧૯૮૭ માં, વાદીએ એવી જાહેરાત કરવા માટે વિનંતી કરી હતી કે ઓ.એસ. નંબર ૩૭/૧૯૮૪ માં પસાર કરવામાં આવેલું હુકમનામું બનાવટી અને માત્ર નામનું, સત્તા બહારનું, મિલીભગતવાળું, અસમર્થનીય, અમાન્ય, અમલ ન કરી શકાય તેવું અને વાદીઓ પર બંધનકર્તા નથી. દાવો નં.૧૧૦૧/૧૯૮૭ માં વાદી દ્વારા

લેવામાં આવેલા આધારોના આધારે, વાદી માટે ઉપલબ્ધ એકમાત્ર ઉપાય એ હતો કે તે જ કેસમાં અદાલતનો સંપર્ક કરવો અને અદાલતને સંતોષ કરવો કે સમાધાન કાયદેસર નથી. ટ્રાયલ કોર્ટ અને હાઈકોર્ટના ચુકાદામાં કોઈ ભૂલ નહોતી કે દાવો નં.૧૧૦૧/૧૯૮૭ હુકમ XXIII નિયમ ૩એ હેઠળ પ્રતિબંધિત હતો. આમ, ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ તારીખના સમાધાન હુકમનામા પર દાવામાં સવાલ ઉઠાવી શકાયો ન હોત [પારા ૫૫ અને ૫૬][૩૬૪-સી-એચ]

૨.૧ અપીલકર્તાનો કેસ એ છે કે જમીનની ટોચમર્યાદાના કાયદાઓથી મિલકતને બચાવવા માટે ત્રણ ભાઈઓ વચ્ચે ૦૭.૧૧.૧૯૬૦ તારીખનો વિભાજન દસ્તાવેજ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો. જમીન ટોચમર્યાદા અધિનિયમ હેઠળ સંબંધિત તારીખ ૦૭.૦૪.૧૯૬૦ હતી, જે તારીખે વ્યક્તિના હાથમાં રહેલી મિલકતની હદ નક્કી કરવાની હોય છે અને સંબંધિત તારીખે સંયુક્ત પરિવારના સભ્યો ધરાવતા ત્રણ ભાઈઓ પાસે વ્યક્તિને મંજૂરી આપવામાં આવેલી જમીન કરતાં વધુ જમીન હોવાથી, મિલકતને જમીન ટોચમર્યાદાના કાયદાથી બચાવવા માટે વિભાજન દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું. ટ્રાયલ કોર્ટે આ દલીલને નકારી કાઢી હતી અને કહ્યું હતું કે જમીનની ટોચમર્યાદાના કાયદાઓ કોઈ પણ રીતે ત્રણ ભાઈઓના હાથમાં જમીનની હદને અસર કરે છે તે સાબિત થયું નથી.[પેરા ૭૪][૩૬૯-એચ; ૩૭૦-એ-બી]

૨.૨ જમીન ટોચમર્યાદા અધિનિયમની કલમ ૫ મર્યાદીત વિસ્તારની જોગવાઈ કરે છે. કલમ ૫ની પેટા-કલમ (૧) (એ) અનુસાર, દરેક વ્યક્તિના કિસ્સામાં અને પાંચથી વધુ સભ્યો ન હોય તેવા દરેક પરિવારના કિસ્સામાં ટોચમર્યાદાનો વિસ્તાર ૩૦ પ્રમાણભૂત એકર હતો. ત્યારબાદ તમિલનાડુ અધિનિયમ નંબર ૩૭/૧૯૭૨ દ્વારા ૩૦ પ્રમાણભૂત એકરનો આંકડો ઘટાડીને ૧૫ પ્રમાણભૂત એકર કરવામાં આવ્યો હતો. કલમ ૫ (૧) (બી) માં વધુમાં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે પાંચથી વધુ સભ્યો ધરાવતા દરેક પરિવારના કિસ્સામાં ટોચમર્યાદાનો વિસ્તાર ૩૦ પ્રમાણભૂત એકર હોવો જોઈએ અને પરિવારના દરેક સભ્ય માટે વધારાના ૫ પ્રમાણભૂત એકર હોવા જોઈએ. જો હિંદુ અવિભાજિત પરિવાર, ત્રણ ભાઈઓના સંયુક્ત પરિવારને ધ્યાનમાં રાખીને ટોચમર્યાદાનો વિસ્તાર નક્કી કરવામાં આવે, તો ટોચમર્યાદાનો વિસ્તાર ૩૦ પ્રમાણભૂત એકર હોવો જોઈએ, જેમાં પરિવારના દરેક સભ્ય માટે પાંચ એકરથી વધુની વધારાની ૫ એકર જમીન હોવી જોઈએ. વર્ષ ૧૯૬૦માં ત્રણ ભાઈઓ પાસે જે જમીન હતી તે ૮૬.૫૨ એકરથી વધુ હતી, જે ૧૯૫૩ના ભાગલા દરમિયાન ત્રણ ભાઈઓને મળી હતી. ત્યારબાદ ત્રણ ભાઈઓએ વધુ જમીન હસ્તગત કરી છે. જો ૦૭.૦૪.૧૯૬૦ ના ભાગલા પહેલા ત્રણ ભાઈઓ તેમના સંયુક્ત પરિવાર સાથે રહે છે, તો દરેક વ્યક્તિ ૩૦ એકર જમીનનો હકદાર રહેશે. આમ, ત્રણ ભાઈઓ વચ્ચે મિલકતોનું વિભાજન ત્રણ ભાઈઓની માલિકીની

મિલકતો માટે સ્પષ્ટ રીતે ફાયદાકારક હતું. ત્રણ ભાઈઓ દ્વારા જમીનની ટોચમર્યાદા અધિનિયમ હેઠળ કોઈ લાભ મેળવી શકાયો હોત તે સાબિત થયું નથી એવો ટ્રાયલ કોર્ટનો મત સ્પષ્ટ રીતે અસમર્થનીય છે. ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા વ્યક્ત કરવામાં આવેલો અભિપ્રાય અધિનિયમ, ૧૯૬૧ની જોગવાઈઓની તપાસ કર્યા પછી નહોતો. વધુમાં વિભાજનમાં નિવેદન કે ત્રણ ભાઈઓએ પહેલેથી જ સ્થાવર મિલકતોને ૦૧.૦૪.૧૯૬૦ પર વહેંચી દીધી છે તે સ્પષ્ટપણે અધિનિયમ, ૧૯૬૧ થી દૂર જવાના ઇરાદા સાથે હતું કારણ કે ટોચમર્યાદા અધિનિયમ હેઠળ સંબંધિત તારીખ ૦૭.૦૪.૧૯૬૦ હતી.[પેરા ૭૫] [૩૭૦-ડી-એચ]

૨.૩ હિન્દુ કાયદા હેઠળ, સંયુક્ત પરિવારનો કોઈપણ સભ્ય પોતાને સંયુક્ત પરિવારથી અલગ કરી શકે છે. સંયુક્ત પરિવારનો દરજ્જો સમાપ્ત કરવાનો પક્ષોનો ઇરાદો હિન્દુ અવિભાજિત પરિવારનો દરજ્જો નક્કી કરવા માટે સુસંગત પરિબળ છે. તે સ્પષ્ટ છે કે ત્રણ શાખાઓનો તેમની મિલકતોના ભાગલા પાડવાનો વાસ્તવિક ઇરાદો એ નહોતો કે તેઓ હિન્દુ અવિભાજિત કુટુંબને ચાલુ રાખવા માંગતા ન હતા, પરંતુ ઉપરોક્ત ભાગલા ટોચમર્યાદા અધિનિયમ, ૧૯૬૧ લાગુ કરવાથી દૂર રહેવાનો હતો. વર્ષ ૧૯૬૦ માં જ્યારે પક્ષકારોએ તેમની મિલકતોની વહેંચણી કરી ત્યારે તેમનો ઇરાદો એક સુસંગત હકીકત છે. [પેરા ૭૬] [૩૭૧-એ-બી]

૨.૪ જો કે, ૦૭.૧૧.૧૯૬૦ તારીખની પાર્ટીશન ડીડ ત્રણ શાખાઓ વચ્ચે નોંધાયેલ પાર્ટીશન ડીડ હોવાથી, તેને અવગણી શકાય નહીં. આ વિભાજન દ્વારા મિલકતોને ત્રણ શાખાઓમાં વહેંચવામાં આવી હતી. પ્રશ્ન એ છે કે શું ૦૭.૧૧.૧૯૬૦ પછી, પરિવાર સંયુક્ત પરિવાર તરીકે ચાલુ રહ્યો અથવા સંયુક્ત પરિવારનો દરજ્જો ૦૭.૧૧.૧૯૬૦ પર સમાપ્ત થયો. અપીલકર્તાનો કેસ જે હાઈકોર્ટ દ્વારા પણ દબાવવામાં આવ્યો હતો તે એ હતો કે જો ૦૭.૧૧.૧૯૬૦ તારીખના ભાગલા સ્વીકારવામાં આવે તો તે બાદ પણ પક્ષકારો સંયુક્ત પરિવારમાં સાથે રહ્યા હતા અને તેમનો સંયુક્ત પરિવારનો દરજ્જો ચાલુ રાખ્યો. અપીલકર્તા દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી દલીલ એ હતી કે સંયુક્ત હિંદુ પરિવારના દરજ્જામાં પાછા ફરવા માટે ત્રણ ભાઈઓ વચ્ચે પુનઃમિલન થયું હતું, જે ૦૭.૧૧.૧૯૬૦ પછીના પક્ષકારોના કૃત્યો અને આચરણોમાંથી પૂરતા પ્રમાણમાં સાબિત થાય છે. હિંદુ કાયદામાં પુનઃમિલનનો ખ્યાલ સર્વવિદિત છે. વિભાજન થયું હોય તો પણ હિંદુ સંયુક્ત પરિવાર પાછા ફરી શકે છે અને સંયુક્ત પરિવારનો દરજ્જો જાળવી રાખવા માટે ફરી જોડાઈ શકે છે.[પેરા ૭૭ અને ૭૮] [૩૭૧-સી-૬]

હિંદુ કાયદા પર મુદ્દા, રરમી આવૃત્તિ-સંદર્ભિત.

મુક્તુ વેંકટરામૈયા વિરુદ્ધ મુક્તુ તાતૈયા અને અન્ય, એ.આઈ.આર. ૧૯૪૩ મદ્રાસ ૫૩૮; મેસર્સ પરમાનંદ એલ. બજાજ, બેંગલોર વિરુદ્ધ આવકવેરા કમિશનર, કર્ણાટક, ૨, બેંગલોર, (૧૯૮૧) એસ.સી.સી. ઓનલાઈન કર્ણાટક ૧૩૧ જે; ભગવાન દયાલ વિરુદ્ધ રેવતી દેવી, એ.આઈ.આર. ૧૯૬૨ સુપ્રીમ કોર્ટ ૨૮૭ : [૧૯૬૨] ૩ એસ.સી.આર. ૪૪૦; અનિલ કુમાર મિત્રા અને અન્ય વિરુદ્ધ જ્ઞાનેન્દ્ર નાથ મિત્રા અને અન્ય, (૧૯૯૭) ૯ એસ.સી.સી. ૭૨૫ [૧૯૯૬] ૯ સપ્લીમેન્ટરી એસ.સી.આર. ૩૩૮; પલાની અમ્મલ વિરુદ્ધ મુથુવેંકટયાલા મોનિયાર અને અન્ય, એ.આઈ.આર. ૧૯૨૫ પી.સી. ૪૯ – નો સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો.

૩.૧ હેલ્મેટ, સેડાપલાયમ, ગામ કરુમથમપટ્ટીમાં પક્ષકારોના પુર્વજોનું ઘર હતું જ્યાં ત્રણ ભાઈઓ તેમના પિતા સાથે રહેતા હતા. બચાવપક્ષના સાક્ષી નં. ૨ નાએ તેના નિવેદનમાં એમ પણ જણાવ્યું છે કે તેના લગ્ન પછી, તે સેડાપલાયમ ખાતે પૂર્વજોના ઘરે રહેતી હતી. વધુમાં ત્રણેય ભાઈઓએ વર્ષ ૧૯૬૩માં હેલ્મેટ સોમનુર ખાતે મકાનની જગ્યા ખરીદી હતી અને એક નવું ઘર બનાવ્યું હતું જ્યાં ત્રણ ભાઈઓ તેમના પરિવારો સાથે સોમનુરમાં સ્થળાંતરિત થયા હતા અને ત્યાં રહેતા હતા જે ત્રણ ભાઈઓના સંયુક્ત પરિવારનું નવું ઘર બન્યું હતું. નવા ઘરનું નિર્માણ વર્ષ ૧૯૬૩માં જમીન ખરીદીને કરવામાં આવ્યું હતું અને ત્રણેય ભાઈઓના પરિવારોએ લગભગ ૧૯૬૪માં રહેવાનું શરૂ કર્યું હતું,

જે સ્પષ્ટપણે સૂચવે છે કે તમામ ભાઈઓનો ઇરાદો સંયુક્ત રીતે રહેવાનો અને સંયુક્ત હિન્દુ પરિવાર તરીકે ચાલુ રહેવાનો હતો. વિભાજન તારીખ ૦૭.૧૧.૧૯૬૦ પછી, ત્રણ શાખાઓએ એકસાથે ઘણી સ્થાવર મિલકતો ખરીદી છે.[પેરા ૮૫] [૩૭૯-ડી-એફ]

૩.૨ ત્રણેય શાખાઓએ ભાગીદારીમાં અથવા ખાનગી કંપની દ્વારા સંયુક્ત પરિવાર દ્વારા ચલાવવામાં આવતી પેઢીઓ અને કંપનીઓની સ્થાપના કરીને સંયુક્ત વ્યવસાય ચાલુ રાખ્યો હતો. તે માત્ર પરિવારના સભ્યો હતા, જેઓ શેરધારકો અને નિર્દેશકો હતા. ત્રણેય શાખાઓના નામે વિવિધ સ્થાવર મિલકતોની ખરીદી સ્પષ્ટપણે સૂચવે છે કે ત્રણેય શાખાઓ સંયુક્ત છે અને તેઓ ત્રણેય શાખાઓના નામે મિલકતો ખરીદી રહ્યા છે. વર્ષ ૧૯૬૭ માં રંગાસામીના મૃત્યુ પછી, તે પ્રતિવાદી નંબર ૧ હતો, જેણે સૌથી મોટા હોવાના કારણે પરિવારની બાગડોર સંભાળી હતી. વાદી અને પ્રતિવાદી નં.૧૦, રણગાસામીના પુત્રો તે સમયે ખૂબ જ નાના હતા જ્યારે તેમના પિતાનું અવસાન થયું હતું અને ત્યારબાદ તેઓ પ્રતિવાદી-૧ ના માર્ગદર્શન અને નિયંત્રણ હેઠળ હતા અને રેકૉર્ડ પરની સામગ્રી સૂચવે છે કે તે પ્રતિવાદી-૧ હતો જેના માર્ગદર્શન હેઠળ, તમામ વ્યવસાયો હાથ ધરવામાં આવ્યા હતા. મિલકતોનું વિભાજન કરવા માટે દાખલ કરવામાં આવેલ દાવો નં.૩૭/૧૯૮૪ પણ પ્રતિવાદી નંબર ૧ ના કહેવા પર દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો, જે દાવો તે દાવાના વાદી દ્વારા દાવો

નં.૧૧૦૧/૧૯૮૭ માં લેખિત નિવેદન દાખલ કરતી વખતે કરવામાં આવ્યો હતો. દીવાની દાવા નંબર ૩૭/૧૯૮૪ ના વાદી અને પ્રતિવાદી નંબર-૬ એ દીવાની દાવા નંબર ૧૧૦૧/૧૯૮૭ માં તેમના લેખિત જવાબમાં સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું હતું કે તેમણે પ્રતિવાદી નંબર-૧ ના કહેવાથી દીવાની દાવા નંબર ૩૭/૧૯૮૪ દાખલ કર્યો હતો, જે હકીકતની નોંધ ટ્રાયલ કોર્ટના ચુકાદાના ફક્ત ૯ માં પણ લેવામાં આવી છે.[પેરા ૮૬] [૩૮૦-સી-એફ]

૩.૩ દાવો નં.૧૧૦૧/૧૯૮૭ માં, તે માત્ર ડી-૧ હતો, જેણે લેખિત નિવેદન દાખલ કર્યું હતું અને સાક્ષી પેટીમાં હાજર થયો હતો. પ્રતિવાદીનં. ૪ નાએ ન તો લેખિત નિવેદન દાખલ કર્યું અને ન તો સાક્ષીની પેટીમાં આવ્યું. તે પ્રતિવાદી-૧૪ હતો જે વિનંતી કરી રહ્યો હતો કે ૦૭.૧૧.૧૯૬૦ તારીખના ભાગલા પછી સંયુક્ત પરિવારનો અંત આવ્યો. પ્રતિવાદી-૧ તેમના લેખિત નિવેદનમાં અને અદાલત સમક્ષ તેમના મૌખિક નિવેદનમાં આ સામે આવ્યું છે કે ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ પર મિલકતોનું વિભાજન કરવામાં આવ્યું હતું અને ત્રણ શાખાઓ વચ્ચે કરાર કરવામાં આવ્યો હતો અને કરારને અમલમાં મૂકવા માટે ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ તારીખનો સમાધાન હુકમનામું પસાર કરવામાં આવ્યું હતું જે કેસ વર્ષ ૧૯૮૧માં દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો.[પેરા ૮૭] [૩૮૦-જી-એચ; ૩૮૧-એ]

૩.૪ ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ તારીખનો કરાર વાદી દ્વારા નકારી કાઢવામાં આવ્યો હતો. વાદીનો કેસ એ હતો કે ૧૯૮૧માં પક્ષકારો વચ્ચે ત્રણ શાખાઓના નામે આવેલી મિલકતોને વહેંચવા માટે કોઈ પણ સમયે કોઈ સમજૂતી થઈ ન હતી. પ્રતિવાદી-૧ દ્વારા ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ તારીખનો કરાર પુરાવામાં દાખલ કરવામાં આવ્યો ન હતો. પ્રતિવાદી,-૧ દ્વારા કરાર દાખલ કરવામાં આવ્યો ન હતો કે આંક આપવામાં આવ્યો ન હતો. પ્રતિવાદી-૧ દ્વારા ઓ.એસ. નં.૩૭/૧૯૮૪ માં દાખલ કરવામાં આવેલા લેખિત નિવેદનમાં, ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ તારીખના કરાર અંગે કોઈ અરજી લેવામાં આવી ન હતી. પ્રતિવાદી-૧ દ્વારા દાવો નં.૧૧૦૧/૧૯૮૭ માં દાખલ કરવામાં આવેલા લેખિત નિવેદનમાં પ્રથમ વખત ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ તારીખના કરારનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો. વર્ષ ૧૯૮૧માં ત્રણ શાખાઓ વચ્ચે મિલકતોના વિભાજનને સાબિત કરવા માટે ન તો ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ તારીખનો કોઈ કરાર રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો કે ન તો સાબિત કરવામાં આવ્યો હતો અને ન તો ત્રણ શાખાઓ વચ્ચે મિલકતની વહેંચણી અંગેનો કોઈ પુરાવો રેકૉર્ડ પર છે.[પેરા ૮૧,૮૨] [૩૮૨-જી-એચ; ૩૮૩-એ-બી]

૩.૫ પ્રતિવાદી નંબર ૧ નો કેસ તે છે કે ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ તારીખનો સમાધાન હુકમનામું બીજું કંઈ નહીં પણ ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ તારીખના કરારનું અમલીકરણ છે. આમ, એ સ્પષ્ટ છે કે પ્રતિવાદી-૧ નો કેસ એ છે કે તા.

૦૮.૦૩.૧૯૮૧ ના રોજ ત્રણ શાખાઓના નામે આવેલી તમામ મિલકતોની વહેંચણી કરવામાં આવી હતી અને વિવિધ શાખાઓને ફાળવવામાં આવી હતી, જે પછીથી ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ ના સંમતિ હુકમનામા દ્વારા લાગુ કરવામાં આવી છે. પ્રતિવાદીના કેસ અનુસાર, વાસુદેવ ટેક્સટાઇલ્સ મિલ્સ રંગાસામીની શાખાને આપવામાં આવી હતી, કુન્નુર ખાતેની મિલકત પ્રતિવાદી-૧ દ્વારા અને સોમનુર ખાતેની મિલકત પ્રતિવાદી-૪ દ્વારા લેવામાં આવી હતી.[પેરા ૯૩] [૩૮૩-બી-સી]

૩.૬ જ્યારે પ્રતિવાદી-૧ એ કેસ સાથે આવે છે કે ત્રણ શાખાઓના નામે આવેલી તમામ સ્થાવર મિલકતોના ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ પર વિભાજન થયું હતું, જે ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ પર લાગુ કરવામાં આવ્યું હતું, ત્યારે નિષ્કર્ષ અનિવાર્ય છે કે કુટુંબ સંયુક્ત હતું અને ત્રણ શાખાઓ સંયુક્ત હિન્દુ પરિવારનો ભાગ ન હતી, પ્રતિવાદી-૧ દ્વારા દાવો કરવામાં આવ્યો હતો તેમ ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ પર કોઈ વિભાજન કરવાનો પ્રયાસ કરવાનો કોઈ પ્રસંગ ન હતો. હકીકત એ છે કે પ્રતિવાદી નંબર ૧ એ કેસ સાથે આવી રહ્યો છે કે ૧૮.૦૩.૧૯૮૧ પર પાર્ટીશન હતું તે જ સાબિત કરે છે કે પ્રતિવાદી-૧ ના કેસ મુજબ ત્યાં સુધી ત્રણ શાખાઓ સંયુક્ત હતી.[પેરા ૯૪] [૩૮૩-ડી-ઈ]

૩.૭ વાદીએ ક્યારેય ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ ના કરાર અથવા ૦૮.૦૩.૧૯૮૧

ના કથિત વિભાજનનો સ્વીકાર કર્યો નથી, આમ, તે સ્પષ્ટ છે કે જ્યાં સુધી સંમતિ હુકમનામું ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ પર પસાર કરવામાં ન આવ્યું ત્યાં સુધી પ્રતિવાદીઓ સંયુક્ત રહ્યા અને ત્રણ શાખાઓના નામે આવેલી મિલકતો સંયુક્ત રહી. .આમ, વર્ષ ૧૯૭૯માં જ્યારે ટાટાબાદની રહેણાંક મિલકત પ્રતિવાદી નંબર ૧ના નામે મેળવવામાં આવી હતી, ત્યારે ત્રણેય શાખાઓ સંયુક્ત હિન્દુ પરિવારનો ભાગ હતી અને સંયુક્ત હિન્દુ પરિવારના એક સભ્યના નામે ખરીદવામાં આવેલી ઘરની મિલકત બધાના લાભ માટે હતી. નીચેની બંને અદાલતોએ પ્રતિવાદી-૧ દ્વારા વિનંતી કરાયેલ ૧૮.૦૩.૧૯૮૧ તારીખના વિભાજનને સ્વીકાર્યું હતું, પરંતુ આવી દલીલના પરિણામને ધ્યાનમાં ન લેવામાં ભૂલ કરી હતી. જ્યારે તમામ સ્થાવર અને જંગમ મિલકતોના વિભાજનનો દાવો ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ પર કરવામાં આવે છે, ત્યારે નિષ્કર્ષ અનિવાર્ય છે કે પરિવાર ત્યાં સુધી જોડાયો હતો. પ્રતિવાદી-૧ દ્વારા સ્થાપિત હકીકત કે ૦૭.૧૧.૧૯૬૦ પછી ત્રણેય શાખાઓ અલગ હતી તે ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ પર પાર્ટીશનના દાવા દ્વારા નકારી કાઢવામાં આવે છે/નકારી કાઢવામાં આવે છે.[પારસ ૯૫,૯૬,૯૭]
[૩૮૩-ઈ-એચ]

૩.૮ ટ્રાયલ કોર્ટ અને હાઈકોર્ટ બંનેએ એ હકીકત પર ઘણો ભાર મૂક્યો છે કે ૧૯૬૭ પછી ત્રણ શાખાઓ અલગ-અલગ ઈન્કમ ટેક્સ રિટર્ન અને વેલ્થ ટેક્સ રિટર્ન દાખલ કરી રહી હતી. સંયુક્ત હિન્દુ પરિવારનો એક વ્યક્તિગત સભ્ય

આવકવેરાના કાયદા તેમજ સંપત્તિ કરવેરા કાયદા બંને હેઠળ પોતાનું અલગ વળતર ખૂબ જ સરળતાથી દાખલ કરી શકે છે અને આવા વળતર દાખલ કરવું એ પરિવારની સ્થિતિનું નિર્ણાયક ન હતું.વાદીનો આખો કેસ એ હતો કે તા.૦૭.૧૧.૧૯૬૦ પછી પ્રતિવાદી-૧ નો પરિવાર સંયુક્ત રહ્યો, જેમણે એકલા લેખિત નિવેદન દાખલ કર્યું હતું અને ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ પર પાર્ટીશનનો કેસ લઈને સાક્ષી પેટીમાં હાજર થયા હતા, જેનો તેઓ દાવો કરે છે કે સમાધાન હુકમનામા દ્વારા ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ પર અમલ કરવામાં આવ્યો હતો, તે સાબિત થાય છે કે પરિવાર ઓછામાં ઓછો ત્યાં સુધી સંયુક્ત હતો, એટલે કે, ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ અથવા ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ સુધી. આમ, વર્ષ ૧૯૭૯માં જ્યારે ટાટાબાદ રહેણાંક મિલકત હસ્તગત કરવામાં આવી ત્યારે ત્રણેય શાખાઓ સંયુક્ત હતી.[પેરા ૯૮]
[૩૮૪-એ-સી]

૩.૧૨ ટાટાબાદ રહેણાંક મિલકત ત્રણેય શાખાઓના લાભ માટે હતી જે એ હકીકત પરથી વધુ સાબિત થાય છે કે ઉપરોક્ત રકમની ચૂકવણીપ્રતિવાદી-૧ ના દ્વારા તેના અલગ ખાતામાંથી અથવા રોકડમાં ચૂકવવામાં આવી ન હતી. આ રકમ ખાનગી કંપની સ્વામી અને સ્વામી પ્લાન્ટેશન પ્રાઇવેટ લિમિટેડ પાસેથી લેવામાં આવી હતી, જેમાં ત્રણેય શાખાઓ શેરધારકો અને નિર્દેશકો હતા. સ્વામી અને સ્વામી પ્લાન્ટેશન કંપનીએ કંપની માટે ટાટાબાદ ખાતેની રહેણાંક મિલકત ખરીદી ન હતી. સ્વામી અને સ્વામી પ્લાન્ટેશનની ખાનગી કંપની

રહેણાંક મિલકતની માલિક ન હતી અને ટાટાબાદ ખાતેની રહેણાંક મિલકત ત્રણેય શાખાઓના લાભ માટે સંયુક્ત કુટુંબની મિલકત હતી.[પેરા ૯૯]
[૩૮૪-સી-ઈ]

૫. ત્રણેય શાખાઓનો ટાટાબાદ રહેણાંક મિલકતમાં સમાન હિસ્સો છે, એટલે કે મૂળ દાવો નં.૧૧૦૧/૧૯૮૭ માં દાવાની અનુસૂચિ 'બી' ની આઈટમ નંબર ૧૦. આ રહેણાંક મિલકત ઓ.એસ.નં.૩૭/૧૯૮૪ નો ભાગ ન હોવાથી, વાદી દ્વારા ઉક્ત મિલકતના ભાગલા માંગવા પર કોઈ પ્રતિબંધ નથી. તદનુસાર, વાદી/પ્રતિવાદી નંબર ૭, પ્રતિવાદી નંબર ૧ અને પ્રતિવાદી નંબર ૪ દાવાની મિલકતની અનુસૂચિ 'બી' ની ઉપરોક્ત વસ્તુ નંબર ૧૦ માં સંયુક્ત રીતે એક તૃતીયાંશ હિસ્સો મેળવવા માટે હકદાર છે.[પેરા ૧૦૦] [૩૮૪-ઈ-જી]

કેસ કાયદો સંદર્ભ

[૧૯૯૨] ૩ સપ્લીમેન્ટરી એસ.સી.આર. ૫૨૪ ના ફક્ત ૪૯ પર આધાર રાખવામાં આવ્યો; [૨૦૦૬] ૩ સપ્લીમેન્ટરી એસ.સી.આર. ૩૭૦ માં ફક્ત ૫૧ પર આધાર રાખવામાં આવ્યો; [૨૦૧૪] ૧૪ એસ.સી.આર. ૫૩૫ માં ફક્ત ૫૨ પર આધાર રાખવામાં આવ્યો; (૨૦૨૦) ૬ એસ.સી.સી. ૬૨૯ માં ફક્ત ૫૪ પર આધાર રાખવામાં આવ્યો; એ.આઈ.આર. ૧૯૨૫ પી.સી. ૪૯ નમાં ફક્ત ૭૯ નો સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો; [૧૯૬૨] ૩ એસ.સી.આર. ૪૪૦ માં

ફક્કરા ૮૩ નો સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો; [૧૯૯૬] ૯ સપ્લીમેન્ટરી એસ.સી.આર.
૩૩૮ માં ફક્કરા ૮૪ નો સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો.

સિવિલ અપીલેટ જ્યુરિસડીક્શન:સિવિલ અપીલ નં.૧૫૩૭/૨૦૧૬

મદ્રાસની નામદાર ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા એ.એસ. નંબર ૨૮૧/૨૦૦૦ માં
આપવામાં આવેલા તારીખ ૨૩.૧૧.૨૦૧૧ ના ચુકાદા અને આદેશ પરથી.

સાથે

સિવિલ અપીલ નં. ૧૫૩૮/૨૦૧૬

વી. ગિરી, પરિષ્ઠ વકીલ; ગૌરવ અગ્રવાલ, એસ. રવિ શંકર, વિકાસ
મહેતા, વરુણ સિંહ, સુશ્રી અંકિતા ગુપ્તા; અપીલકર્તા વતી વકીલો.

કપિલ સિબલ, એસ. નાગમુથુ, વી. ગિરી, પરિષ્ઠ વકીલ; સુશ્રી શોભા
રામમૂર્તિ, અરુણાભ ચૌધરી, અંકુર ચાવલા, સુશ્રી પદ્મવી લંગર, અરુણ મોહન,
નિઝામ પાશા, આર. કે. મોહિત ગુપ્તા, કાર્તિક, વી. પી. સેન્ગોટ્ટુવેલ, એસ. રવિ
શંકર, સુશ્રી યમુના નાયિયાર, કે. આર. નિશાંત, અક્ષય કુમાર એ., વિકાસ
મહેતા, વરુણ સિંહ, સુશ્રી અંકિતા ગુપ્તા, શ્રીમતી પ્રભા સ્વામી, કે.વી. મોહન,
રાહુલ પ્રતાપ; પ્રતિવાદીઓ વતી વકીલો.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ અશોક ભૂષણ દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો.

આ બે અપીલ મદ્રાસ હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચના તારીખ ૨૩.૧૧.૨૦૧૧ ના ચુકાદાને પડકારતી દાખલ કરવામાં આવી છે, જેમાં અનુક્રમે એ. એસ. નં.૨૮૧/૨૦૦૦ અને એ. એસ. નં.૩૩૨/૧૯૯૯ અપીલકર્તાઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા. પક્ષોને ઓ.એસ.નં.૧૧૦૧ કારણમાં વર્ણવ્યા મુજબ સંદર્ભિત કરવામાં આવશે:૧૯૮૭ (એસ. આર. સોમસુંદરમ વિ. એસ. કે. કુમારસ્વામી).સી.એ.નં.૧૫૩૭/૨૦૧૬ માં અપીલકર્તા આર. જાનકીમ્મલ ઓ.એસ.નં.૧૧૦૧/૧૯૮૭ માં પ્રતિવાદી નંબર ૭ હતા જ્યારે સી.એ.નં.૧૫૩૮/૨૦૧૬ માં અપીલકર્તા એસ. આર. સોમસુંદરમ ઓ.એસ.નં.૧૧૦૧/૧૯૮૭ માં વાદી હતા.જાનકીમ્મલ સોમસુંદરમની માતા છે. આ બે અપીલનો નિર્ણય કરવા માટે જરૂરી સંબંધિત તથ્યો અને ઘટનાઓ આ પ્રમાણે છે:

૨. આ પક્ષો તમિલનાડુના કોઈમ્બતુર જિલ્લાના પટ્ટનમથી આવ્યા હતા. આપણે પરિવારના વંશાવળી વૃક્ષની નોંધ લઈ શકીએ છીએ જે નીચેની અસર ધરાવે છે:

કંદસ્વામી ગૌંડર (૧૯૬૪માં મૃત્યુ પામ્યા) |

|| સેત્રીમલાઈ (મૃત્યુ પામ્યા)

બીજી પત્નીના પુત્રો | રંગાસ્વામી (૧૯૬૭માં મૃત્યુ પામ્યા)

શ્રીમતી |||||

--- કંડાવડિવલ ડી-૩ ||||| શન્મુઘ વેલાયુધમ ડી- 10 સોમસુંદરમ
(વાદી) સરસ્વતી ડી-૮ |||||

----- ||| સી. સેન્થિલ
કુમારવેલ ડી-૬ સત્યવતી પોનમીનાક્ષી

૩. વાદી, એસ. આર. સોમસુંદરમ અને તેની માતા, જાનકીમ્મલ જે આ બે અપીલમાં અપીલકર્તા છે, તેઓ રંગાસામી ગૌંડરની શાખાના છે જ્યારે અન્ય બે શાખાઓ એસ. કે. કુમારસામી, ડી૧ અને એસ. કે. ચિત્રાસામી, ડી૪ની છે.તેમના પિતા એ. વી. કંદાસામી ગૌંડર સાથે ત્રણ ભાઈઓ કોઈમ્બતુર જિલ્લાના પલ્લડમ તાલુકામાં કરુમથમપટ્ટી ગામના સદપાલયમ હેમલેટમાં પૂર્વજોના મકાનમાં સંયુક્ત પરિવાર તરીકે રહેતા હતા.રંગાસામી અને અન્યોને સ્વર્ગસ્થ એ. વી. કંદાસામી ગૌંડર અને પોન્નમ્મલ, કંદાસામી ગૌંડરની જુનિયર પત્ની, તેમની પ્રથમ પત્ની, રંગાસામી ગૌંડર, એસ. કે. કુમારસામી, એસ. કે. ચિત્રાસામી, કંદાસામીની બીજી પત્નીના તમામ પુત્રોમાંથી કંદાસામી ગૌંડરનો પુત્ર, સેન્નિયામલાઈ વચ્ચે ૨૭.૦૯.૧૯૫૩ પર અમલમાં મૂકાયેલા વિભાજન

દસ્તાવેજ દ્વારા ૮૬.૭૨ એકર જમીન મળી હતી.

૪. આ અપીલ ત્રણ શાખાઓ રંગાસામી, કુમારાસામી અને ચિન્નાસામી સાથે સંબંધિત છે. વર્ષ ૧૯૫૪-૫૫માં, ત્રણ ભાઈઓએ વિવિધ મિલકતો ખરીદી અને લક્ષ્મી રાઈસ મિલ્સ નામનો ચોખા મિલનો વ્યવસાય શરૂ કર્યો અને ૧૯૭૬માં સંયુક્ત પરિવારના ભંડોળમાંથી સ્વામી ટેક્સટાઈલ્સ, એક માચિસની ફેક્ટરી, એક સ્લેટ ફેક્ટરી, લાકડાની મિલો, લાકડાનો વ્યવસાય અને પાવર લૂમની પણ શરૂઆત કરી. ૦૭.૧૧.૧૯૬૦ પર ત્રણ ભાઈઓ વચ્ચે એક તૃતીયાંશના ગુણોત્તરમાં ત્રણ ભાઈઓ દ્વારા ખરીદવામાં આવેલી મિલકતો સાથે નોંધાયેલ પાર્ટીશન ડીડ તારીખ ૨૭.૦૯.૧૯૫૩ મુજબ તેમને ફાળવવામાં આવેલી મિલકતોના સંદર્ભમાં પાર્ટીશન ડીડ નોંધવામાં આવ્યો હતો. ભાગલા પછી પણ ત્રણ ભાઈઓ એક જ છત નીચે રહેતા રહ્યા અને ભાગીદાર તરીકે વેપાર કરતા રહ્યા. વર્ષ ૧૯૬૩માં તેમણે કરમથમપટ્ટી ગામના સોમનુર હેમલેટમાં વેચાણ દસ્તાવેજ દ્વારા રહેઠાણની ખરીદી કરી અને તેમાં એક ઘર બનાવ્યું અને ત્રણેય ભાઈઓએ વર્ષ ૧૯૬૪થી સોમનુરના મકાનમાં રહેવાનું શરૂ કર્યું અને તેમનો અલગ સંયુક્ત વ્યવસાય ચાલુ રાખ્યો. ૨૭.૦૫.૧૯૬૭ ના રોજ, રંગાસામી ગૌન્ડરનું માર્ગ અકસ્માતમાં અવસાન થયું હતું, અને તેઓ તેમના વિધવા જાનકીઅમ્મલ, બે પુત્રો એસ.આર. સોમસુંદરમ, એસ.આર. શામુગવેલાયુથમ અને એક પુત્રી એસ. સરસ્વતીને વિલાપ કરતા છોડી ગયા

હતા. ૧૯૬૮થી ૧૯૭૮ સુધી ત્રણ શાખાઓના નામે વિવિધ મિલકતો ખરીદવામાં આવી હતી. પરિવારે વર્ષ ૧૯૭૨માં પ્રતિવાદી નં.૧,૪,૧૦ અને વાદીના નામે હાઈ ફિલ્ડ એસ્ટેટ તરીકે ઓળખાતી ટી એસ્ટેટ પણ ખરીદી હતી. સ્વામી એન્ડ સ્વામી પ્લાન્ટેશન્સ (પી) લિમિટેડ તરીકે ઓળખાતી પ્રાઇવેટ લિમિટેડ કંપનીને પણ પ્રોમોટ કરવામાંઆવી હતી, જેમાં પરિવારના સભ્યો શેરધારકો અને નિર્દેશકો હતા.

૫. વર્ષ ૧૯૭૫માં વેદપટ્ટી ગામમાં પ્રતિવાદી નં.૧,૪,૧૦ અને વાદીના નામે ૫૦ એકર જમીન ખરીદવામાં આવી હતી. વર્ષ ૧૯૭૮માં કોઈમ્બતુરના ટાટાબાદમાં એક ભવ્ય બંગલો ખરીદવામાં આવ્યો હતો. પ્રતિવાદી નં.૧૦, જે ભારતીય સેનામાં કેપ્ટન હતો, તે પારિવારિક વ્યવસાય અને મિલકતોની સંભાળ રાખવા માટે નોકરી છોડીને કોઈમ્બતુર પાછો આવ્યો.વર્ષ ૧૯૭૩થી તેમણે કુન્નુર ખાતેની મિલકતોની સંભાળ લેવાનું શરૂ કર્યું. સોમસુંદરમ, વાદીએ કોઈમ્બતુર અને ચેન્નાઈમાં અભ્યાસ શરૂ કર્યો અને અભ્યાસ પૂર્ણ કર્યા પછી વર્ષ ૧૯૭૯માં કોઈમ્બતુર પરત ફર્યા.

૬. કોઈમ્બતુરમાં એક વાસુદેવ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિમિટેડ, જે ૧૯૬૭ થી લિક્વિડેશનમાં હતી, તેને મદ્રાસ હાઈકોર્ટના સત્તાવાર લિક્વિડેટર પાસેથી શ્રોફ દ્વારા લીઝ પર લેવામાં આવી હતી, જેમણે પ્રતિવાદી નંબર ૪, એસ. કે.

ચિત્રાસામી સાથે મળીને વાસુદેવ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિમિટેડ ચલાવવા માટે ભાગીદારી પેઢીની રચના કરી હતી. પ્રતિવાદી નંબર ૧, એસ. કે. કુમારસ્વામીને વાસુદેવ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિમિટેડની બાબતોની દેખરેખ માટે જનરલ મેનેજર તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા. વર્ષ ૧૯૮૧માં કંપની પિટિશન નં.૩૯/૧૯૫૬ માં અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી. પ્રતિવાદી નંબર ૧, એસ. કે. કુમારસ્વામીએ કંપની એપ્લિકેશન નં.૩૨૦/૧૯૮૧ ના સમર્થનમાં સોગંદનામું દાખલ કરીને લિક્વિડેશનની કાર્યવાહી બંધ કરવાની વિનંતી કરી હતી. ૩૦.૦૪.૧૯૮૧ પર, મદ્રાસની ઉચ્ચ અદાલતે લેણદારોની બેઠક બોલાવવાનો આદેશ આપ્યો હતો. લેણદારોની બેઠકમાં ૦૯.૦૬.૧૯૮૧ પર રજૂ કરવામાં આવેલી ડ્રાફ્ટ યોજનાને મંજૂરી આપવામાં આવી હતી, મદ્રાસ હાઈકોર્ટે ૨૨.૦૧.૧૯૮૨ પર આદેશ પસાર કર્યો હતો જેમાં પ્રતિવાદી નંબર ૧ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજીને મંજૂરી આપવામાં આવી હતી, લિક્વિડેશનની કાર્યવાહી પર કાયમી સ્ટે મૂક્યો હતો અને બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સ દ્વારા વાસુદેવ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિમિટેડને ચલાવવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી. તા.૦૩.૦૨.૧૯૮૨ પર મિલોને સંચાલક મંડળના નિયંત્રણ હેઠળ લાવવા માટે એક ઠરાવ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં વાદી, પ્રતિવાદી નં.૧,૪ અને ૧૦નો સમાવેશ થાય છે. વાસુદેવ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિમિટેડનું નામ બદલીને વાસુદેવ ટેક્સટાઈલ્સ મિલ્સ કરવામાં આવ્યું હતું. વર્ષ ૧૯૮૩માં વાસુદેવ ટેક્સટાઈલ્સ મિલ્સ (ત્યારબાદ તેને "મિલ્સ" તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) એ પંજાબ નેશનલ બેંક પાસેથી લોન મેળવી હતી જેમાં વાદી અને પ્રતિવાદી

દ્વારા વ્યક્તિગત ગેરંટી પણ આપવામાં આવી હતી, જેઓ ડિરેક્ટર હતા. વાદી અને પ્રતિવાદી નં.૧૦ પણ વર્ષ ૧૯૮૪માં મેનેજિંગ ડિરેક્ટર તરીકે ચૂંટાયા હતા. સ્વામી એન્ડ સ્વામી કંપની જે અગાઉ લીઝ પર મિલ ચલાવતી હતી તે વર્ષ ૧૯૮૪માં વિસર્જન કરવામાં આવી હતી. જોકે આ મિલ્સનું સંચાલન બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સ દ્વારા શરૂ કરવામાં આવ્યું હતું, પરંતુ વર્ષ ૧૯૮૩, ૧૯૮૪ અને ૧૯૮૫માં સંચિત નુકસાન મિલ્સના નફા કરતાં વધારે હતું.

૭. ૧૯.૦૧.૧૯૮૪ ના રોજ, સી. સેન્થિલ કુમારવેલ, જે પ્રતિવાદી નંબર-૬ અને એસ.કે. ચિન્નાસામી (પ્રતિવાદી નંબર-૪) ના પુત્ર છે, તેમણે ઓ.એસ. નંબર ૩૭/૧૯૮૪ દાખલ કર્યો હતો, જેમાં અન્ય બાબતોની સાથે, વિભાજન અને તેમને ૧/૬ હિસ્સો ફાળવવાની વિનંતી કરવામાં આવી હતી. ઓ.એસ.નં.૩૭/૧૯૮૪ સેન્થિલ કુમારવેલમાં, વાદી કેસ સાથે આવ્યો હતો કે વાદી અને પ્રતિવાદી નં.૧,૩,૪,૮,૯ અને ૧૦ સંયુક્ત પરિવારના સભ્યો હતા. ઓ.એસ.નં.૩૭/૧૯૮૪ માં, જાનકીમ્મલને પ્રતિવાદી નંબર ૮, શામુગવેલાયુથમને પ્રતિવાદી નંબર ૯, સોમસુંદરમને પ્રતિવાદી નં.૧૦ અને સરસ્વતીને પ્રતિવાદી નં.૧૧ તરીકે સામેલ કરવામાં આવ્યા હતા. વાદીના કેસમાં એવું કહેવામાં આવ્યું હતું કે ત્રણ શાખાઓ વચ્ચે ૦૭.૧૧.૧૯૬૦ તારીખના નોંધાયેલા પાર્ટીશન ડીડ પછી પણ, પ્રતિવાદી નં.૧,૪ અને મૃતક કે. રંગાસામી સંયુક્ત રીતે રહ્યા અને સંયુક્ત રીતે વેપાર કરતા રહ્યા. ત્રણેય શાખાઓ એક

સાથે હતી. ફરિયાદમાં વધુમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે આવકની બચતમાંથી અને પૂર્વજોની મિલકતને ગીરવે મૂકીને, વ્યવસાય માટે જરૂરી મૂડી મેળવવામાં આવી હતી અને સમયાંતરે વ્યવસાયનું વિસ્તરણ કરવામાં આવ્યું હતું. વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે વાદી, સેનિથલ કુમારવેલ છઠ્ઠા હિસ્સાનો હકદાર છે. મૃતક કે. રંગાસામીની શાખાનું પ્રતિનિધિત્વ કરતા પ્રતિવાદી નં.૮ થી ૧૧, તમામ દાવાની મિલકતોમાં સંયુક્ત રીતે ૧/૩ હિસ્સો મેળવવા માટે હકદાર હતા. દાવામાં વાદીએ નીચેની રાહતની પ્રાર્થના કરી હતી:

"અ) અનુસૂચિ 'બી', 'ડી' અને 'ઈ' માં વર્ણવેલ સ્થાવર દાવાની મિલકતો અને અનુસૂચિ 'સી' માં ૧ થી ૮ વસ્તુઓને સારી અને ખરાબ જમીનના સંદર્ભમાં મેટ્રસ અને બાઉન્ડ્સ દ્વારા છ સમાન શેરોમાં વહેંચવી અને તેને અલગ કબજા સાથે આવો એક હિસ્સો ફાળવવો;

બી) અહીં નીચે વર્ણવેલ અનુસૂચિ 'સી' ની આઈટમ ૧૦ અને ૧૧ અને અનુસૂચિ 'ડી' ની આઈટમ ૨ માં ઉલ્લેખિત શેરોમાં છઠ્ઠા ભાગની ફાળવણી કરવી;

સી) પ્રતિવાદીઓને દાવાની કિંમત ચૂકવવાનો નિર્દેશ આપવો;

૮. ફરિયાદની અનુસૂચિ 'બી' માં પલ્લડમ અને સમલાપુરમ ગામોની પૂર્વજોની જમીનનો સમાવેશ થાય છે, જેમાં સદપાલયમ હેલ્મેટમાં ઘર છે. પરિશિષ્ટ 'સી' માં વિવિધ સ્થાવર મિલકતોનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં રહેણાંક મકાન, મેસર્સ સ્વામી એન્ડ સ્વામી પ્લાન્ટેશન્સ (પી) લિમિટેડ કુન્નૂરના હિસ્સા (શેર), અને મેસર્સ વાસુદેવ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિમિટેડના હિસ્સાઓનો પણ પરિશિષ્ટ 'સી' ની વસ્તુ નંબર ૧૦ અને ૧૧ તરીકે ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો. ઉપરોક્ત દાવામાં માત્ર દાવાના ૩ પ્રતિવાદીઓ, એટલે કે એસ. કે. કુમારસ્વામી, એસ. કે. કુમારસ્વામીની પત્ની સુંદરમ્બલ અને એસ. કે. કુમારસ્વામીના સગીર પુત્ર કંદવાદિવેલે તેમના લેખિત નિવેદનો દાખલ કર્યા હતા. લેખિત નિવેદનમાં એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે તેમાં કોઈ શંકા નથી કે પ્રતિવાદી નં.૧,૩,૪,૯ અને ૧૦ ના નામે સંયુક્ત રીતે કેટલીક મિલકતો હસ્તગત કરવામાં આવી છે, પરંતુ તે મિલકતોના સંદર્ભમાં તેમને માત્ર ભાગીદારી કરનાર જ ગણવા જોઈએ. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે ૧૯૬૦ના ભાગલા દરમિયાન ત્રણ શાખાઓને શેર ફાળવવામાં આવ્યા હતા અને પક્ષોએ સંયુક્ત રીતે રહેવાનું ચાલુ રાખ્યું હોવાના દાવાને નકારી કાઢવામાં આવ્યો હતો.

૯. ઓ.એસ.નં.૩૭/૧૯૮૪ માં, વાદી અને પ્રતિવાદીઓની સહીઓ ધરાવતી વાદી દ્વારા ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ પર હુકમ XXIII નિયમ ૩ હેઠળ અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી. અનુસૂચિ 'એ' થી અનુસૂચિ 'જે' માં હુકમ XXIII નિયમ ૩

હેઠળની અરજીમાં, મિલકતોની વિવિધ વસ્તુઓ સૂચિબદ્ધ કરવામાં આવી હતી અને પરિવારના વિવિધ સભ્યોને ફાળવવામાં આવી હતી. હુકમ XXIII નિયમ ૩ હેઠળ અરજીના આધારે, સબઓર્ડિનેટ જજ, કોઈમ્બતુરએ ૬.૮.૧૯૮૪ તારીખનો આદેશ પસાર કર્યો અને સમાધાન અરજીના આધારે હુકમનામું તૈયાર કરવા માટે નિર્દેશ આપ્યો.

૧૦. સમાધાનના હુકમનામામાં જોકે વિવિધ કૃષિ મિલકતો, ઘરની મિલકતો અને શેર અન્ય બે શાખાઓને ફાળવવામાં આવ્યા હતા, એટલે કે એસ. કે. કુમારસ્વામી અને એસ. કે. ચિન્નાસ્વામીની શાખાઓ, પરંતુ રંગાસામીની શાખાને માત્ર વાસુદેવ ઇન્ડસ્ટ્રીઝમાં શેર ફાળવવામાં આવ્યા હતા, જે લિક્વિડેશન હેઠળ હતા અને મદ્રાસ હાઈકોર્ટના આદેશો હેઠળ લેવામાં આવ્યા હતા, જે બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સ દ્વારા ચલાવવામાં આવશે.

૧૧. પ્રતિવાદી નં.૧૦ ના સગીર બાળકોએ ઓ.એસ.નં. દાખલ કર્યું. ૮૨૭/૧૯૮૭ તેમની માતા દ્વારા ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ ના સમાધાનના હુકમને એ આધાર પર પડકારવામાં આવ્યો હતો કે તેઓ તેમાં પક્ષકાર ન હતા. ૦૩.૦૮.૧૯૮૭ ના રોજ રંગાસામીના બંને પુત્રો, એટલે કે એસ.આર. શાણમુગવેલાયુથમ અને એસ.આર. સોમસુંદરમ દ્વારા દીવાની દાવા નંબર ૧૧૦૧/૧૯૮૭ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો. દીવાની દાવા નંબર

૧૧૦૧/૧૯૮૭ માં પ્રતિવાદી નંબર ૧, ૨ અને ૩ દ્વારા તેમના લેખિત જવાબો દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા, જેમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે ત્રણેય શાખાઓ વચ્ચે ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ ના રોજ એક સમજૂતી થઈ હતી. આ સમજૂતી મુજબ પ્રતિવાદી નંબર ૧ એ પ્રતિવાદી નંબર ૪ ને ૪ લાખ રૂપિયા ચૂકવવાના હતા અને વાદીએ પ્રતિવાદી નંબર ૪ ને ૭ લાખ રૂપિયા ચૂકવવાના હતા, અને પ્રતિવાદી નંબર ૪ ને આ ચૂકવણી કરવામાં ન આવી હોવાથી તેમના પુત્ર મારફતે દાવો દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો. વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ તારીખનું સમાધાન ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ તારીખના અગાઉના કરારને અમલમાં મૂકવાનું હતું. ઓ.એસ. નં.૮૨૭/૧૯૮૭ માં, સગીરની માતા દ્વારા સોગંદનામું દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું જેમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે તેઓએ પ્રતિવાદી નંબર ૧ સાથે સમાધાન કર્યું હતું તેથી દાવો પાછો ખેંચવાની પરવાનગી માંગી હતી. ૧૦.૦૨.૧૯૯૩ પર, ઓ.એસ. નં.૮૨૭/૧૯૮૭ પાછી ખેંચી લેવામાં આવી હતી, તે જ તારીખે શાહમુગવેલાચુથેમે, જે ઓ.એસ.નં.૧૧૦૧/૧૯૮૭ માં પ્રથમ વાદી હતા, પોતાને દાવામાંથી પાછી ખેંચી લીધી હતી અને દાવામાં પ્રતિવાદી નં.૧૦ તરીકે સ્થાનાંતરિત કરવામાં આવ્યા હતા. વાદીના કેસને ટેકો આપતા પ્રતિવાદી નંબર ૮ જાનકીભલ દ્વારા લેખિત નિવેદન દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું અને તેના હિસ્સાના ભાગલા માટે પણ પ્રાર્થના કરવામાં આવી હતી. સેન્થિલ કુમારવેલ, જે સ્યુટ નં.૩૭/૧૯૮૪ માં વાદી હતા, તેમણે ઓ.એસ.નં.૧૧૦૧/૧૯૮૭ માં લેખિત નિવેદન દાખલ

કર્ચું હતું જેમાં તેમણે જણાવ્યું હતું કે તેમણે પ્રતિવાદી નંબર ૧ એસ. કે. કુમારસ્વામીના કહેવા પર સ્ચુટ નં.૩૭/૧૯૮૪ દાખલ કર્યો હતો અને ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ તારીખનો હુકમનામું બનાવટી અને નગણ્ય હતો, અને તેને અમલમાં મૂકવાનો ન હતો. પ્રતિવાદી નં.૧ દ્વારા ૩ સુધી વધારાના લેખિત નિવેદનો દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા. પ્રતિવાદી નં.૧૦ એ પણ પ્રતિવાદી નંબર ૧ ના કેસને ટેકો આપતા લેખિત નિવેદન દાખલ કર્યું હતું. પ્રતિવાદી નંબર ૧ થી ૩ દ્વારા દાખલ કરાયેલા લેખિત નિવેદનો માટે વાદી સોમસુંદરમ દ્વારા જવાબ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો.

૧૨. વાદી વતી પાંચ સાક્ષીઓની તપાસ કરવામાં આવી હતી. સોમસુંદરમ, વાદી ફ.પ.સા.- ૧ તરીકે હાજર થયા હતા. વાદીએ પુરાવા તરીકે આંક- એ/૧ થી એ/૫૫ રજૂ કર્યા હતા. પ્રતિવાદીઓ તરફથી ચાર સાક્ષીઓની પૂછપરછ કરવામાં આવી હતી. જાનકીમ્મલ પ્રતિવાદીના સાક્ષી-૨ તરીકે દેખાયા હતા જ્યારે એસ. કે. કુમારસ્વામી પ્રતિવાદીના સાક્ષી-૧ તરીકે દેખાયા હતા. પ્રતિવાદીઓ વતી આંક.બી/૧ થી બી/૧૦૪ ચિહ્નિત કરવામાં આવ્યા હતા. આંક- x/૧ થી x/૨૭ સુધી સાક્ષીઓ દ્વારા ચિહ્નિત કરવામાં આવ્યા છે.

૧૩. ટ્રાયલ કોર્ટે પાંચ મુદ્દાઓ અને છ વધારાના મુદ્દાઓ તૈયાર કર્યા હતા. વધારાના મુદ્દાઓમાંનો એક મુદ્દો એ હતો કે શું દાવો સી. પી. સી. ના ઓર્ડર

XXIII નિયમ ૩એ હેઠળ જાળવવા યોગ્ય નથી. ટ્રાયલ કોર્ટે તેના ૩૦.૦૯.૧૯૯૭ તારીખના ચુકાદા દ્વારા દાવો ફગાવી દીધો હતો. ટ્રાયલ કોર્ટે પ્રતિવાદી નં.૧ થી ૩ ની અરજીને સમર્થન આપ્યું હતું કે ઓ.એસ.નં.૧૧૦૧/૧૯૮૭ ને ઓર્ડર XXIII નિયમ ૩એ સી.પી.સી. દ્વારા પ્રતિબંધિત કરવામાં આવ્યો હતો. ટ્રાયલ કોર્ટે ૦૭.૧૧.૧૯૬૦ તારીખના પાર્ટીશન ડીડ અને ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ તારીખના કરારને પણ સમર્થન આપ્યું હતું. ટ્રાયલ કોર્ટે ચુકાદો આપ્યો હતો કે વર્ષ ૧૯૬૦ પછી આખો પરિવાર સંયુક્ત પરિવાર તરીકે રહેતો ન હતો અને જ્યાં સુધી મિલકતોનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી ત્રણેય શાખાઓ સહમાલિકો છે અને ભાગીદારીનો વ્યવસાય ચલાવી રહ્યા હતા. મુકદ્દમો ફગાવી દેવાના ટ્રાયલ કોર્ટના ચુકાદાને પડકારતી બે અપીલ હાઈકોર્ટમાં દાખલ કરવામાં આવી હતી. ૧૯૯૯નો એ.એસ.નં.૩૩૨ વાદી સોમસુંદરમ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો અને એ. એસ. નં.૨૮૧/૨૦૦૦ જાનકીભલ પ્રતિવાદી નંબર ૮ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો.

૧૪. ઉચ્ચ અદાલતે અપીલમાં નિર્ધારણ માટેના મુદ્દાની નોંધ લીધી છે, એટલે કે, સી. પી. સી. ના ઓર્ડર XXIII નિયમ ૩એ માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓના પ્રકાશમાં ઓ.એસ.નં.૧૧૦૧/૧૯૮૭ જાળવવા યોગ્ય છે કે કેમ. જો કે, ઉચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું કે અપીલોનો નિકાલ વિચારણા માટે ઉપરોક્ત મુદ્દા પર નોંધાયેલા તારણો અનુસાર થઈ શકે છે. જો કે, સંબંધિત વકીલો દ્વારા

વ્યાપક દલીલો કરવામાં આવી હોવા છતાં તેણે વિચારણા માટે અન્ય કોઈ મુદ્દો ઘડ્યો નથી. ઉચ્ચ ન્યાયાલયના ચુકાદાના ફરરા ૧૬૩ અને ૧૬૪નું પુનઃઉત્પાદન કરવું ઉપયોગી છે, જે નીચેની અસર માટે છે:

“૧૬૩. ઉપરોક્ત અપીલમાં વિચારણા માટે જે નિર્ણયનો મુદ્દો ઊભો થાય છે તે એ છે કે શું કોઈબ્બતુરની પેટા અદાલતની ફાઈલ પર ઓ.એસ.નં.૩૭/૧૯૮૪ માં પસાર કરાયેલા હુકમને બનાવટી અને નજીવો જાહેર કરવાની માંગ કરતો દાવો, બનાવટી, બિનપરંપરાગત, ગૂંચવણભર્યો, બિનટકાઉ, અમાન્ય, અમલપાત્ર નથી અને વાદી પર બંધનકર્તા નથી, શું સી. પી. સી. ના આદેશ ૨૩ નિયમ ૩ અને સી. પી. સી. ના આદેશ ૨૩ નિયમ ૩એમાં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓના પ્રકાશમાં જાળવી શકાય છે?

૧૬૪. શું નિર્ણય માટે ઉપરોક્ત મુદ્દા પર નોંધાયેલા તારણોના આધારે અપીલોનો નિકાલ કરી શકાય છે, અમે નિર્ણય માટે અન્ય કોઈ મુદ્દો ઘડ્યો નથી, તેમ છતાં સંબંધિત વકીલ દ્વારા વ્યાપક દલીલો કરવામાં આવી છે કે શું રંગાસ્વામી (વાદીના પિતા), કુમારસ્વામી પ્રતિવાદી-૧ અને ચિન્નાસ્વામી પ્રતિવાદી-૪ વચ્ચે તારીખ ૦૭-૧૧-૧૯૬૦ આંક.બી-૨૬ હેઠળ અસરગ્રસ્ત ભાગલા પર કાર્યવાહી કરવામાં આવી હતી કે નહીં; તા. ૦૭.૧૧.૧૯૬૦ પછી ત્રણ શાખાઓમાં સંયુક્ત પરિવાર હતો કે કેમ; વિવિધ ભાગીદારી પેઢીઓ હેઠળ

ચાલતા વિવિધ વ્યવસાયો સંયુક્ત પરિવારના વ્યવસાયો છે કે કેમ.”

૧૫. સંબંધિત વકીલની રજૂઆતોને ધ્યાનમાં લીધા પછી ઉચ્ચ અદાલત એવા નિષ્કર્ષ પર આવી કે દાવો નં.૩૭/૧૯૮૪ માં ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ તારીખનો સમાધાન હુકમ માન્ય હતો, વાદી સાબિત કરવામાં નિષ્ફળ ગયો કે કોઈ છેતરપિંડી કરવામાં આવી હતી. વધુમાં, વાદી એ સાબિત કરવામાં નિષ્ફળ ગયો કે તેણે વર્ષ ૧૯૮૪માં પંજાબ નેશનલ બેંક પાસેથી લોન લેવા માટે કોઈ ગેરંટી આપી હતી. આથી, દાવાના આધારે કે તેઓએ પ્રતિવાદી નંબર ૧ ની રજૂઆત પર સમાધાન દસ્તાવેજ પર હસ્તાક્ષર કર્યા હતા અને વાદી અને પ્રતિવાદીએ વાસુદેવ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિમિટેડ માટે મેળવેલી લોન માટે વ્યક્તિગત બાંધધરી આપી હતી, જેથી કૌટુંબિક સંપત્તિને બેંકના દાવાથી બચાવી શકાય, મિલકત માત્ર પ્રતિવાદી નંબર ૧ અને પ્રતિવાદી નંબર ૪ ના નામે રાખવામાં આવશે પરંતુ વાદી અને પ્રતિવાદીઓનો અધિકાર અકબંધ રાખવામાં આવશે.

૧૬. ઉચ્ચ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે તે સાબિત થયું નથી કે વાદી દ્વારા કોઈ વ્યક્તિગત બાંધધરી આપવામાં આવી હતી, વાદી દ્વારા વિનંતી કરાયેલ આધાર જ નકારી કાઢવામાં આવે છે. ઉચ્ચ અદાલતે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે દાવાને હુકમ XXIII નિયમ ૩એ સી. પી. સી. દ્વારા પ્રતિબંધિત કરવામાં આવ્યો હતો અને તે જ દાવામાં સમાધાનના હુકમ પર સવાલ ઉઠાવવાનો એકમાત્ર ઉપાય ઉપલબ્ધ

હતો. હાઈકોર્ટે બંને અરજીઓ ફગાવી દીધી હતી. હાઈકોર્ટના ચુકાદાથી નારાજ થઈને આ બંને અપીલ દાખલ કરવામાં આવી છે.

૧૭. અમે અપીલકર્તાઓના વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી વી. ગિરી અને શ્રી ગૌરવ અગ્રવાલને સાંભળ્યા છે. શ્રી કપિલ સિબ્બલ, વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ, પ્રતિવાદીઓની તરફેણમાં હાજર થયા છે. શ્રી એસ. નાગામુથુ, વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ પ્રતિવાદી નં.૧૧ અને અન્ય પ્રતિવાદીઓ માટે હાજર થયા છે.

૧૮. શ્રી વી.ગિરી, આર. જાનકીભલ્લ પત્ની હાજર રહેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ રજૂ કરે છે કે સ્યુટ નં.૩૭/૧૯૮૪ માં ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ તારીખનો સમાધાન હુકમનામું અયોગ્ય, અસમાન અને કપટપૂર્ણ છે.શ્રી ગિરી રજૂ કરે છે કે જાનકીભલ્લ જે દાવો નં.૩૭/૧૯૮૪ માં પ્રતિવાદી નંબર ૮ હતો તે સમાધાન અરજી અથવા તેની શરતોથી વાકેફ ન હતો. જાનકીભલ્લ માત્ર તમિલ જાણતી વિધવા છે, તેમણે અંગ્રેજી લેખિત કાગળો પર હસ્તાક્ષર કર્યા હતા, જે ડી૧ની પત્ની ડીડબલ્યુર દ્વારા તેમની પાસે લાવવામાં આવ્યા હતા.તેણીએ ક્યારેય કોઈ સલાહ લીધી ન હતી.વિદ્વાન સલાહકાર શ્રી પી. આર. થિરુમાલનેસનની તેમના દ્વારા ક્યારેય સગાઈ થઈ ન હતી. તે ક્યારેય કોર્ટમાં નહોતી ગઈ અને ન તો ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ પર કોર્ટમાં હાજર થઈ. પરિવાર પાસે સેંકડો એકર જમીન, અનેક મકાનો અને અન્ય અસંખ્ય સંપત્તિઓ હતી પરંતુ સમાધાનના હુકમનામામાં

તેમને ૨૦૦ શેર ફાળવવામાં આવ્યા હતા જે શ્રીમતીના નામે હતા. કમલમ, એક બીમાર મિલના ડીડબલ્યુ ૨, એટલે કે વાસુદેવ મિલ.

૧૯. તેમના સ્વર્ગસ્થ પતિ રંગાસામી પાસેથી વારસામાં મળેલી મિલકતો અને તેમના પતિના મૃત્યુ પછી તેમના નામે ખરીદવામાં આવેલી અસંખ્ય મિલકતો તેમને એક ઇંચ જમીન આપ્યા વિના ડી૧ અને ડી૪ શાખાઓને ફાળવવામાં આવી હતી. આ શેર ડી૧ અને ડી૪ની પત્નીઓ ડી૨ અને ડી૫ને પણ ફાળવવામાં આવ્યા હતા, જેમની પાસે અગાઉથી કોઈ અધિકારો નથી. જાનકીમ્મલ અને તેમના પુત્ર સોમસુંદરમને સમાધાનના હુકમનામામાં એક બીમાર કંપની વાસુદેવ મિલોના શેર સિવાય કોઈ સ્થાવર મિલકત મળી ન હતી. સંમતિ હુકમનામું સ્પષ્ટપણે નોંધે છે કે ડીટ દ્વારા કોઈ વકાલતનામા દાખલ કરવામાં આવ્યું નથી. જ્યારે ડીટ દ્વારા કોઈ વકાલતનામા દાખલ કરવામાં આવ્યું ન હતું, ત્યારે તેણીનું પ્રતિનિધિત્વ વકીલ દ્વારા કરવામાં આવ્યું ન હતું અને અદાલતને એવું માનવા માટે ગેરમાર્ગે દોરવામાં આવી હતી કે વકીલ થિરુમાલનેસન ડીટનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે.

૨૦. વિદ્વાન વકીલ રજૂ કરે છે કે ત્રણ ભાઈઓનો પરિવાર સંયુક્ત રીતે રહેતો હતો અને ભાગલા પછી પણ સંયુક્ત પરિવાર તરીકે ચાલુ રહ્યો હતો અને ત્રણ શાખાઓના નામે ઘણી મિલકતો હસ્તગત કરી હતી. આ પરિવાર પાસે વિવિધ

સ્થળોએ ૨૬૦ એકરથી વધુ જમીન હતી, જેમાં ઘણા મકાનો હતા, પરંતુ જાનકીભ્મલ અથવા તેમના પુત્રોને કોઈ સ્થાવર મિલકત ફાળવવામાં આવી ન હતી.

૨૧. ઓ.એસ. નંબર ૩૭/૧૯૮૪ એ એસ.કે. ચિન્નાસામીના પુત્ર સી. સેન્થિલ કુમારવેલ દ્વારા એસ.કે. કુમારાસામીના કહેવાથી દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો.સી. સેન્થિલ કુમારવેલે દીવાની દાવા નંબર ૧૧૦૧/૧૯૮૭ માં તેમના લેખિત જવાબમાં એવી રજૂઆત કરી છે કે દીવાની દાવા નંબર ૩૭/૧૯૮૪ તેમણે પ્રતિવાદી નંબર ૧, એસ.કે. કુમારાસામીના કહેવાથી દાખલ કર્યો હતો.સી. સેન્થિલકુમારવેલે વધુમાં દલીલ કરી હતી કે ઓ.એસ. નં.૩૭/૧૯૮૪ માં હુકમનામું બનાવટી અને નજીવી હતું.૦૬.૦૮.૧૯૮૪ ના સમાધાન હુકમનામા અનુસાર જાનકીભ્મલને ફાળવવામાં આવેલા ૨૦૦ શેર શ્રીમતીના નામે હતા. કમલમની ક્યારેય જનકૈયમ્મલમાં બદલી કરવામાં આવી ન હતી.જાનકીઅમ્મલે દાવો નં.૧૧૦૧/૧૯૮૭ ના વાદીના કેસને સંપૂર્ણ ટેકો આપ્યો હતો.

૨૨. ડી૧ દ્વારા વિનંતી કરાયેલ ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ તારીખનો વિભાજન કરાર માત્ર એક કાલ્પનિક વાર્તા હતી.અદાલતમાં આવો કોઈ કરાર દાખલ કરવામાં આવ્યો ન હતો અને ન તો ડી. ૧૩ દ્વારા ઓ.એસ. નં.૩૭/૧૯૮૪ માં દાખલ કરવામાં

આવેલા લેખિત નિવેદનમાં તેની વિનંતી કરવામાં આવી હતી. ન્યાયાલયમાં તારીખ ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ ની સમજૂતી રજૂ કરવામાં આવી ન હોવા છતાં, ટ્રાયલ કોર્ટે તેના તારીખ ૩૦.૦૯.૧૯૮૭ ના ચુકાદામાં ભૂલથી તે સમજૂતી દ્વારા થયેલા વિભાજનની હકીકતનો સ્વીકાર કર્યો હતો અને પ્રતિવાદી નંબર-૧ ના તે કેસને માન્ય રાખ્યો હતો કે તારીખ ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ ના સમાધાન હુકમનામાનો હેતુ તારીખ ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ ના વિભાજનને અમલમાં લાવવાનો હતો.

૨૩. વર્ષ ૧૯૮૧માં કોઈ ભાગલા પર અસર થઈ ન હતી અને પરિવાર સંયુક્ત પરિવાર તરીકે રહ્યો હતો. ઓ.એસ. નંબર ૩૭/૧૯૮૪ માં, તાતાબાદ ખાતેની જે રહેણાંક મિલકત પ્રતિવાદી નંબર-૧ ના નામે હતી, તેનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો ન હતો, જે મિલકત સંયુક્ત કુટુંબના ભંડોળમાંથી ખરીદવામાં આવી હતી અને ત્રણેય શાખાઓનો તાતાબાદના તે મકાનમાં હિસ્સો હતો, જેનો ઉલ્લેખ દીવાની દાવા નંબર ૧૧૦૧/૧૯૮૭ ના પરિશિષ્ટ 'સી' ની વસ્તુ નંબર ૧૦ માં કરવામાં આવ્યો હતો.

૨૪. પ્રતિવાદી નંબર-૧ ની એવી રજૂઆત કે તારીખ ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ ની સમજૂતી હેઠળ, વાદીએ પ્રતિવાદી નંબર-૪ ને સાત લાખ રૂપિયા ચૂકવવાના હતા અને પ્રતિવાદી નંબર-૧ એ પ્રતિવાદી નંબર-૪ ને ચાર લાખ રૂપિયા ચૂકવવાના હતા, તે બધી પ્રતિવાદી નંબર-૧ દ્વારા ઊભી કરવામાં આવેલી

કાલ્પનિક વાર્તાઓ હતી.ન તો ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ પર કોઈ કરાર થયો ન તો વાદી દ્વારા ડીજ ને કોઈ રકમ ચૂકવવાની હતી.વર્ષ ૧૯૭૮ માં સંયુક્ત કુટુંબના ભંડોળમાંથી ખરીદવામાં આવેલ તાતાબાદનું મકાન ઓ.એસ. નંબર ૩૭/૧૯૮૪ માં સામેલ કરવામાં આવ્યું ન હતું, અને તે મકાનમાં કુટુંબના તમામ સભ્યોનો હિસ્સો હતો.પતિના અવસાન બાદ જાનકીઅમ્મલને વીમા નિગમ (ઇન્સ્યોરન્સ કોર્પોરેશન) તરફથી જે ૧,૦૩,૦૦૦/- રૂપિયાની રકમ મળી હતી, તે પ્રતિવાદી નંબર-૧ ને આપવામાં આવી હતી, જેનો ઉપયોગ વ્યવસાયિક હેતુઓ માટે કરવામાં આવ્યો હતો. ઉચ્ચ અદાલતે જાનકીઅમ્મલની અરજીને ધ્યાનમાં લીધી ન હતી.

૨૫. સિવિલ અપીલ નંબર ૧૫૩૮/૨૦૧૬ માં સોમસુંદરમ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી ગૌરવ અગ્રવાલ એવી રજૂઆત કરે છે કે વાદીને જમીન અને મકાનો સહિતની તેમની સ્થાવર મિલકતોથી વંચિત રાખવામાં આવ્યા હતા અને તારીખ ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ ના સમાધાન હુકમનામામાં તેમને માત્ર મૂલ્યહીન હિસ્સા (શેર) આપવામાં આવ્યા હતા. તે રજૂ કરે છે કે દાવો નં.૧૧૦૧/૧૯૮૭ વાદી દ્વારા ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ તારીખના હુકમને રદબાતલ, અમલપાત્ર અને કપટપૂર્ણ જાહેર કરવા માટે દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો.

૨૬. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે વાદીને ડી૧ દ્વારા ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ પર

અદાલતમાં લઈ જવામાં આવ્યો હતો અને તેને રજૂઆત પર સમાધાન અરજી પર હસ્તાક્ષર કરવા માટે કહેવામાં આવ્યું હતું કે વાદી અને પ્રતિવાદી-૧૦ એ પંજાબ નેશનલ બેંકમાંથી વાસુદેવ ટેક્સટાઈલ્સ મિલ્સ માટે લેવામાં આવેલી લોન માટે વ્યક્તિગત બાંધધરી આપી હોવાથી, તેમનું નામ પારિવારિક સંપત્તિને બચાવવા માટે કોઈ સ્થાવર મિલકત ન હોવી જોઈએ. વાદીને ડી૧ દ્વારા ખાતરી આપવામાં આવી હતી કે સ્થાવર મિલકતમાં તેના અધિકારને સમાધાન હુકમનામાથી અસર થશે નહીં કારણ કે ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ તારીખનો હુકમનામું અસરકારક બનાવવામાં આવશે નહીં.

૨૭. તે રજૂ કરવામાં આવે છે કે સમાધાનના હુકમનામામાં મિલકતોની ફાળવણી અયોગ્ય છે. સમાધાન હુકમનામું મેળવવામાં વાદી તેમજ અદાલતમાં છેતરપિંડી કરવામાં આવી હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે હુકમ XXIII નિયમ ૩એ એવા કેસને સંચાલિત કરશે નહીં જ્યાં અદાલતમાં છેતરપિંડી કરવામાં આવે. દાવો નંબર ૩૭/૧૯૮૪ કાર્યવાહીનં. ભ્રામક કારણ પર દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો, હુકમ XXIII નિયમ ૩એ હેઠળ પ્રતિબંધ લાગુ થશે નહીં. ઉચ્ચ અદાલતે હુકમ XXIII નિયમ ૩એ હેઠળ દાવો પ્રતિબંધિત હોવાનું જાણ્યા પછી અન્ય મુદ્દાઓમાં પ્રવેશ કર્યો નથી. ૧૯૭૮માં ખરીદવામાં આવેલી ટાટાબાદની ઘરની મિલકતને ઓ.એસ.નં.૩૭/૧૯૮૪ ની અનુસૂચિમાં સામેલ કરવામાં આવી ન હતી, જે મિલકતને સ્યુટ નં.૧૧૦૧/૧૯૮૭ માં સામેલ કરવામાં આવી હતી, તેથી,

ટાટાબાદ ખાતેની ઘરની મિલકતમાં હિસ્સો માટેનો દાવો સંપૂર્ણપણે જાળવણીપાત્ર હતો. વાદીએ ટેક્સટાઇલ એન્જિનિયરિંગમાં ગ્રેજ્યુએશન પૂર્ણ કર્યું છે. વાસુદેવ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ કોઈ પારિવારિક પેઢી નહોતી, જે મુકદ્દમા હેઠળ હતી અને નફાકારક સાહસ નહોતી. ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ તારીખના સંમતિ હુકમનામા પર ક્યારેય કાર્યવાહી કરવામાં આવી ન હતી. ૧૯૮૭માં આ મિલને પુનર્જીવિત કરી શકાય ન હતી અને બંધ કરી શકાય ન હતી. પ્રતિવાદી નંબર ૧ એ ૧૯૮૯ સુધી મિલની બાબતોનું સંચાલન કરવાનું ચાલુ રાખ્યું જ્યારે તેણે રાજીનામું આપ્યું.

૨૮. શ્રી કપિલ સિબ્બલે અપીલકર્તાઓની રજૂઆતોને રદિયો આપતા દલીલ કરી હતી કે ત્રણ શાખાઓ વચ્ચેના ૦૭.૧૧.૧૯૬૦ તારીખના વિભાજનને લાગુ કરવામાં આવ્યું હતું. ૧૯૬૦ના વિભાજનના આધારે ત્રણ શાખાઓ દ્વારા આવકવેરાનું રિટર્ન ભરવામાં આવ્યું હતું. ૧૯૮૧માં એક વ્યવસ્થા કરવામાં આવી હતી, જેમાં ડી૧એ કુત્રુર ખાતે મિલકતો લેવાની હતી, ડી૪એ સોમનુર ખાતે મિલકતો લેવાની હતી, જ્યારે વાદી અને પ્રતિવાદી નંબર ૧એ વાસુદેવ ટેક્સટાઇલ્સ મિલ્સ લેવાનો નિર્ણય કર્યો હતો. દાવો નં.૩૭/૧૯૮૪ તેમના કહેવા પર પ્રતિવાદી-૪ ના પુત્ર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો.

૨૯. શ્રી સિબ્બલ રજૂ કરે છે કે દાવો નં.૩૭/૧૯૮૪ સમાધાન પર નક્કી કરવામાં આવ્યો છે જ્યાં જાનકીભલ તેમજ સોમસુંદરમ સહિત તમામ

પ્રતિવાદીઓએ સમાધાન અરજી પર હસ્તાક્ષર કર્યા છે. પ્રતિવાદી નં.૭ થી ૧૧ વતી વકીલ થિરુમાલનેસન દ્વારા વકાલત્નમા દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો, જેમણે પ્રતિવાદીઓ ૮ થી ૧૧ નું પ્રતિનિધિત્વ કર્યું હતું. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે વાદી અને ડી૧૦ બધા શિક્ષિત વ્યક્તિઓ હતા અને સમાધાન અરજી પર હસ્તાક્ષર કર્યા પછી, તેઓ દલીલ કરવા માટે ખુદ્દા નથી કે તેઓએ કોઈ ખોટી રજૂઆત અથવા છેતરપિંડી હેઠળ અરજી પર હસ્તાક્ષર કર્યા છે.

૩૦. વાદી અને પ્રતિવાદી તેમના હિસ્સામાં મિલ લેવા માંગતા હતા, તેથી મિલના શેર રંગાસામી શાખાને સમાધાનના હુકમનામામાં ફાળવવામાં આવ્યા હતા. રંગાસામી શાખા પાસે મિલમાં ૮૫ ટકા હિસ્સો હતો, એટલે કે નિયંત્રણ હિસ્સો. આ મિલનું મૂલ્ય રૂ.૩૨ લાખોના દરે હતું. સમાધાનના હુકમનામામાં કોઈ છેતરપિંડી નથી. ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ તારીખનો સમાધાન હુકમનામું અમલમાં મૂકવામાં આવ્યો હતો. વર્ષ ૧૯૬૦ માં ભાગલા પડ્યા પછી ન તો કોઈ સંયુક્ત કુટુંબની મિલકત હતી અને ન તો કોઈ સંયુક્ત કુટુંબ હતું. વાદી દ્વારા એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે તેની માતા અને બહેને કોઈ હિસ્સો ન લેવાની ઇચ્છા વ્યક્ત કરી હતી. ૧૯૮૯માં વાદીએ વાસુદેવ મિલ્સ વેચી દીધી હતી.

૩૧. શ્રી સિબ્બલ રજૂ કરે છે કે વાદીની કોઈ પણ દલીલ છેતરપિંડીની વ્યાખ્યામાં આવતી નથી. વાદી સાથે કોઈ છેતરપિંડી કરવામાં આવી ન હતી. હુકમ XXIII

નિયમ ૩એ સી. પી. સી. હેઠળ, સમાધાન હુકમનામા પર સવાલ ઉઠાવવા માટે કોઈ અલગ દાવો દાખલ કરી શકાયો ન હોત.

૩૨. શ્રી સિબ્બલ રજૂ કરે છે કે વાદી માટે ખુદો ઉપાય કાં તો દાવો નં.૩૭/૧૯૮૪ માં અરજી દાખલ કરવાનો અથવા સમાધાન હુકમનામું સામે અપીલ દાખલ કરવાનો હતો.દાવો નં.૧૧૦૧/૧૯૮૭ દાખલ કરવો એ વાદી દ્વારા મુકદ્દમાનો જુગાર સિવાય બીજું કંઈ નથી. શ્રી સિબ્બલ રજૂ કરે છે કે વાદી દ્વારા દાખલ કરાયેલ દાવો ખર્ચ સાથે બરતરફ થવાને પાત્ર છે.

૩૩. પ્રતિવાદી નં.૧૧ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી નાગમુથુએ નીચેની અદાલતોના ચુકાદાને ટેકો આપ્યો છે. તેઓ જણાવે છે કે ૧૯૮૯થી મિલના શેરનું વેચાણ શરૂ થયું હતું.પ્રતિવાદી નંબર ૧ એ મિલના શેર ખરીદ્યા હતા.૦૬.૦૮.૧૯૮૪ તારીખના સમાધાન હુકમનામા પર કાર્યવાહી કરવામાં આવી હતી.૧૯૯૪માં મિલના સંપૂર્ણ શેર ટ્રાન્સફર કરવામાં આવ્યા હતા. શ્રી નાગમુથુ રજૂ કરે છે કે પ્રતિવાદી નં.૧૧ અને અન્ય પ્રતિવાદીઓ શેરના હસ્તાંતરણકર્તા હતા.

૩૪. શ્રી ગિરી પ્રત્યુત્તર રજૂ કરીને જણાવે છે કે જાનકીમ્મલનો કેસ એ હતો કે તેમણે ક્યારેય કોઈ વકીલની નિમણૂક કરી ન હતી. જોકે, તેણીએ જણાવ્યું હતું કે

તેણે સમાધાન અરજી પર તમિલમાં હસ્તાક્ષર કર્યા હતા. તેણીનો કેસ એ હતો કે તેણી અંગ્રેજી જાણતી નથી અને સમાધાન અંગ્રેજીમાં લખવામાં આવ્યું હતું.પ્રતિવાદી-૧ ની પત્ની પ્રતિવાદી-૨ દ્વારા સમાધાન અરજી પર જાનકીભલની સહીઓ લેવામાં આવી હતી, જે સામાન્ય રીતે, વ્યવસાય અને કરવેરાના હેતુઓ માટે સમયાંતરે જાનકીભલની સહીઓ મેળવે છે. પરિવાર વિવિધ વ્યવસાયો ચલાવતો હતો.શ્રી ગિરી રજૂ કરે છે કે ઓ.એસ. નં.૩૭/૧૯૮૪ માં ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ તારીખના ટ્રાયલ કોર્ટના ચુકાદામાં જણાવાયું છે કે પ્રતિવાદી નં.૮ થી ૧૩ નો વકાલતનામા દાખલ કરવામાં આવ્યો ન હતો.તેઓ રજૂ કરે છે કે પ્રતિવાદી નં.૮ વતી વકીલ થિરુમાલનેસન દ્વારા દાખલ કરાયેલી વકાલતનામાની પ્રમાણિત નકલ પણ રેકૉર્ડ પર લાવવામાં આવી નથી અને ડી૧ દ્વારા રજૂ કરાયેલા કાગળો અનુસાર, વકાલતનામા અને દસ્તાવેજોને નષ્ટ કરી દેવામાં આવ્યા છે.પ્રતિવાદી-૧ કેવી રીતે કહી શકે કે વકાલતનામાનો નાશ થઈ ગયો છે.

૩૫. શ્રી ગિરી રજૂ કરે છે કે ટાટાબાદ ખાતેનું ઘર જે સ્યુટ નં.૧૧૦૧/૧૯૮૭ માં અનુસૂચિ સીમાં આઈટમ નં.૧૦ તરીકે સામેલ હતું તે સંયુક્ત કુટુંબ ભંડોળમાંથી ખરીદવામાં આવ્યું હતું. જો કે ઘર ડી૧ દ્વારા હરાજીમાં લેવામાં આવ્યું હતું પરંતુ ઘર માટેનો ખર્ચ ડી૧ દ્વારા વ્યક્તિગત રીતે ચૂકવવામાં આવ્યો ન હતો, પરંતુ રકમ સ્વામી અને સ્વામી પ્લાન્ટેશન્સ કંપની પાસેથી મેળવવામાં આવી હતી, જે

એક ખાનગી મર્યાદિત કંપની છે જેમાં ડી૧, ડી૪ અને ડી૧૦ના શેર હતા.સ્વામી અને સ્વામી પ્લાન્ટેશન્સમાં રંગાસામીની શાખાનો હિસ્સો લગભગ એક તૃતીયાંશ કરતાં વધુ હતો.ટાટાબાદ હાઉસ એક ખાનગી કંપની પાસેથી મેળવવામાં આવ્યું છે, જે એક પારિવારિક વ્યવસાય હતો, તેથી તમામ શાખાઓના ઘરમાં શેર હોવા જોઈએ. દાવો નં.૩૭/૧૯૮૪ માં ટાટાબાદ મકાનનો સમાવેશ ન હોવાથી, મકાનના ભાગલા માટેનો દાવો દાવો નં.૧૧૦૧/૧૯૮૭ હોવાથી તે સંપૂર્ણપણે જાળવવા યોગ્ય હતો અને બંને અદાલતોએ ઉપરોક્ત ગૃહમાં વાદીને હિસ્સો ન આપવામાં ભૂલ કરી હતી.

૩૬. ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા ઘડવામાં આવેલા વધારાના મુદ્દાઓમાંથી એક હતો, "શું સિવિલ પ્રોસિજર કોડના આદેશ ૨૩ નિયમ ૩ (એ) ને ધ્યાનમાં રાખીને દાવો જાળવવા યોગ્ય નથી?"

૩૭. ટ્રાયલ કોર્ટે વાદી સામે ઉપરોક્ત મુદ્દાનો નિર્ણય લીધો છે કે સમાધાનના હુકમને પડકારતો અલગ દાવો સિવિલ પ્રોસિજર કોડના હુકમ XXIII નિયમ ૩એ મુજબ પ્રતિબંધિત છે.

૩૮. ઉપર નોંધ્યા મુજબ, હાઈકોર્ટે વિવાદિત ચુકાદામાં એવું અવલોકન કર્યું છે કે અપીલનો નિર્ણય માત્ર એક જ મુદ્દા પર લઈ શકાય છે, એટલે કે, વાદી

સોમસુંદરમ દ્વારા તારીખ ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ ના સમાધાન હુકમનામાને પડકારતો જે દીવાની દાવા નંબર ૧૧૦૧/૧૯૮૭ (ખરેખર ૧૧૦૧/૧૯૮૭) દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો, તે 'ઓર્ડર ૨૩ રૂલ ૩-એ' હેઠળ બાધિત હતો કે નહીં. હાઈકોર્ટે તેના વિવાદિત ચુકાદામાં આ નામદાર અદાલતના ચુકાદાઓ પર આધાર રાખીને ઠરાવ્યું હતું કે, સમાધાન હુકમનામાને પ્રશ્ન કરતો કોઈ અલગ દાવો ટકી શકે નહીં, તેથી દીવાની દાવા નંબર ૧૧૦૧/૧૯૮૭ બાધિત હતો. બંને અદાલતોએ એવું માન્યું છે કે વાદી દ્વારા દાખલ કરાયેલ દાવો નં. ૧૧૦૧/૧૯૮૭ હુકમ XXIII નિયમ ૩એ હેઠળ પ્રતિબંધિત છે, અમે પહેલા ઉપરોક્ત મુદ્દા પર વિચાર કરવો યોગ્ય માનીએ છીએ.

૩૯. હુકમ XXIII નિયમ ૩ દાવાના સમાધાનની જોગવાઈ કરે છે. નિયમ ૩ માં ૧૯૭૬ ના અધિનિયમ ક્રમાંક ૧૦૪ દ્વારા સુધારા કરવામાં આવ્યા હતા, જેના દ્વારા એક શરત અને એક સ્પષ્ટીકરણ ઉમેરવામાં આવ્યા હતા. સુધારેલા હુકમ XXIII નિયમ ૩ ની અસર નીચે મુજબ છે: “૩. દાવાનું સમાધાન. જ્યાં અદાલતને સંતોષ થાય તે રીતે પુરવાર કરવામાં આવે કે કોઈ દાવાનો સંપૂર્ણ અથવા આંશિક નિકાલ પક્ષકારો દ્વારા સહી કરેલ કોઈ પણ કાયદેસરની સમજૂતી અથવા લેખિત સમાધાન દ્વારા કરવામાં આવ્યો છે, અથવા જ્યાં પ્રતિવાદી દાવાના વિષયવસ્તુના સંપૂર્ણ અથવા કોઈ ભાગના સંબંધમાં વાદીને સંતોષ આપે છે, ત્યાં અદાલત આવી સમજૂતી, સમાધાન અથવા સંતોષની નોંધ લેવાનો આદેશ

કરશે અને તે મુજબ હુકમનામું પસાર કરશે, જે દાવાના પક્ષકારોને સંબંધિત હશે, પછી ભલે તે સમજૂતી, સમાધાન કે સંતોષનું વિષયવસ્તુ દાવાના વિષયવસ્તુ જેવું જ હોય કે ન હોય:

પરંતુ એવી જોગવાઈ છે કે, જ્યારે એક પક્ષ દ્વારા એવો આક્ષેપ કરવામાં આવે અને બીજા પક્ષ દ્વારા તેનો ઇનકાર કરવામાં આવે કે આવો કોઈ નિકાલ અથવા સંતોષ સાધવામાં આવ્યો છે, ત્યારે અદાલત તે પ્રશ્નનો નિર્ણય કરશે; પરંતુ આ પ્રશ્નનો નિર્ણય કરવાના હેતુ માટે કોઈ મુલતવી મંજૂર કરવામાં આવશે નહીં, સિવાય કે અદાલત, નોંધવા પાત્ર કારણોસર, આવી મુલતવી આપવાનું યોગ્ય માને.

સમજૂતી – ભારતીય કરાર અધિનિયમ, ૧૮૭૨ (૧૮૭૨ નો ૯) હેઠળ રદબાતલ અથવા રદબાતલ હોય તેવા કરાર અથવા સમાધાનને આ નિયમના અર્થમાં કાયદેસર માનવામાં આવશે નહીં.

૪૦. ૧૯૭૬ના સમાન સુધારા અધિનિયમ નં.૧૦૪ દ્વારા, એક નવો નિયમ, એટલે કે નિયમ ૩એ ઉમેરવામાં આવ્યો હતો જેમાં "૩એ" નો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો હતો. બાર ટુ સ્યુટ. હુકમનામું જેના પર આધારિત છે તે સમાધાન કાયદેસર ન હતું તે આધાર પર હુકમનામું રદ કરવા માટે કોઈ દાવો કરવામાં

આવશે નહીં.”

૪૧. વ્યક્તિઓ અને સંસ્થાઓ વચ્ચેના વિવાદોનું નિર્ધારણ કાયદા દ્વારા નિયંત્રિત થાય છે. તમામ વિધાનસભાઓની કાયદાકીય નીતિ વિવાદના નિર્ધારણ માટે એક તંત્ર પ્રદાન કરવાની છે જેથી વિવાદનો અંત આવી શકે અને સમાજમાં શાંતિ પુનઃસ્થાપિત થઈ શકે.કાયદાકીય નીતિનો ઉદ્દેશ મુકદ્દમાને અંતિમતા આપવાનો પણ છે, સાથે સાથે પીડિત પક્ષની ફરિયાદોને દૂર કરવા માટે અપીલ/પુનરાવર્તનનું ઉચ્ચ મંચ પ્રદાન કરે છે.ઉપરોક્ત સુધારા દ્વારા ઉમેરવામાં આવેલા નિયમ ૩એમાં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે જે સમજૂતી પર હુકમનામું આધારિત છે તે કાયદેસર ન હતું તે આધાર પર હુકમનામું રદ કરવા માટે કોઈ દાવો કરવામાં આવશે નહીં.તે જ સમયે, નિયમ ૩ માં પરંતુક ઉમેરીને, એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે જ્યારે કોઈ ગોઠવણ અથવા સંતોષ થયો છે કે કેમ તે અંગે કોઈ વિવાદ હોય, ત્યારે તે અદાલત દ્વારા નિર્ણય લેવામાં આવશે જેણે સમાધાન નોંધ્યું હતું. હુકમ XXIII ના નિયમ ૩ માં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે જ્યાં તે કોર્ટને સંતોષ થાય તે રીતે સાબિત થાય છે કે કોઈ દાવાને કોઈ કાયદેસર કરાર અથવા સમાધાન દ્વારા સંપૂર્ણ અથવા આંશિક રીતે સમાયોજિત કરવામાં આવ્યો છે, તો કોર્ટ આવા કરાર અથવા સમાધાનને નોંધવાનો આદેશ આપશે અને તે અનુસાર હુકમનામું પસાર કરશે.નિયમ ૩ "કાયદેસર કરાર અથવા સમાધાન" અભિવ્યક્તિનો ઉપયોગ કરે છે.સુધારા દ્વારા ઉમેરવામાં આવેલા

સમજૂતીમાં એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે ભારતીય કરાર અધિનિયમ, ૧૮૭૨ હેઠળ રદબાતલ અથવા રદબાતલ કરાર અથવા સમાધાનને કાયદેસર માનવામાં આવશે નહીં.”

૪૨. પ્રોવિઝો અને સ્પષ્ટીકરણ સાથે નિયમ ૩ વાંચીને, તે સ્પષ્ટ છે કે કોઈ કરાર અથવા સમાધાન, જે રદબાતલ અથવા રદબાતલ છે, તે અદાલતો દ્વારા રેકૉર્ડ કરી શકાતું નથી અને જો તે નોંધવામાં આવે તો પણ આવા રેકૉર્ડિંગના પડકાર પર કોર્ટ પ્રશ્નનો નિર્ણય કરી શકે છે. આ સમજૂતી ભારતીય કરાર કાયદાનો ઉલ્લેખ કરે છે. ભારતીય કરાર અધિનિયમ એ જોગવાઈ કરે છે કે કયા કરાર રદબાતલ અથવા રદબાતલ છે. ભારતીય કરાર અધિનિયમની કલમ ૧૦ પૂરી પાડે છે કે તમામ કરારો કરાર છે જો તેઓ કરાર કરવા માટે સક્ષમ પક્ષોની મુક્ત સંમતિ દ્વારા, કાયદેસર વિચારણા માટે અને કાયદેસર હેતુ સાથે કરવામાં આવે છે, અને આથી સ્પષ્ટપણે રદબાતલ જાહેર કરવામાં આવતા નથી. કલમ ૧૪ મુક્ત સંમતિને નીચેના શબ્દોમાં વ્યાખ્યાયિત કરે છે:” ૧૪. “મુક્ત સંમતિ” વ્યાખ્યાયિત થયેલ છે.—સંમતિ મુક્ત હોવાનું કહેવાય છે જ્યારે તે—(૧) કલમ ૧૫ માં વ્યાખ્યાયિત કરાયેલ બળજબરી, અથવા (૨) કલમ ૧૬ માં વ્યાખ્યાયિત કરાયેલ અનુચિત પ્રભાવ, અથવા (૩) કલમ ૧૭ માં વ્યાખ્યાયિત કરાયેલ છેતરપિંડી, અથવા (૪) કલમ ૧૮ માં વ્યાખ્યાયિત કરાયેલ ખોટી રજૂઆત, અથવા (૫) કલમ ૨૦, ૨૧ અને ૨૨ ની જોગવાઈઓને આધિન

ભૂલને કારણે થતી નથી.

સંમતિ ત્યારે આપવામાં આવે છે જ્યારે તે આપવામાં ન આવી હોત પરંતુ આવી બળજબરી, અનુચિત પ્રભાવ, છેતરપિંડી, ખોટી રજૂઆત અથવા ભૂલના અસ્તિત્વ માટે કહેવામાં આવે છે.”

૪૩. જ્યારે સંમતિ બળજબરી, અનુચિત પ્રભાવ, છેતરપિંડી, ખોટી રજૂઆત અથવા ભૂલને કારણે થાય છે ત્યારે તે મુક્ત સંમતિ નથી અને જો મુક્ત સંમતિની જરૂર હોય તો આવા કરાર કરાર નહીં હોય. કલમ ૧૫, ૧૬, ૧૭ અને ૧૮ બળજબરી, અનુચિત પ્રભાવ, છેતરપિંડી અને ખોટી રજૂઆતને વ્યાખ્યાયિત કરે છે. કલમ ૧૯ મુક્ત સંમતિ વિના કરારોની રદબાતલતા સાથે સંબંધિત છે. કલમ ૧૯ નીચેની અસર માટે છે: “૧૯. મુક્ત સંમતિ વિના કરારોની રદબાતલતા.— જ્યારે કોઈ કરારની સંમતિ બળજબરી, છેતરપિંડી અથવા ખોટી રજૂઆતને કારણે થાય છે, ત્યારે કરાર એ પક્ષના વિકલ્પ પર રદબાતલ કરાર છે, જેની સંમતિ આમ કરવામાં આવી હતી.

કરારનો પક્ષ કે જેની સંમતિ છેતરપિંડી અથવા ખોટી રજૂઆતને કારણે થઈ હતી, જો તે યોગ્ય વિચારે, તો આગ્રહ કરી શકે છે કે કરાર કરવામાં આવશે, અને જો રજૂઆતો કરવામાં આવી હોત તો તેને તે સ્થિતિમાં મૂકવામાં આવશે જેમાં તે

હોત.

અપવાદ.—જો આવી સંમતિ ખોટી રજૂઆત અથવા મૌન દ્વારા, કલમ ૧૭ ના અર્થમાં કપટપૂર્ણ રીતે કરવામાં આવી હોય, તો કરાર, તેમ છતાં, રદબાતલ નથી, જો પક્ષ કે જેની સંમતિ આમ કરવામાં આવી હતી તે સામાન્ય ખંત સાથે સત્ય શોધવાનું સાધન હતું.

સમજૂતી.—છેતરપિંડી અથવા ખોટી રજૂઆત કે જેના પર આવી છેતરપિંડી કરવામાં આવી હતી તે પક્ષના કરારની સંમતિનું કારણ ન હતું, અથવા જેની સાથે આવી ખોટી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી, તે કરારને રદબાતલ કરતું નથી.”

૪૪. કલમ ૧૦, ૧૩ અને ૧૪નું સંયુક્ત વાંચન સૂચવે છે કે જ્યારે બળજબરી, અનુચિત પ્રભાવ, છેતરપિંડી, ખોટી રજૂઆત અથવા ભૂલ દ્વારા સંમતિ મેળવવામાં આવે છે, ત્યારે આવી સંમતિ મુક્ત સંમતિ નથી અને જે પક્ષની સંમતિ બળજબરી, છેતરપિંડી અથવા ખોટી રજૂઆતને કારણે થઈ હતી તેના વિકલ્પ પર કરાર રદબાતલ થઈ જાય છે. એક કરાર, જે ભારતીય કરાર અધિનિયમ હેઠળ રદબાતલ અથવા રદબાતલ છે, તે હુકમ XXIII ના નિયમ ૩ ના સમજૂતી દ્વારા પૂરા પાડવામાં આવેલ કાયદેસર માનવામાં આવશે નહીં.

જપ. અમારે એ આધારોની તપાસ કરવાની જરૂર છે કે જેના પર દીવાની દાવા નંબર ૧૧૦૧/૧૯૮૭ માં દલીલો દ્વારા તારીખ ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ ના સમાધાન હુકમનામાને પડકારવામાં આવ્યું હતું.શું સમાધાન ખત પર મહાભિયોગ લાવવાનો આધાર એ છે કે જે હુકમ XXIII ના નિયમ ૩ મુજબ સમાધાન હુકમનામું રેકૉર્ડ કરતી અદાલત સમક્ષ રજૂ કરી શકાય?આપણે એવા આધારો પર ધ્યાન આપવાની જરૂર છે કે જેના આધારે સમાધાનના હુકમનામા પર સવાલ ઉઠાવીને દાવો નં.૧૧૦૧/૧૯૮૭ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો. વાદીના ફરરા ૧૨ અને ૧૩ માં આક્ષેપો છે, જે નીચેની અસર માટે છે:“૧૨. ૧૯૮૪ની શરૂઆતમાં, પ્રથમ પ્રતિવાદીએ રજૂઆત કરી હતી કે વાદીએ લાખો રૂપિયાની લોન માટે બેંકને વ્યક્તિગત બાંધધરી આપી હોવાથી, વાદીના નામે પારિવારિક મિલકતો હોવી જોખમી અને અનુકૂળ રહેશે નહીં અને દસ્તાવેજો પર વાદીના નામોને માલિકો તરીકે દૂર રાખવા ફાયદાકારક અને સલામત રહેશે. ત્યાં પણ વાદીએ પ્રથમ પ્રતિવાદીને દિશા અને ડહાપણ આપ્યું ન હતું. પ્રથમ પ્રતિવાદીએ વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે સમગ્ર પરિવારની મિલકતો પ્રતિવાદી ૧ અને ૪ ના નામે રેકૉર્ડના હેતુ માટે અને કોઈપણ બેંક દાવાના જોખમને ટાળવા માટે રાખવામાં આવશે. પ્રથમ પ્રતિવાદીએ ખાતરી આપી હતી કે આ વ્યવસ્થા મિલકતમાં વાદીના કાયદેસર હિસ્સાને અસર કરશે નહીં અથવા નાબૂદ કરશે નહીં.અહીં ફરીથી વાદીએ પ્રથમ પ્રતિવાદીના નિર્ણય અને નિર્દેશોનું પાલન કર્યું અને કાર્યવાહી કરી.

૧૩. પ્રથમ પ્રતિવાદીએ કૌટુંબિક વકીલ દ્વારા કોઈબજતુરની પેટા અદાલતમાં દાવો દાખલ કરવાની વ્યવસ્થા કરી. તે એક સાંઠગાંઠભર્યો દાવો હતો અને માત્ર વિશ્વાસની બાબતો હતી. પરિવારના કોઈ પણ સભ્ય માટે ભાગલા માટે કાયદાની અદાલતમાં જવા માટે કોઈ ગેરસમજ અથવા ઉશ્કેરણી નહોતી.”

૪૬. વાદીના ફરરા ૧૫ માં, વાદીએ વધુમાં દલીલ કરી હતી કે કોર્ટમાંથી મેળવેલી કાર્યવાહી અને હુકમનામું માત્ર વાદી પર જ નહીં પણ કોર્ટ સામે પણ કરવામાં આવેલી છેતરપિંડી છે. વાદી દલીલ કરે છે કે સમાધાન હુકમનામું કે જેનો હેતુ માત્ર મિલકતોને સુરક્ષિત અને સુરક્ષિત રાખવાનો હતો તે કપટપૂર્ણ હોવા ઉપરાંત બનાવટી અને નજીવી છે.

૪૭. ઉપરોક્તમાંથી, તે સ્પષ્ટ છે કે વાદીએ દલીલ કરી હતી કે ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ પર નોંધાયેલ સમાધાન છેતરપિંડી અને ખોટી રજૂઆત દ્વારા મેળવવામાં આવેલ કાયદેસર સમાધાન ન હતું. વાદીનો કેસ એ હતો કે તેમનું પ્રતિનિધિત્વ ડી૧ દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું કે સમાધાન માત્ર પારિવારિક સંપત્તિને બચાવવા માટે કરવામાં આવી રહ્યું છે કારણ કે વાદીએ વાસુદેવ મિલ્સ માટે લોન મેળવવા માટે પંજાબ નેશનલ બેંકને વ્યક્તિગત બાંધધરી આપી છે. દલીલો સ્પષ્ટપણે વાદીના કેસને સ્પષ્ટ કરે છે કે સમાધાન પર હસ્તાક્ષર કરીને સમાધાન માટે તેણે જે સંમતિ

આપી હતી તે મુક્ત સંમતિ નહોતી. આમ, વાદીના કહેવા પર સમાધાન રદબાતલ થઈ જાય છે.

૪૮. હુકમ XXIII ના નિયમ ૩એ હેઠળનો અવરોધ નીચેની અદાલતો દ્વારા ધારવામાં આવેલા વર્તમાન કેસની હકીકતોમાં આકર્ષિત થશે કે કેમ તે આપણા દ્વારા જવાબ આપવાનો પ્રશ્ન છે. નિયમ ૩એ એ આધાર પર હુકમનામું રદ કરવા માટે દાવાને પ્રતિબંધિત કરે છે કે જે સમજૂતી પર હુકમનામું પસાર કરવામાં આવ્યું હતું તે કાયદેસર ન હતું. ઉપર નોંધ્યા મુજબ, નિયમ ૩માં "કાયદેસર" શબ્દનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે અને નિયમ ૩ના સ્પષ્ટીકરણમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે "ભારતીય કરાર અધિનિયમ, ૧૮૭૨ (૯/૧૮૭૨) હેઠળ રદબાતલ અથવા રદબાતલ હોય તેવી સમજૂતી અથવા સમાધાનને કાયદેસર માનવામાં આવશે નહીં.;"

૪૯. આમ, સ્પષ્ટ રીતે રદબાતલ અથવા રદબાતલ હોય તેવી સમજૂતી અથવા સમાધાન કાયદેસર ગણાશે નહીં અને જે સમજૂતીના આધારે હુકમનામું પસાર કરવામાં આવ્યું હતું તે રદબાતલ અથવા રદબાતલ હોય તો નિયમ ૩એ હેઠળનો અવરોધ આકર્ષિત થશે.

૫૦. હુકમ XXIII નિયમ ૩ તેમજ નિયમ ૩એ આ અદાલત સમક્ષ મોટી સંખ્યામાં

કેસોમાં વિચારણા માટે આવ્યા હતા અને આપણે નિયમ ૩ અને નિયમ ૩એ ના સંદર્ભમાં આ અદાલતના ચુકાદાઓનો ગુણોત્તર શોધવા માટે તેમાંથી કેટલાકનો સંદર્ભ લેવાની જરૂર છે. બનવારી લાલ વિરુદ્ધ ચંદો દેવી (શ્રીમતી.) જોકે એલ. આર. અને એન. આર., (૧૯૯૩) ૧ એસ. સી. સી. ૫૮૧, આ અદાલતે હુકમ XXIII ના નિયમ ૩ તેમજ નિયમ ૩એ પર વિચાર કર્યો. આ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે સુધારા અધિનિયમ, ૧૯૭૬ નો ઉદ્દેશ સમાધાનને પડકારતા પક્ષને અદાલતને પ્રશ્ન કરવા માટે દબાણ કરવાનો છે જેણે સમાધાન નોંધ્યું છે. ફક્ત ૬ અને ૭ માં નીચે મુજબ જણાવવામાં આવ્યું હતું: “૬. અદાલતોનો અનુભવ એ રહ્યો છે કે ઘણા પ્રસંગોએ પક્ષકારોએ સમાધાનની અરજીઓ દાખલ કરી હોય છે જેના આધારે હુકમનામા તૈયાર કરવામાં આવે છે, પછીથી કોઈક કારણસર આવા સમાધાનની માન્યતાને પડકારવામાં આવે છે. આવા હુકમોને રદ કરવા માટે મુકદ્દમા દાખલ કરવામાં આવતા હતા જે વિવિધ અદાલતોમાં અપીલ સહિત વર્ષો સુધી ખેંચાતા હતા. અદાલતો અને જનતાની મુશ્કેલીઓને ધ્યાનમાં રાખીને, સંહિતાના આદેશ ૨૩માં કેટલાક સુધારા રજૂ કરવામાં આવ્યા છે, જેમાં સિવિલ પ્રોસિજર કોડ (સુધારા) અધિનિયમ, ૧૯૭૬ દ્વારા દાવો પાછો ખેંચવા અને તેમાં ફેરફાર કરવા સંબંધિત જોગવાઈઓ સામેલ છે. સંહિતાના આદેશ ૨૩નો નિયમ ૧ સૂચવે છે કે દાવો દાખલ થયા પછી કોઈપણ સમયે વાદી પોતાનો દાવો છોડી શકે છે અથવા તેના દાવાનો એક ભાગ છોડી શકે છે. નિયમ ૧ (૩) એ જોગવાઈ કરે છે કે જ્યાં અદાલતને સંતોષ થાય કે (ક) કોઈ ઔપચારિક ખામીને કારણે દાવો

નિષ્ફળ થવો જોઈએ, અથવા (ખ) દાવાના વિષય અથવા દાવાના ભાગ માટે વાદીને નવો દાવો દાખલ કરવાની મંજૂરી આપવા માટે પૂરતા આધારો છે, તો તે યોગ્ય લાગે તેવી શરતો પર, વાદીને નવો દાવો દાખલ કરવાની સ્વતંત્રતા સાથે આવા દાવાને પાછો ખેંચવાની મંજૂરી આપી શકે છે. નિયમ ૧ (૪) ને ધ્યાનમાં રાખીને જો વાદી પોતાનો દાવો છોડી દે છે અથવા ઉપર ઉલ્લેખિત પરવાનગી વિના આવો દાવો પાછો ખેંચે છે, તો તેને આવા વિષયના સંદર્ભમાં આવો કોઈ દાવો દાખલ કરવાથી બાકાત રાખવામાં આવશે. સમાધાનના હુકમને પડકારતી વખતે ત્રાસદાયક અને કંટાળાજનક મુકદ્દમાને રોકવા માટે આદેશ ૨૩ના નિયમ ૩માં પણ સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં દાવાના સમાધાનને લગતી પ્રક્રિયા સામેલ હતી. માત્ર નિયમ ૩ માં જ અદાલત દ્વારા સમાધાન નોંધવામાં આવે તે પહેલાં કેટલીક વિશેષ જરૂરિયાતો રજૂ કરવામાં આવી હતી જેમાં કાયદેસર કરાર અથવા સમાધાન લેખિતમાં હોવું જોઈએ અને પક્ષો દ્વારા હસ્તાક્ષરિત હોવું જોઈએ, સમજૂતી સાથે એક પરંતુક પણ ઉમેરવામાં આવી હતી જે નીચે મુજબ છે:

“પરંતુ જ્યાં એક પક્ષ દ્વારા એવો આક્ષેપ કરવામાં આવે અને બીજા પક્ષ દ્વારા તેને નકારી કાઢવામાં આવે કે કોઈ ગોઠવણ અથવા સંતોષ થયો હોય, ત્યાં અદાલત પ્રશ્નનો નિર્ણય કરશે; પરંતુ પ્રશ્નનો નિર્ણય લેવાના હેતુ માટે કોઈ સ્થગન આપવામાં આવશે નહીં, સિવાય કે કોર્ટ, નોંધાયેલા કારણોસર, આવા સ્થગનને

મંજૂરી આપવા માટે યોગ્ય વિચારે.

સમજૂતી.— ભારતીય કરાર અધિનિયમ, ૧૮૭૨ (૧૮૭૨ નો ૯) હેઠળ રદબાતલ અથવા રદબાતલ હોય તેવા કરાર અથવા સમાધાનને આ નિયમના અર્થમાં કાયદેસર માનવામાં આવશે નહીં.”

૭. સમજૂતી સાથે પરંતુક ઉમેરીને સુધારાના કાયદાનો હેતુ અને ઉદ્દેશ સમાધાનને પડકારતા પક્ષને અદાલત સમક્ષ પ્રશ્ન પૂછવા માટે દબાણ કરવાનો હોવાનું જણાય છે, જેણે પ્રશ્નમાં સમાધાન નોંધ્યું હતું. પક્ષકારો કાયદેસર રીતે ગોઠવણ પર પહોંચ્યા છે કે કેમ તે વિવાદ નક્કી કરવા માટે તે અદાલતને આદેશ આપવામાં આવ્યો હતો. સમજૂતીમાં સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું હતું કે ભારતીય કરાર અધિનિયમ હેઠળ રદબાતલ અથવા રદબાતલ કરાર અથવા સમાધાનને ઉપરોક્ત નિયમના અર્થમાં કાયદેસર માનવામાં આવશે નહીં. દાવાની સંખ્યા અને લાંબી મુકદ્દમા ટાળવા માટે નિયમ ૩ માં સમજૂતી સાથે પરંતુક રજૂ કર્યા પછી, સમાધાનના આધારે હુકમનામું રદ કરવા માટે અલગ દાવાની સ્થાપનાના સંદર્ભમાં નિયમ ૩એ દ્વારા એક ચોક્કસ પ્રતિબંધ સૂચવવામાં આવ્યો હતો:

“૩એ. બાર ટુ સ્યુટ.— હુકમનામું જેના પર આધારિત છે તે સમાધાન કાયદેસર ન હતું તે આધાર પર હુકમનામું રદ કરવા માટે કોઈ દાવો કરવામાં આવશે નહીં.”

૫૧. નોંધવા જેવો આગામી ચુકાદો એલ. આર. દ્વારા પુષ્પાદેવી ભગત (મૃત)

છે. સાધના રાય (શ્રીમતી) વી. એસ. રાજિન્દર સિંહ અને અન્ય, (૨૦૦૬) ૫ એસ. સી. સી. ૫૬૬, ન્યાયમૂર્તિ આર. વી. રવીન્દ્રને અદાલત વતી બોલતા હુકમ XXIII નિયમ ૩ અને નિયમ ૩એ ની જોગવાઈઓની નોંધ લીધી અને ફરરા ૧૭ માં તેમના તારણોને નીચેના શબ્દોમાં નોંધ્યાઃ“૧૭. આદેશ ર૩ની સુધારેલી જોગવાઈઓમાંથી જે સ્થિતિ બહાર આવે છે તેનો સારાંશ આ રીતે આપી શકાયઃ

(i) કલમ ૯૬ (૩) સી. પી. સી. માં સમાવિષ્ટ ચોક્કસ અવરોધને ધ્યાનમાં રાખીને સંમતિ હુકમનામું સામે કોઈ અપીલ માન્ય નથી.

(ર) નિયમ ૧ આદેશ ૪૩ની કલમ (એમ) ને હટાવવાને ધ્યાનમાં રાખીને સમાધાન (અથવા સમાધાન નોંધવાનો ઈનકાર) નોંધતા અદાલતના આદેશ સામે કોઈ અપીલ માન્ય નથી.

(૩) નિયમ ૩એમાં સમાવિષ્ટ અવરોધોને ધ્યાનમાં રાખીને સમાધાન કાયદેસર ન હતું તે આધાર પર સમાધાન હુકમનામું રદ કરવા માટે કોઈ સ્વતંત્ર દાવો દાખલ કરી શકાતો નથી.

(૪) સંમતિ હુકમનામું અવરોધ તરીકે કામ કરે છે અને તે માન્ય અને બંધનકર્તા હોય છે સિવાય કે તે અદાલત દ્વારા રદ કરવામાં આવે જેણે સંમતિ હુકમનામું

પસાર કર્યું હોય, નિયમ ૩ આદેશ ૨૩ ની જોગવાઈ હેઠળ અરજી પર આદેશ
દ્વારા.

તેથી, આવી સંમતિ હુકમનામું ટાળવા માટે સંમતિ હુકમનામા માટે પક્ષકાર માટે
ઉપલબ્ધ એકમાત્ર ઉપાય એ છે કે અદાલતનો સંપર્ક કરવો કે જેણે સમાધાન
નોંધ્યું અને તેના સંદર્ભમાં હુકમનામું બનાવ્યું અને સ્થાપિત કર્યું કે કોઈ સમાધાન
થયું નથી. તે ઘટનામાં, સમાધાન નોંધાવનારી અદાલત પોતે જ વિચારણા કરશે
અને આ પ્રશ્નનો નિર્ણય કરશે કે ત્યાં કોઈ માન્ય સમાધાન થયું હતું કે નહીં. આનું
કારણ એ છે કે સંમતિ હુકમનામું બીજું કંઈ નહીં પણ પક્ષકારો વચ્ચેનો કરાર છે
જે અદાલતની મંજૂરીની સીલ સાથે લાદવામાં આવે છે. સંમતિ હુકમની માન્યતા
સંપૂર્ણપણે કરારની માન્યતા અથવા સમાધાન કે જેના પર તે કરવામાં આવે છે
તેના પર આધાર રાખે છે. સંમતિ સમાધાન હુકમનામું પડકારનાર બીજો
પ્રતિવાદી આ સ્થિતિથી સંપૂર્ણપણે વાકેફ હતો કારણ કે તેણે કાયદા અનુસાર
કોઈ માન્ય સમાધાન ન હોવાનો આક્ષેપ કરીને ૨૧-૮-૨૦૦૧ ના રોજ સંમતિ
હુકમનામું રદ કરવા માટે અરજી દાખલ કરી હતી.

નોંધપાત્ર રીતે, અન્ય પ્રતિવાદીઓમાંથી કોઈએ સંમતિ હુકમને પડકાર્યો ન
હતો. પોતાને સૌથી વધુ જાણીતા કારણો માટે, બીજા પ્રતિવાદીએ થોડા દિવસની
અંદર (એટલે કે ૨૭-૮-૨૦૦૧ ના રોજ) અપીલ દાખલ કરી અને અદાલત

સમક્ષ દાખલ કરેલી અરજીને આગળ ન વધારવાનું પસંદ કર્યું જેણે સંમતિ હુકમનામું પસાર કર્યું.સંહિતાની કલમ ૯૬ (૩) માં સમાવિષ્ટ એક્સપ્રેસ બારને ધ્યાનમાં રાખીને, બીજા પ્રતિવાદી દ્વારા આવી અપીલ જાળવવા યોગ્ય ન હતી.”

પર. આગામી ચુકાદો આર. રાજન્ના વિ. છે. એસ. આર. વેંકટસ્વામી અને અન્ય, (૨૦૧૪) ૧૫ એસ. સી. સી. ૪૭૧ જેમાં હુકમ XXIII નિયમ ૩ અને નિયમ ૩એ ની જોગવાઈઓ પર ફરીથી વિચાર કરવામાં આવ્યો હતો.ઉપરોક્ત જોગવાઈઓ બહાર કાઢ્યા પછી, આ અદાલતે ફરરા ૧૧ માં નીચે મુજબ ચુકાદો આપ્યો હતો:“૧૧. ઉપરના સાદા વાંચન પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે આદેશ ૨૩ નિયમ ૩ની જોગવાઈના સંદર્ભમાં જ્યાં એક પક્ષ આરોપ મૂકે છે અને બીજો પક્ષ પક્ષકારો દ્વારા લેખિતમાં હસ્તાક્ષરિત અને હસ્તાક્ષરિત કાયદેસર કરાર અથવા સમાધાન દ્વારા કોઈપણ દાવાની ગોઠવણ અથવા સંતોષને નકારી કાઢે છે, તે અદાલત જેની સમક્ષ આવો પ્રશ્ન ઉઠાવવામાં આવે છે, તે જ નિર્ણય કરશે. મહત્વની બાબત એ છે કે આદેશ ૨૩ નિયમ ૩ ના સ્પષ્ટીકરણની દ્રષ્ટિએ, કરાર અથવા સમાધાન ઉપરોક્ત નિયમના અર્થમાં કાયદેસર માનવામાં આવશે નહીં જો તે કરાર અધિનિયમ, ૧૮૭૨ હેઠળ રદબાતલ અથવા રદબાતલ છે. તે અનુસરે છે કે દરેક કિસ્સામાં જ્યાં પ્રશ્ન ઊભો થાય છે કે પક્ષકારો દ્વારા લેખિતમાં અને હસ્તાક્ષરિત કાયદેસર કરાર અથવા સમાધાન થયું છે કે નહીં, તે પ્રશ્ન કે કરાર અથવા સમાધાન કાયદેસર છે કે કેમ તે સંબંધિત અદાલત દ્વારા નક્કી કરવો

પડશે.બદલામાં કાયદેસર ઈચ્છા શું છે તે તેના પર નિર્ભર કરે છે કે શું આરોપો સમાધાનમાં કોઈ નબળાઈ સૂચવે છે અને હુકમનામું કે જે કરાર અધિનિયમ હેઠળ તેને રદબાતલ અથવા રદબાતલ બનાવશે. વધુ મહત્વની વાત એ છે કે, આદેશ ૨૩ નિયમ ૩એ સ્પષ્ટપણે હુકમનામું રદ કરવા માટેના દાવાને આ આધાર પર પ્રતિબંધિત કરે છે કે જે સમાધાન પર હુકમનામું આધારિત છે તે કાયદેસર ન હતું. આ સૂચવે છે કે આવા કોઈ કરાર અથવા સમાધાનના આધારે હુકમનામું પસાર કરનારી અદાલત સમક્ષ કરાર અથવા સમાધાનની કાયદેસરતા સંબંધિત પ્રશ્ન જલદી ઉઠાવવામાં આવતો નથી, તે અદાલત અને તે જ અદાલત છે જે તે પ્રશ્નની તપાસ અને નિર્ધારણ કરી શકે છે.કોર્ટ પક્ષોને આ વિષય પર અલગ દાવો દાખલ કરવા માટે નિર્દેશ આપી શકતી નથી કારણ કે આદેશ ૨૩ નિયમ ૩એ સી. પી. સી. ની જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને આવો કોઈ દાવો કરવામાં આવશે નહીં. હાથમાં રહેલા કેસમાં બરાબર એવું જ થયું છે. જ્યારે અપીલકર્તાએ સમાધાન હુકમનામાની માન્યતાને પડકારવા માટે ઓ.એસ. નંબર ૫૩૨૬/૨૦૦૫ દાખલ કર્યો, ત્યારે જે અદાલત સમક્ષ આ દાવો આવ્યો તેણે સામા પક્ષકારો દ્વારા કરવામાં આવેલી અરજી પર સી.પી.સી. ના ઓર્ડર ૭ રૂલ ૧૧ હેઠળ તે દાવાને (પ્લેન્ટ) રદ કર્યો હતો, અને એવું ઠરાવ્યું હતું કે સી.પી.સી. ના ઓર્ડર ૨૩ રૂલ ૩-એ ની જોગવાઈઓ મુજબ આવો દાવો બાધિત છે. આ રીતે દાવાને રદ કરાવ્યા પછી, પ્રતિવાદીઓ (અહીં સામા પક્ષકારો) એવી દલીલ ભાગ્યે જ કરી શકે કે વાદીએ (અહીં અપીલકર્તા) ઓ.એસ. નંબર ૫૩૨૬/૨૦૦૫ મુજબ

સમાધાન હુકમનામા સામે તેનો ઉપચાર ચાલુ રાખવો જોઈએ અને જો તે દાવાની અરજી રદ કરવામાં આવી હોય, તો તે રદ કરવાના આદેશ સામે ઉપલી અદાલતમાં કાર્યવાહી કરવી જોઈએ.”

૫૩. આ અદાલત દ્વારા પુષ્પાદેવી (ઉપરોક્ત) તેમજ બનવારી લાલ (ઉપરોક્ત) ના ચુકાદાઓનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો અને તેના પર આધાર રાખવામાં આવ્યો હતો. આ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે આવા કોઈ કરાર અથવા સમાધાનના આધારે હુકમનામું પસાર કરનારી અદાલત સમક્ષ કરાર અથવા સમાધાનની કાયદેસરતા સંબંધિત પ્રશ્ન જલદી ઉઠાવવામાં નહીં આવે, તે અદાલત અને તે જ અદાલત છે જે તે પ્રશ્નની તપાસ અને નિર્ધારણ કરી શકે છે.

૫૪. અનુગામી ચુકાદામાં, ત્રિલોકી નાથ સિંહ વિરુદ્ધ અનિરુદ્ધ સિંહ (મૃત) કાનૂની પ્રતિનિધિઓ અને અન્ય દ્વારા, (૨૦૨૦) ૬ એસ. સી. સી. ૬૨૯, આ અદાલતે ફરીથી અગાઉના ચુકાદાઓનો ઉલ્લેખ કરતા એ જ પૂર્વધારણાનો પુનરોચ્ચાર કર્યો, એટલે કે, આવા સંમતિ હુકમનામું ટાળવા માટે સંમતિ હુકમનામા માટે પક્ષકારને ઉપલબ્ધ એકમાત્ર ઉપાય એ છે કે અદાલતનો સંપર્ક કરવો કે જેણે સમાધાન નોંધ્યું અને અલગ દાવો જાળવવા યોગ્ય નથી. ફકરા ૧૭ અને ૧૮માં નીચે મુજબ જણાવવામાં આવ્યું છે: “૧૭. સિવિલ પ્રોસિજર કોડ (સુધારા) ૧૯૭૬માં ૧૨૧૯-૭૭થી અમલમાં મુકીને, વિધાનસભાએ આદેશ ૨૩

નિયમ ૩એ અમલમાં મૂક્યો છે, જે આ આધાર પર હુકમનામું રદ કરવા માટે દાવાની સ્થાપના કરવા માટે અવરોધ ઊભો કરે છે કે જે સમજૂતી પર હુકમનામું આધારિત છે તે કાયદેસર ન હતું.પક્ષકારો વચ્ચે સમાધાન કરવાનો હેતુ સક્ષમ અધિકારક્ષેત્રની અદાલત સમક્ષ પડતર વિવિધ વિવાદોનો એકવાર અને કાયમ માટે અંત લાવવાનો છે.

૧૮. નિર્ણયોની અંતિમતા એ તમામ નિર્ણાયક મંચોનો અંતર્ગત સિદ્ધાંત છે.આમ, વધુ મુકદ્દમાની રચના ક્યારેય પક્ષો વચ્ચે સમાધાનનો આધાર ન હોવો જોઈએ. આદેશ ૨૩ સી. પી. સી. ના નિયમ ૩એ એક ચોક્કસ પ્રતિબંધ મૂક્યો છે કે જે સમજૂતી પર હુકમનામું આધારિત છે તે કાયદેસર ન હતું તે આધાર પર હુકમનામું રદ કરવા માટે કોઈ દાવો કરવામાં આવશે નહીં. આદેશ ૨૩ નિયમ ૩ સી. પી. સી. ની યોજના મુકદ્દમાની વિવિધતાને ટાળવા માટે છે અને પક્ષકારોને સૌહાર્દપૂર્ણ રીતે સમાધાન પર આવવાની મંજૂરી આપે છે જે કાયદેસર છે, લેખિતમાં છે અને પક્ષકારો તરફથી સ્વૈચ્છિક કાર્ય છે. સંમત સમાધાન કરવામાં અને તેની સાથે અંતિમતાને જોડવામાં અદાલત સહાયક બની શકે છે.અદાલત ક્યારેય અનિચ્છુક પક્ષ પર સમાધાન લાદવા માટે પક્ષકાર ન હોવી જોઈએ, જે હજુ પણ અદાલત સમક્ષ આદેશ ૨૩ નિયમ ૩ સી. પી. સી. ની જોગવાઈ હેઠળ અરજી પર પૂછપરછ માટે તૈયાર છે.”

પપ. ઉપરોક્ત ચુકાદાઓમાં સ્પષ્ટ ગુણોત્તર હોય છે કે સમાધાનના હુકમને પડકારવા માટે સમાધાનના આધારે સંમતિ હુકમનો પક્ષકાર આ હુકમનામું કાયદેસર ન હતું, એટલે કે તે રદબાતલ અથવા રદબાતલ હતું, તેણે તે જ અદાલતનો સંપર્ક કરવો પડશે, જેણે સમાધાન નોંધ્યું હતું અને સંમતિ હુકમને પડકારતો એક અલગ દાવો જાળવવા યોગ્ય ન હોવાનું માનવામાં આવ્યું છે. સ્યુટ નં. ૧૧૦૧/૧૯૮૭ માં, વાદીએ એવી ઘોષણા માટે પ્રાર્થના કરી હતી કે ઓ.એસ. નં. ૩૭/૧૯૮૪ માં પસાર કરાયેલ હુકમનામું બનાવટી અને નજીવું, બિનપરંપરાગત, ગૂંચવણભર્યું, બિનટકાઉ અમાન્ય, અમલપાત્ર અને વાદી માટે બંધનકર્તા નથી. અમે ઉપરોક્ત ફકરામાં સંમતિ હુકમનામું પડકારવા માટે વાદીમાં સમાવિષ્ટ આધારોની નોંધ લીધી છે, જેમાંથી તે સ્પષ્ટ છે કે ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ પર નોંધાયેલ સમાધાનને કાયદેસર નથી, એટલે કે રદબાતલ અથવા રદબાતલ ગણાવવાની માંગ કરવામાં આવી હતી. દાવો નં. ૧૧૦૧/૧૯૮૭ માં વાદી દ્વારા લેવામાં આવેલા આધારોના આધારે, વાદી માટે ઉપલબ્ધ એકમાત્ર ઉપાય એ હતો કે તે જ કેસમાં અદાલતનો સંપર્ક કરવો અને અદાલતને સંતોષ કરવો કે સમાધાન કાયદેસર નથી. સમાધાનના હુકમને પડકારવા માટે અલગ દાવા પર પ્રતિબંધ મૂકવાના સુધારા દ્વારા નિયમ ૩એ ખાસ ઉમેરવામાં આવ્યો હતો, જે કાર્યવાહીની વિવિધતાને અટકાવવાના કાયદાકીય ઉદ્દેશ અનુસાર છે. આમ, અમને ટ્રાયલ કોર્ટ અને હાઈકોર્ટના ચુકાદામાં કોઈ ભૂલ દેખાતી નથી કે દાવો નં. ૧૧૦૧/૧૯૮૭ હુકમ XXIII નિયમ ૩એ હેઠળ પ્રતિબંધિત હતો.

૫૬. અમને જાણવા મળ્યું છે કે દાવો નં.૧૧૦૧/૧૯૮૭ હુકમ XXIII નિયમ ૩એ હેઠળ પ્રતિબંધિત છે, અમારા માટે ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ ના સમાધાન હુકમનામા પર સવાલ ઉઠાવવા માટે દાવામાં લેવામાં આવેલા આધારોની શુદ્ધતા અથવા અન્યથા દાખલ કરવું જરૂરી નથી. તેથી, ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ ના સમાધાન હુકમનામાને દીવાની દાવા નંબર ૧૧૦૧/૧૯૮૭ માં પડકારી શકાય તેમ નહોતું.

૫૭. વધુ એક રજૂઆત બાકી છે જેને ધ્યાનમાં લેવાની જરૂર છે.

૫૮. અપીલકર્તાઓ માટે વિદ્વાન વકીલ દલીલ કરે છે કે જો ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ તારીખના સંમતિ હુકમને પડકારવામાં આવ્યો ન હોત, તો પણ અપીલકર્તાઓ ટાટાબાદ, ડૉ. અલગપ્પા ચેટ્ટિયાર રોડ, કોઈમ્બતુર ખાતેના રહેણાંક મકાનમાં શેર માટે હકદાર હતા, જેને ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ તારીખના હુકમનામાથી બાકાત રાખવામાં આવ્યા હતા.ઉપરોક્ત રહેણાંક દાવાની મિલકત ઓ.એસ. નં.૩૭/૧૯૮૪ નો ભાગ ન હતી અને તે ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ તારીખના સમાધાન હુકમનામામાં ન હતી. અપીલકર્તાનો દાવો છે કે ઉપરોક્ત રહેણાંક મિલકત પ્રતિવાદી નંબર ૧ ના નામે હતી પરંતુ તે સંયુક્ત પારિવારિક ભંડોળમાંથી હસ્તગત કરવામાં આવી હતી તેથી અપીલકર્તાએ પણ મિલકતમાં હિસ્સો લીધો હતો.

૫૯. ટાટાબાદ, ડૉ. અલગપ્પા ચેટ્ટિયાર રોડ, કોઈમ્બતુર ખાતેની રહેણાંક ઇમારતને નીચેની અસર માટે મિલકતોની અનુસૂચિ 'બી' ની વસ્તુ નં.૧૦ માં સામેલ કરવામાં આવી હતી:

"વસ્તુ નંબર-X: કોઈમ્બતુર રજીસ્ટ્રેશન જિલ્લામાં, કોઈમ્બતુર કોર્પોરેશનની હદમાં, ટાટાબાદ, ડૉ. અલગપ્પા ચેટ્ટિયાર રોડ, ડોર નંબર-૧૦૧, ૦.૩૩ એકર વિસ્તાર અને ૪૫૦૦ ચોરસ ફૂટના બાંધકામ સાથે"રહેણાંક મકાન બનાવ્યું."

૬૦. ઉપરોક્ત રહેણાંક મિલકતનો ન તો ઓ.એસ.નં.૩૭/૧૯૮૪ માં સમાવેશ કરવામાં આવ્યો હતો અને ન તો ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ ના સમાધાન હુકમનો ભાગ.ઓ.એસ.૩૭/૧૯૮૪ માં પસાર કરાયેલા હુકમને અમલપાત્ર ન હોવાનું જાહેર કરવાની વાદીની પ્રાર્થના એ મિલકતની વિચારણાને અટકાવશે નહીં જે હુકમનો ભાગ ન હતી. આમ, ટાટાબાદ, અલગપ્પા ચેટ્ટિયાર રોડ, કોઈમ્બતુર ખાતેની રહેણાંક મિલકતમાં હિસ્સાનો દાવો કરવા માટે અપીલકર્તાઓના કેસને આ અપીલમાં ધ્યાનમાં લેવાની જરૂર છે.

૬૧. દીવાની દાવા નંબર ૧૧૦૧/૧૯૮૭ માં પ્રતિબિંબિત થયા મુજબ, ઉપર જણાવેલ રહેણાંક મિલકતના સંબંધમાં વાદી અને પ્રતિવાદી નંબર-૧ ના કેસ

અંગેની દલીલોને અમે પ્રથમ ધ્યાને લઈ શકીએ છીએ.

૬૨. દાવાના ફકરા ૬ (ઈ) માં, વાદી દ્વારા નીચેની વિનંતી કરવામાં આવી છે:

"૬(ઈ) ૧૯૭૮માં કોઈમ્બતુરના ટાટાબાદમાં એક ભવ્ય બંગલો ખરીદવામાં આવ્યો હતો. આ સૂચિ 'બી' ની વસ્તુ નં.૧૦ તરીકે સેટ અને વર્ણવવામાં આવે છે. આ મિલકતનું સંપાદન માત્ર સંયુક્ત આવકમાંથી અને પરિવારના લાભ માટે કરવામાં આવ્યું હતું."

૬૩. પ્રતિવાદી નં.૧ થી ૩એ ઓ.એસ. નં.૧૧૦૧/૧૯૮૭ માં લેખિત નિવેદનો દાખલ કર્યા છે અને ફકરા ૬ (ઈ) માં કરવામાં આવેલા ઉપરોક્ત દાવાના સંદર્ભમાં, પ્રતિવાદી નંબર ૧ દ્વારા નીચેની વિનંતી કરવામાં આવી છે:

"૬.દાવાના ફકરા ૬ માં આપેલા આક્ષેપો સંપૂર્ણપણે સાચા નથી.અનુસૂચિ 'બી' ની વસ્તુ નં.૧૦ તરીકે વર્ણવવામાં આવેલી મિલકત પરિવારના લાભ માટે સંયુક્ત આવકમાંથી હસ્તગત કરવામાં આવી હોવાનો આરોપ સંપૂર્ણપણે ખોટો છે. પ્રથમ તો ત્યાં કોઈ સંયુક્ત આવક નહોતી.બીજું કોઈ પરિવાર નથી, ત્રીજું તે સંયુક્ત આવકમાંથી ખરીદવામાં આવ્યું ન હતું. આ મિલકત પ્રથમ પ્રતિવાદી દ્વારા હરાજમાં લેવામાં આવી હતી.કિંમતની ચુકવણી માટે જરૂરી રકમ સ્વામી

એન્ડ સ્વામી કંપનીના પ્રથમ પ્રતિવાદી દ્વારા લેવામાં આવી હતી. આ રકમ તેમની સામે સ્વામી એન્ડ કંપનીની રકમમાં ડેબિટ કરવામાં આવી હતી.

૬૪. પ્રતિવાદી નંબર ૧ નો કેસ એ હતો કે ઉપરોક્ત મિલકત પ્રતિવાદી નંબર ૧ દ્વારા હરાજીમાં ખરીદવામાં આવી હતી. પ્રતિવાદી નંબર ૧ એ તેના દાવાના સમર્થનમાં આંક.બી/૨૭ દાખલ કર્યો હતો કે ઘરની મિલકત પ્રતિવાદી નંબર ૧ ની અલગ મિલકત છે. આંક.બી.૨૭ સૂચવે છે કે પ્રતિવાદી નંબર ૧ ને મિલકતના ખરીદનાર તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો, જે ૨૮.૧૧.૧૯૭૯ પર યોજાયેલી જાહેર હરાજી દ્વારા રૂ. ૧,૫૧,૦૦૦ માં વેચવામાં આવ્યો હતો. આંક.બી/૨૭ એ કોર્ટ ઓફ સબઓર્ડિનેટ જજ, કોઈમ્બતુર દ્વારા ઉપરોક્ત અસર માટે જારી કરાયેલું વેચાણ પ્રમાણપત્ર હતું. જોકે લેખિત નિવેદનના ફક્ત ૬માં પ્રતિવાદી નંબર ૧એ દલીલ કરી હતી કે કિંમતની ચુકવણી માટે જરૂરી રકમ પ્રતિવાદી નંબર ૧ દ્વારા સ્વામી અને સ્વામી કંપની પાસેથી લેવામાં આવી હતી. પ્રતિવાદી નંબર ૧ સાક્ષી પેટીમાં ડીડબલ્યુ ૨ તરીકે હાજર થયો હતો અને તેની કોસ એક્ઝામિનેશનમાં જણાવ્યું હતું કે તેણે ટાટાબાદ ખાતે ઘરની મિલકતની ચુકવણી માટે સ્વામી અને સ્વામી પ્લાન્ટેશન્સ કંપનીના ભંડોળનો ઉપયોગ કર્યો છે. તેના ઉલટ-તપાસ તેણે સ્વીકાર્યું કે તેણે રૂ. ૧,૫૦,૦૦૦ લીધા હતા. તેની કોસ એક્ઝામિનેશનમાં, પ્રતિવાદી નંબર ૨ દ્વારા નીચે મુજબ જણાવવામાં આવ્યું હતું:

“એવું કહેવું ખોટું છે કે ઘર ખરીદવા માટે કંપનીનું ભંડોળ લેવામાં આવ્યું હતું. મને યાદ નથી અને તે બતાવવા માટે કોઈ રેકૉર્ડ નથી કે તે કઈ ભાગીદારીમાંથી અને કયા ખાતામાંથી લેવામાં આવી હતી. એવું કહેવું યોગ્ય નથી કે મેં સંયુક્ત કુટુંબનું ભંડોળ લીધું અને ખરીદી કરી. મેં આશરે ૧.૫૦ લાખ રૂપિયા લીધા હોત. તે પરત કરવામાં આવ્યું ન હતું. રેકૉર્ડ્સ હવે રજૂ કરી શકાતા નથી.”

૬૫. ત્યારપછીના ઉલટ-તપાસ તેમણે સ્પષ્ટપણે ઉદ્દેખ કર્યો હતો કે ટાટાબાદ ખાતે ઘરની મિલકતની ખરીદી માટે જે રકમ લેવામાં આવી હતી તે સ્વામી અને સ્વામી પ્લાન્ટેશન્સ કંપનીને પરત કરવામાં આવી ન હતી. ૧૨.૦૮.૧૯૯૭ પર તેની કોસ એક્ઝામિનેશનમાં, પ્રતિવાદી નંબર ૨ જણાવે છે:

“૧૨.૮.૧૯૯૭ પર સાક્ષીને શપથ લેવડાવવામાં આવ્યા હતા અને ફરીથી તપાસ કરવામાં આવી હતી.

સ્વામી એન્ડ સોમી પ્લાન્ટેશન કંપનીને રકમ પરત ન કરવાનું કારણ, જેમાંથી તે ટાટાબાદમાં ઘર ખરીદવા માટે ઉછીના લેવામાં આવી હતી, કારણ કે તે કંપનીમાં મારા નામે ક્રેડિટ બેલેન્સ હતું.”

૬૬. આમ, રેકૉર્ડ પરના પુરાવા સૂચવે છે કે ટાટાબાદ હાઉસ પ્રોપર્ટી પ્રતિવાદી નંબર ૧ ના નામે ખરીદવામાં આવી હતી અને ખરીદી માટેનો ખર્ચ સ્વામી અને સ્વામી પ્લાન્ટેશન્સ કંપની પાસેથી ચૂકવવામાં આવ્યો હતો, જેમાં તેના ડિરેક્ટર્સ

અને શેરધારકો માત્ર તમામ શાખાઓના પરિવારના સભ્યો હતા. તેના ઉલટ-તપાસમાં પ્રતિવાદી નંબર ૨ એ કહ્યું છે:

“અમે ૧૯૭૪માં સ્વામી અને સ્વામી પ્લાન્ટેશન્સ નામથી કંપની શરૂ કરી હતી, જેમાં પરિવારની ત્રણેય શાખાઓના સભ્યો શેરધારકો હતા.”

૬૭. સ્વામી અને સ્વામી પ્લાન્ટેશન્સ (પી) લિમિટેડ, કુન્નુરના શેરધારકોની વિગતો ઓ.એસ.નં.૩૭/૧૯૮૪ માં અનુસૂચિ 'સી' ની વસ્તુ નં.૧૦ તરીકે ઉલ્લેખિત કરવામાં આવી હતી, જે નીચેની અસર માટે છે:

“વસ્તુ નં.૧૦ મેસર્સ સ્વામી અને સ્વામી પ્લાન્ટેશન્સ (પી) લિમિટેડ, કુન્નુરમાં શેરની વિગતો.

એસ. નં. શેરનં. કુલ મૂલ્યની નં. મ સંખ્યા

૧.એસ. કે. કુમારસ્વામી ૯૨૦ રૂ.૯૨,૦૦૦.૦૦

૨.એસ. કે. ચિન્નાસામી ૪૪૦ રૂ.૪૪,૦૦૦.૦૦

૩. એસ.આર. શણ્મુગાવેલૌથમ ૪૧૦ રૂ. ૪૧,૦૦૦.૦૦

૪.એસ. આર. સોમસુંદરમ ૨૩૦ રૂ.૨૩,૦૦૦.૦૦

૫.શ્રીમતી.આર. જનૈયામ્મલ ૮૧૦ રૂ. ૧, ૦૦૦.૦૦

૬.શ્રીમતી. એસ. સરસ્વતી ૭૫૦ રૂ.૭૫,૦૦૦.૦૦

૭.સી.કમલમ ૬૧૦ રૂ.૬૧,૦૦૦.૦૦

૮.શ્રીમતી. સી. સાથિયાવતી ૭૫ રૂ. ૭, ૫૦૦.૦૦

કુલ શેર – ૪૨૪૫કુલ રૂપિયા ૪,૨૪,૫૦૦.૦૦ "

૬૮. ઉપર આપેલી વિગતો અનુસાર રંગાસામી શાખા ૪૨૪૫ શેરમાંથી ૨૧૯૦ શેર ધરાવે છે, જે કંપનીના ૫૦ ટકાથી વધુ શેર છે.

૬૯. પ્રતિવાદી નંબર ૧ વતી રજૂઆતનો મુખ્ય મુદ્દો એ છે કે ૦૭.૧૧.૧૯૬૦ તારીખના ભાગલા પછી, ત્રણ શાખાઓ અલગ થઈ ગઈ હતી અને સંયુક્ત કુટુંબનો દરજ્જો સમાપ્ત થયો હતો.તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે ૦૭.૧૧.૧૯૬૦ તારીખનું પાર્ટીશન એ નોંધાયેલ ભાગીદારી ખત છે જેને ટ્રાયલ કોર્ટે તેના ચુકાદામાં સ્વીકાર્યું હતું.ત્રણ શાખાઓના સંયુક્ત પરિવારનું વિભાજન ૦૭.૧૧.૧૯૬૦ પર સ્વીકારવામાં આવ્યું હતું, જ્યારે ૧૯૭૯માં ટાટાબાદ હાઉસ પ્રોપર્ટી ખરીદવામાં આવી ત્યારે કોઈ સંયુક્ત પરિવાર નહોતો.

૭૦. અપીલના સમર્થનમાં અપીલકર્તાઓ માટે વિદ્વાન વકીલની રજૂઆત એ છે

કે જમીનની મિલકતને જમીનની ટોચમર્યાદા અધિનિયમમાંથી બચાવવા માટે ત્રણ ભાઈઓ વચ્ચે ૦૭.૧૧.૧૯૬૦ તારીખની પાર્ટીશન દાખલ કરવામાં આવી હતી. ૦૭.૧૧.૧૯૬૦ તારીખનું પાર્ટીશન ડીડ ૦૭.૧૧.૧૯૬૦ પર નોંધાયેલું હતું, તે દાવો કરે છે કે પક્ષોએ ૦૧.૦૪.૧૯૬૦ પર સ્થાયર મિલકતો વહેંચી છે. રજૂઆત એ છે કે જમીન ટોચમર્યાદા કાયદો ૦૧.૦૪.૧૯૬૦ પછી તરત જ લાગુ કરવામાં આવી રહ્યો હતો તેથી આ દાવો પાર્ટીશન ડીડમાં સ્થાપિત કરવામાં આવ્યો હતો. પાર્ટીશન ડીડનો અમલ ત્રણ શાખાઓની જમીનની મિલકતને બચાવવા માટે કરવામાં આવ્યો હતો અને દરેક શાખાને અલગ કરવાનો અને સંયુક્ત પરિવારના દરજ્જામાં ફેરફાર લાવવાનો કોઈ ઇરાદો નહોતો. શ્રી ગિરીની રજૂઆતનો પુનરોચ્ચાર કરવામાં આવ્યો છે જે હાઈકોર્ટ સમક્ષ પણ ઉઠાવવામાં આવી હતી કે ભાગલા પછી ૦૭.૧૧.૧૯૬૦ પછી પણ ત્રણ ભાઈઓ સંયુક્ત અને સંયુક્ત પરિવાર ૦૭.૧૧.૧૯૬૦ પછી પણ ચાલુ રહ્યા હતા, જે ત્રણેય શાખાઓના નામે ખરીદવામાં આવેલી વિવિધ મિલકતો પરથી સ્પષ્ટ થાય છે, જેઓ સદપાલયમ ખાતે પૂર્વજોના મકાનમાં અને સોમનુર ખાતે નવા બાંધવામાં આવેલા મકાનમાં સાથે રહેતા હતા. ૧૯૬૩માં જમીનની ખરીદી પછી ત્રણેય શાખાઓએ સાથે મળીને પારિવારિક વ્યવસાય ચલાવવાનું ચાલુ રાખ્યું હતું.

૭૧. અપીલકર્તાઓ માટે જાણીતા વકીલે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે તે પ્રતિવાદી નંબર ૧ નો પોતાનો કેસ છે કે પક્ષકારો વચ્ચેની તારીખ

૦૮.૦૩.૧૯૮૧ ના ભાગલા કરાર હેઠળ રંગાસામી શાખા વાસુદેવ ટેક્સટાઈલ મિલ્સને લેવા માટે સંમત થઈ હતી, પ્રતિવાદી નંબર ૧, એસ. કે. કુમારસામીની શાખાએ કુત્તુર અને વેદપતિ ગામમાં મિલકત લેવાનો નિર્ણય કર્યો હતો અને ચિન્નાસામી શાખાએ સોમનુર ખાતે મિલકત લેવાનો નિર્ણય કર્યો હતો.

પ્રતિવાદી નંબર ૧ એ દલીલ કરી છે કે ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ ના કરાર હેઠળ, વાદીએ પ્રતિવાદી નંબર ૪ ને રૂ. ૭ લાખ ચૂકવવા પડ્યા હતા અને પ્રતિવાદી નંબર ૧ એ ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ પર સંમત થયા મુજબ પાર્ટીશન દ્વારા મૂલ્યાંકનને સરખાવવા માટે પ્રતિવાદી નંબર ૪ ને રૂ. ૪ લાખ ચૂકવવા પડ્યા હતા. શ્રી ગિરી રજૂ કરે છે કે ડી.ડબલ્યુ. ૧ પોતે કેસ સાથે આવ્યો હતો કે ભાગલા ૦૮.૦૩.૧૯૮૩ પર થયા હતા અને સમાધાન હુકમનામું એ ઉપરોક્ત કરારના અમલીકરણ સિવાય બીજું કંઈ નહોતું. શ્રી ગિરી રજૂ કરે છે કે જ્યારે પ્રતિવાદી નંબર ૧ પોતે વર્ષ ૧૯૮૧ માં ભાગલા વિશે જણાવે છે, ત્યારે ભાગલા સંયુક્ત કુટુંબની ધારણા કરે છે અને ત્રણ શાખાઓ ૦૭.૧૧.૧૯૬૦ થી અલગ થઈ ગઈ હતી, ત્યારે વર્ષ ૧૯૮૧ માં ફરીથી ભાગલા પાડવાનો કોઈ પ્રશ્ન જ નહોતો.

૭૨. અમારી સમક્ષ વિચારણા કરવા માટેનો એક મુદ્દો એ છે કે જ્યારે ટાટાબાદ હાઉસ પ્રતિવાદી નંબર ૧ દ્વારા હસ્તગત કરવામાં આવ્યું હતું ત્યારે શું ત્રણેય શાખાઓ સંયુક્ત પરિવારનો ભાગ હતી કે પછી ભાગલા પછીની ત્રણેય શાખાઓ

એકબીજાથી અલગ રહી હતી.

૭૩. પ્રતિવાદી નંબર ૧ ની શીટ એન્કર એ છે કે પરિવારની ત્રણ શાખાઓ સંયુક્ત નહોતી કારણ કે તે ૦૭.૧૧.૧૯૬૦ તારીખના પાર્ટીશન ડીડ દ્વારા વિભાજિત કરવામાં આવી હતી.૦૭.૧૧.૧૯૬૦ તારીખનો પાર્ટીશન ડીડ એ ત્રણ શાખાઓ વચ્ચે નોંધાયેલ પાર્ટીશન ડીડ છે.૦૭.૧૧.૧૯૬૦ તારીખના પાર્ટીશન ડીડમાં ૨૭.૦૯.૧૯૫૩ તારીખના અગાઉના પાર્ટીશન ડીડનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો, જેના દ્વારા ત્રણ ભાઈઓના પિતાએ તેમની પ્રથમ પત્નીના પુત્ર અને બીજી પત્નીના ત્રણ પુત્રો વચ્ચે મિલકતની વહેંચણી કરી હતી.૨૭.૦૯.૧૯૫૩ તારીખના પાર્ટીશન ડીડમાં જે મિલકતો ફાળવવામાં આવી હતી તે ૮૬.૭૨ ત્રણ ભાઈઓ વચ્ચેની એકર હતી.૦૭.૧૧.૧૯૬૦ તારીખનો પાર્ટીશન ડીડ વાંચે છે: “કોઈમ્મતુર રજિસ્ટ્રારની કચેરીમાં નં.૩૧૫૮/૧૯૫૩ ધરાવતો ૨૮.૦૯.૧૯૫૩ તારીખનો દસ્તાવેજ પાર્ટીશન ડીડ તરીકે નોંધવામાં આવ્યો છે અને ૨૭મી સપ્ટેમ્બર, ૧૯૫૩ના રોજ અમલમાં મૂકવામાં આવ્યો છે, જેમાં અમારા પિતા એ. વી. કંદાસામી ગૌન્ડરની પ્રથમ પત્નીના પુત્ર, અમારા ભાઈ સેન્નિમલાઈ ગૌન્ડરની સંપત્તિઓ અમારા અને અમારા પિતા વચ્ચે છે.અમે ત્રણેયને ફાળવવામાં આવેલી મિલકતોનો એક પરિવાર તરીકે આનંદ માણી રહ્યા છીએ અને તેનો વિકાસ કર્યો છે, તેને વેચી દીધો છે, તેમાં ખેતી કરી છે અને વ્યવસાય કર્યો છે.અમે અમારી વચ્ચે ભાગલા પછા પાડી દીધા છે.

અમે અમારી વચ્ચે ભાગલા પાડવાનું નક્કી કર્યું ત્યારથી અમે અમારા સંયુક્ત પરિવારની વ્યવસાયિક મૂડીને ૧.૪.૧૯૬૦ ના ખાતાઓ દ્વારા વહેંચી છે.અમે પહેલેથી જ ઝવેરાત, વાસણો અને અન્ય વસ્તુઓનું વિભાજન કરી દીધું છે અને આપણે દરેક તેનો અલગ-અલગ આનંદ માણી રહ્યા છીએ.જો કે ૦૧.૦૪.૧૯૬૦ પર અમે ભવિષ્યમાં અમારી વચ્ચે મુકદ્દમા ટાળવા માટે ઘરની ઇમારતો, ફેક્ટરી ઇમારતો, ખેતર અને જમીન જેવી સ્થાવર મિલકતો વહેંચી છે, અમે આ દસ્તાવેજ દ્વારા તેની નોંધણી કરાવી છે.”

૭૪. અપીલકર્તાનો કેસ એ છે કે જમીનની ટોચમર્યાદાના કાયદાઓથી મિલકતને બચાવવા માટે ત્રણ ભાઈઓ વચ્ચે ૦૭.૧૧.૧૯૬૦ તારીખનો વિભાજન દસ્તાવેજ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો. જમીન ટોચમર્યાદા અધિનિયમ હેઠળ સંબંધિત તારીખ ૦૭.૦૪.૧૯૬૦ હતી, જે તારીખે વ્યક્તિના હાથમાં રહેલી મિલકતની હદ નક્કી કરવાની હોય છે અને સંબંધિત તારીખે સંયુક્ત પરિવારના સભ્યો ધરાવતા ત્રણ ભાઈઓ પાસે વ્યક્તિને મંજૂરી આપવામાં આવેલી જમીન કરતાં વધુ જમીન હોવાથી, મિલકતને જમીન ટોચમર્યાદાના કાયદાથી બચાવવા માટે વિભાજન દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું. ટ્રાયલ કોર્ટે આ દલીલને નકારી કાઢી હતી અને કહ્યું હતું કે જમીનની ટોચમર્યાદાના કાયદાઓ કોઈ પણ રીતે ત્રણ ભાઈઓના હાથમાં જમીનની હદને અસર કરે છે તે સાબિત થયું નથી. આપણે

તમિલનાડુ જમીન સુધારણા (જમીન પર ટોચમર્યાદા નક્કી કરવી) અધિનિયમ, ૧૯૬૧ની કેટલીક જોગવાઈઓની નોંધ લેવાની જરૂર છે.કાયદાની કલમ ૩ જે વ્યાખ્યા કલમ છે તે કલમ ૩ (૩૪) માં "વ્યક્તિ" શબ્દને વ્યાખ્યાયિત કરે છે જે નીચેની અસર માટે છે:"૩(૩૪)."વ્યક્તિ "માં કોઈપણ કંપની, પારિવારિક પેઢી, સોસાયટી અથવા વ્યક્તિઓનું સંગઠન, પછી ભલે તે નિગમિત હોય કે ન હોય અથવા કોઈપણ ખાનગી ટ્રસ્ટ અથવા જાહેર ટ્રસ્ટનો સમાવેશ થાય છે."

૭૫. કાયદાની કલમ ૫ છત વિસ્તારની જોગવાઈ કરે છે.કલમ પની પેટા કલમ (૧) (એ) અનુસાર દરેક વ્યક્તિના કિસ્સામાં અને પાંચથી વધુ સભ્યો ન હોય તેવા દરેક પરિવારના કિસ્સામાં ટોચમર્યાદાનો વિસ્તાર ૩૦ પ્રમાણભૂત એકર હતો. ૩૦ પ્રમાણિત એકરનો આંકડો ત્યારબાદ તમિલનાડુ અધિનિયમ ક્રમાંક ૩૭/૧૯૭૨ દ્વારા ઘટાડીને ૧૫ પ્રમાણિત એકર કરવામાં આવ્યો હતો.કલમ ૫ (૧) (બી) માં વધુમાં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે પાંચથી વધુ સભ્યો ધરાવતા દરેક પરિવારના કિસ્સામાં ટોચમર્યાદાનો વિસ્તાર ૩૦ પ્રમાણભૂત એકર હોવો જોઈએ અને પરિવારના દરેક સભ્ય માટે પાંચથી વધુ વધારાના પ્રમાણભૂત એકર હોવા જોઈએ.જો હિંદુ અવિભાજિત પરિવાર, ત્રણ ભાઈઓના સંયુક્ત પરિવારને ધ્યાનમાં રાખીને ટોચમર્યાદાનો વિસ્તાર નક્કી કરવામાં આવે, તો ટોચમર્યાદાનો વિસ્તાર ૩૦ પ્રમાણભૂત એકર હોવો જોઈએ, જેમાં પરિવારના દરેક સભ્ય માટે પાંચ એકરથી વધુની વધારાની ૫ એકર જમીન હોવી જોઈએ.વર્ષ

૧૯૬૦માં ત્રણેય ભાઈઓ પાસે જે જમીન હતી તે ૮૬.૫૨ એકરથી વધુ હતી, જે ૧૯૫૩ના ભાગલા દરમિયાન ત્રણેય ભાઈઓને મળી હતી.ત્યારબાદ ત્રણ ભાઈઓએ વધુ જમીન હસ્તગત કરી છે.જો ૦૭.૦૪.૧૯૬૦ ના ભાગલા પહેલા ત્રણ ભાઈઓ તેમના સંયુક્ત પરિવાર સાથે રહે છે, તો દરેક વ્યક્તિ ૩૦ એકર જમીનનો હકદાર રહેશે. આમ, ત્રણ ભાઈઓ વચ્ચે મિલકતોનું વિભાજન ત્રણ ભાઈઓની માલિકીની મિલકતો માટે સ્પષ્ટ રીતે ફાયદાકારક હતું.ત્રણ ભાઈઓ દ્વારા જમીનની ટોચમર્યાદા અધિનિયમ હેઠળ કોઈ લાભ મેળવી શકાયો હોત તે સાબિત થયું નથી એવો ટ્રાયલ કોર્ટનો મત સ્પષ્ટ રીતે અસમર્થનીય છે. ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા વ્યક્ત કરવામાં આવેલો અભિપ્રાય અધિનિયમ, ૧૯૬૧ની જોગવાઈઓની તપાસ કર્યા પછી નહોતો.વધુમાં વિભાજનમાં નિવેદન કે ત્રણ ભાઈઓએ પહેલેથી જ સ્થાવર મિલકતોને ૦૧.૦૪.૧૯૬૦ પર વહેંચી દીધી છે તે સ્પષ્ટપણે અધિનિયમ, ૧૯૬૧ થી દૂર જવાના ઈરાદા સાથે હતું કારણ કે ટોચમર્યાદા અધિનિયમ હેઠળ સંબંધિત તારીખ ૦૭.૦૪.૧૯૬૦ હતી.

૭૬. હિન્દુ કાયદા હેઠળ, સંયુક્ત પરિવારનો કોઈપણ સભ્ય પોતાને સંયુક્ત પરિવારથી અલગ કરી શકે છે. સંયુક્ત પરિવારનો દરજ્જો સમાપ્ત કરવાનો પક્ષોનો ઈરાદો હિન્દુ અવિભાજિત પરિવારનો દરજ્જો નક્કી કરવા માટે સુસંગત પરિબળ છે.ઉપરોક્તમાંથી એ સ્પષ્ટ થાય છે કે ત્રણ શાખાઓનો તેમની મિલકતોના ભાગલા પાડવાનો વાસ્તવિક ઈરાદો એ ન હતો કે તેઓ હિન્દુ અવિભાજિત

કુટુંબને ચાલુ રાખવા માંગતા ન હતા, પરંતુ ઉપરોક્ત ભાગલા ટોચમર્યાદા કાયદો, ૧૯૬૧ લાગુ કરવાથી દૂર રહેવાનો હતો. વર્ષ ૧૯૬૦માં જ્યારે પક્ષકારોએ તેમની મિલકતોની વહેંચણી કરી ત્યારે તેમનો ઇરાદો એક સુસંગત હકીકત છે.

૭૭. જો કે, ૦૭.૧૧.૧૯૬૦ તારીખની પાર્ટીશન ડીડ ત્રણ શાખાઓ વચ્ચે નોંધાયેલ પાર્ટીશન ડીડ હોવાથી, તેને અવગણી શકાય નહીં. આ વિભાજન દ્વારા મિલકતોને ત્રણ શાખાઓમાં વહેંચવામાં આવી હતી. પ્રશ્ન એ છે કે શું ૦૭.૧૧.૧૯૬૦ પછી, પરિવાર સંયુક્ત પરિવાર તરીકે ચાલુ રહ્યો અથવા સંયુક્ત પરિવારનો દરજ્જો ૦૭.૧૧.૧૯૬૦ પર સમાપ્ત થયો. અપીલકર્તાનો કેસ જે હાઈકોર્ટ દ્વારા પણ દબાવવામાં આવ્યો હતો તે એ હતો કે ભલે વિભાજન તારીખ ૦૭.૧૧.૧૯૬૦ સ્વીકારવામાં આવે; પક્ષો સંયુક્ત પરિવારમાં રહેતા હતા અને તેમનો સંયુક્ત પરિવારનો દરજ્જો ચાલુ રાખ્યો હતો. અપીલકર્તા દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી દલીલ એ હતી કે સંયુક્ત હિન્દુ પરિવારના દરજ્જામાં પાછા ફરવા માટે ત્રણ ભાઈઓ વચ્ચે પુનઃમિલન થયું હતું, જે ૦૭.૧૧.૧૯૬૦ પછીના પક્ષકારોના કૃત્યો અને આચરણોમાંથી પૂરતા પ્રમાણમાં સાબિત થાય છે.

૭૮. હિંદુ કાયદામાં પુનઃમિલનનો ખ્યાલ સર્વવિદિત છે. વિભાજન થયું હોય તો પણ હિંદુ સંયુક્ત પરિવાર પાછા ફરી શકે છે અને સંયુક્ત પરિવારનો દરજ્જો જાળવી રાખવા માટે ફરી જોડાઈ શકે છે. હિંદુ કાયદા પર મુદ્દા, ૨૨ મી આવૃત્તિ,

જ્યારે પુનઃમિલન પર ચર્ચા કરતી વખતે ફક્ત ૩૪૧,૩૪૨ અને ૩૪૩ માં નીચેની સ્થિતિ છે:"૩૪૧. કોણ ફરી જોડાઈ શકે છે, 'યોગ્ય રીતે કહેવાતી સંપત્તિમાં પુનઃમિલન, ફક્ત તે જ વ્યક્તિઓ વચ્ચે થઈ શકે છે જેઓ મૂળ ભાગલા માટે પક્ષકાર હતા'. આમાંથી એવું જણાય છે કે મૂળ ભાગલાના પક્ષકાર એવા કોઈપણ વ્યક્તિઓ વચ્ચે પુનઃમિલન થઈ શકે છે. માત્ર પુરુષો જ ફરી જોડાઈ શકે છે.

૩૪૨. પુનઃમિલનની અસર, પુનઃમિલનની અસર એ છે કે પુનઃમિલન પામેલા સભ્યોને સંયુક્ત હિન્દુ પરિવારના સભ્યો તરીકે તેમના ભૂતપૂર્વ દરજ્જામાં મોકલવા.

૩૪૩. પુનઃમિલન રચવા માટે જરૂરી હેતુ:પુનઃમિલનની રચના કરવા માટે, પક્ષોનો સંપત્તિ અને હિતમાં ફરી જોડાવાનો ઇરાદો હોવો જોઈએ.ભગવાન દયાલ વિરુદ્ધ રેવતી દેવીમાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે ધ્યાન દોર્યું હતું કે પુનઃમિલનની વિભાવનામાં તે ગર્ભિત છે કે પક્ષો વચ્ચે તેમની અગાઉની સ્થિતિ પર પાછા ફરવાના ઇરાદા સાથે સંપત્તિમાં ફરી જોડાવા માટે સમજૂતી થશે. આવા કરાર સ્પષ્ટ હોઈ શકે છે અથવા પક્ષોના વર્તન દ્વારા ગર્ભિત થઈ શકે છે.વર્તન નિર્વિવાદ પાત્રનું હોવું જોઈએ અને તેનો ભારે બોજ તે પક્ષ પર પડે છે જે પુનઃમિલનની સંપત્તિ ધરાવે છે."

૭૯. પલાની અમ્મલ વિ. મુથુવેન્કટચારલા મોનીયાગર અને અન્ય, એ. આઈ. આર. ૧૯૨૫ પી. સી. ૪૯માં પ્રિવી કાઉન્સિલે એવું માન્યું છે કે જો કોઈ સંયુક્ત હિન્દુ પરિવાર અલગ થાય છે, તો પરિવાર અથવા તેના કોઈપણ સભ્યો સંયુક્ત હિન્દુ પરિવાર તરીકે ફરી જોડાવા માટે સંમત થઈ શકે છે, પરંતુ આવા પુનઃમિલન સ્પષ્ટ કારણોસર છે, જે ઘણા કિસ્સાઓમાં મિતાક્ષરના કાયદા હેઠળ લાગુ થશે, જે ખૂબ જ દુર્લભ ઘટના છે, અને જ્યારે તે થાય છે ત્યારે તેને સખત રીતે સાબિત કરવું આવશ્યક છે કારણ કે અન્ય કોઈપણ વિવાદિત હકીકત સાબિત થાય છે. ફક્ત ૯ માં, પ્રિવી કાઉન્સિલે નીચે મુજબ જણાવ્યું હતું: “૯. પરંતુ માત્ર હકીકત એ છે કે સહ-ભાગીદારોના હિસ્સાની ખાતરી કરવામાં આવી છે તે જરૂરી નથી કે પરિવાર અલગ થઈ ગયો હોય.

અલગ થવા પર સહ-ભાગીદારોના શેર કેવા હશે તે નક્કી કરવા માટે તાત્કાલિક અલગ થવા સિવાય અન્ય કારણો હોઈ શકે છે. હવે એ પણ શંકાની બહાર છે કે આવા સંયુક્ત પરિવારનો સભ્ય સંયુક્ત પરિવારના અન્ય સભ્યોથી પોતાને અલગ કરી શકે છે અને અલગ થઈ રહ્યો છે અને સંયુક્ત પરિવારની મિલકતમાં તેનો હિસ્સો નક્કી કરવા અને તેના માટે ભાગલા પાડવાનો હકદાર છે, અને બાકીના સહ-ભાગીદારો, તેમની વચ્ચે કોઈ વિશેષ સમજૂતી વિના, સહ-ભાગીદારો તરીકે ચાલુ રહી શકે છે અને સંયુક્ત પરિવારના સભ્યો તરીકે આનંદ

માણી શકે છે જે પારિવારિક સંપત્તિના આવા ભાગલા પછી બાકી છે. બાકીના સભ્યો સંયુક્ત રહ્યા તે બાબત, જો વિવાદિત હોય તો, તેમના અગાઉના સહ-ભાગીદાર તેમનાથી અલગ થયા પછી તેમનો પારિવારિક વ્યવસાય જે રીતે ચલાવવામાં આવ્યો હતો તેના પરથી અનુમાન લગાવી શકાય છે.તે પણ તદ્દન સ્પષ્ટ છે કે જો સંયુક્ત હિન્દુ પરિવાર અલગ થાય છે, તો પરિવાર અથવા તેના કોઈપણ સભ્યો સંયુક્ત હિન્દુ પરિવાર તરીકે ફરી જોડાવા માટે સંમત થઈ શકે છે, પરંતુ આવા પુનઃમિલન સ્પષ્ટ કારણોસર છે, જે ઘણા કિસ્સાઓમાં મિતાક્ષરના કાયદા હેઠળ લાગુ થશે, જે ખૂબ જ દુર્લભ ઘટના છે, અને જ્યારે તે થાય છે ત્યારે તે અન્ય કોઈપણ વિવાદિત હકીકત સાબિત થાય તે રીતે સખત રીતે સાબિત થવી જોઈએ. તે છેલ્લી દરખાસ્ત માટે અગ્રણી સત્તા બાલાબક્સ લાધુરામ વિ. રુખમાબાઈ (૧૯૦૩) ૩૦ કલકત્તા છે. ૭૨૫.”

૮૦. અન્ય એક ચુકાદો જેની નોંધ લેવાની જરૂર છે તે મુક્તુ વેંકટરમૈયા વિરુદ્ધ મુક્તુ તાતર્યા અને અન્ય, એઆઈ.આર. ૧૯૪૩ મેડમાં મદ્રાસ હાઈકોર્ટનો ચુકાદો છે. ૫૩૮.ઉપરોક્ત કિસ્સામાં, વર્ષ ૧૯૦૩ માં પરિવારમાં ભાગલા પડ્યા હતા જેના પરિણામે પિતા તેમની બીજી પત્ની અને બાળકો સાથે અલગ થઈ ગયા હતા અને પ્રથમ પત્ની દ્વારા તેમના પુત્રોથી અલગ રહેવાનું શરૂ કર્યું હતું. પ્રતિવાદીનો કેસ એ હતો કે ૧૯૦૩માં તેમના પિતાએ તેમનાથી દૂર રહેવાનો નિર્ણય કર્યા પછી પણ તેઓ અને તેમના ભાઈઓ સંયુક્ત રહ્યા હતા.એક

વૈકલ્પિક કેસ પણ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો કે ભાગલા પછી ભાઈઓ વચ્ચે પુનઃમિલન થયું છે. મદ્રાસ ઉચ્ચ અદાલતે ફરિયાદમાં જણાવ્યું હતું કે: “પ.પરંતુ જો તમામ સભ્યો વચ્ચે સામાન્ય ભાગલા પડે છે, તો પુનઃ જોડાણ એ એકમાત્ર સાધન છે જેના દ્વારા સંયુક્ત દરજ્જાને પુનઃસ્થાપિત કરી શકાય છે. જ્યાં સુધી હિંદુ કાયદાના અર્થમાં ફરીથી જોડાવાનો ઇરાદો સ્પષ્ટ રીતે સ્થાપિત ન થાય ત્યાં સુધી માત્ર રહેઠાણ, ભોજન અથવા પૂજામાં સંયુક્તતા અથવા માત્ર વેપારથી વિભાજિત સ્થિતિને સંપત્તિ અને હિતમાં સંયુક્તતાની તમામ સામાન્ય ઘટનાઓ સાથે સંયુક્ત સ્થિતિમાં રૂપાંતરિત કરી શકાતી નથી. નિયમ એ છે કે, જો હું આદર સાથે કહી શકું, તો પટના હાઈકોર્ટ દ્વારા પાન કુર વિરુદ્ધ રામ નારાયણ ચૌધરી, એ. આઈ. આર. ૧૯૨૯ પટમાં સાચું કહેવામાં આવ્યું છે. ૩૫૩ જ્યાં વિદ્વાન ન્યાયાધીશ નિરીક્ષણ કરે છે કે:

તેને સ્થાપિત કરવા માટે, (પુનઃમિલન), માત્ર એ જ બતાવવું જરૂરી નથી કે પક્ષો પહેલેથી જ વિભાજિત થઈ ગયા છે, રહેતા હતા અથવા સાથે વેપાર કરતા હતા, પરંતુ તેઓએ તેમની સ્થિતિને બદલવા અને તેની તમામ સામાન્ય ઘટનાઓ સાથે સંયુક્ત સંપત્તિ બનાવવાના હેતુથી આમ કર્યું હતું.

૮૧. ઉચ્ચ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે જે ભાઈઓ વિભાજિત થયા હતા, સાથે રહેતા હતા અને વેપાર કરતા હતા, તેઓના પુનઃમિલનનો કેસ સ્વીકારવામાં

આવ્યો હતો.ફક્ત ૧૭ માં નીચે મુજબ જણાવવામાં આવ્યું હતું:“૧૭. પછી પ્રશ્ન એ છે કે શું આ તારણ પુનઃમિલનના કેસને ટેકો આપવા માટે પૂરતું છે. અમે સભાન છીએ કે સાબિતીનો બોજ પ્રતિવાદી પર ભારે છે અને તે પણ કે રહેઠાણ, ખોરાક અને પૂજા કાર્યોમાં માત્ર સંયુક્તતાનો પુરાવો જરૂરી નથી કે તે પુનઃમિલન બનાવે. જે સ્થાપિત કરવાનું છે તે એ છે કે જે પક્ષોએ ભાગલા પાડ્યા હતા તેઓ માત્ર સાથે જ રહેતા અને વેપાર કરતા નહોતા, પરંતુ તેઓએ સંપત્તિ અને હિતમાં સંયુક્તતાની તમામ સામાન્ય ઘટનાઓ સાથે તેમના વિભાજિત દરજ્જાને સંયુક્ત દરજ્જામાં બદલવાના હેતુથી આમ કર્યું હતું. અમારા મતે ભાઈઓ એકબીજા સાથે જે રીતે વર્ત્યા તેમાં કોઈ શંકા નથી કે ૧૯૦૩ના ભાગલા પહેલા જે સંયુક્ત દરજ્જો અસ્તિત્વમાં હતો તેને પુનઃસ્થાપિત કરવાનો તેમનો ઇરાદાપૂર્વકનો ઇરાદો હતો. વિભાજનનો તાત્કાલિક ઉદ્દેશ પિતાને પ્રથમ પત્ની દ્વારા તેમના પુત્રોથી અલગ રહેવા માટે સક્ષમ બનાવવાનો હતો, કારણ કે તેમની વચ્ચે ગેરસમજો ઊભી થઈ હતી.જેમ કે પુત્રો વચ્ચે ક્યારેય અલગ થવાનું કોઈ કારણ નહોતું અને તેમાં કોઈ શંકા ન હોઈ શકે કે જે ક્ષણે તેઓ તેમના પિતાથી અલગ થયા તે ક્ષણે તેઓ રહેવા માંગતા હતા અને સંયુક્ત દરજ્જામાં સાથે રહેતા હતા. એ વાત સાચી છે કે તે સમયે પ્રથમ પ્રતિવાદી સગીર હતો.પરંતુ તેનાથી થોડો ફરક પડી શકે છે જો બહુમતી પ્રાપ્ત કર્યા પછી તેમણે તે પદ સ્વીકાર્યું હોય જેમાં અપીલકર્તા અને નાગૈયાએ પહેલેથી જ સાથે રહેવાનું શરૂ કરી દીધું હતું. અમારા મતે તે જરૂરી નથી કે ફરીથી જોડાવા માટે ઔપચારિક અને સ્પષ્ટ સમજૂતી હોવી જોઈએ.આવી સમજૂતી

અન્ય કોઈ પણ આધાર પર સમજૂતી કરવામાં અસમર્થ વર્તનના સ્પષ્ટ પુરાવા દ્વારા સ્થાપિત કરી શકાય છે.અમારા મતે, આ અહીં સ્થાપિત સ્થિતિ છે.આમ હોવાથી, દાવો કરાયેલી મિલકતોની વિશિષ્ટ માલિકી માટેના અપીલકર્તાના દાવાને નકારી કાઢવો આવશ્યક છે. અપીલ નિષ્ફળ જાય છે અને તેથી તેને ખર્ચ સાથે બરતરફ કરવી જોઈએ.”

૮૨. પુનઃમિલનની વિભાવના પરનો વધુ એક ચુકાદો જેનો ઉલ્લેખ કરવાની જરૂર છે તે કર્ણાટક હાઈકોર્ટનો ચુકાદો છે મેસર્સ પરમાનંદ એલ. બજાજ, બેંગ્લોર વિ. આવકવેરાના કમિશ્નર કર્ણાટક, II, બેંગ્લોર, (૧૯૮૧) એસ. સી. સી. ઓનલાઈન કર્ણાટક ૧૩૧. ન્યાયમૂર્તિ રામા જોયિસે સ્મૃતિ અને આ વિષય પરના સંબંધિત ચુકાદાઓનો ઉલ્લેખ કર્યા પછી જણાવ્યું હતું કે પુનઃમિલન એ ભાગલાની પ્રક્રિયાને ઉલટાવી દે છે, જે ફક્ત ૮ અને ૧૨ માં નીચે મુજબ છે:”૮. પુનઃમિલન પર હિન્દુ કાયદાનો મૂળભૂત સિદ્ધાંત બૃહસ્પતિ સ્મૃતિ (ગાયકવાડ ઓરિએન્ટલ સિરીઝ, વોલ્યુમ એલ XXXV પાના ૨૧૪-૨૧૫) માં નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યો છે, તે જ રીતે સ્મૃતિ ચંદ્રિકા III વ્યવહારકાંડ ભાગ II (૧૯૧૬), જે મૈસુરના મહારાજા દ્વારા પ્રકાશિત કરવામાં આવી હતી (પાના ૭૦૨-૭૦૩; અંગ્રેજી આવૃત્તિ જે.આર. ઘરપુરે (૧૯૫૨) ભાગ III પાના ૬૬૭-૬૭૦) માં પણ જોઈ શકાય છે.”

વવિભત્કક ય પપનઃવપતતરર ભતરરતતરર ચચૈત્તર સવસસ્થિતઃ। વપતત્ત યયેણર
સ્થિવિર પતરરીત્યર તત્સસંસષ્ટ ટઃસ ઉચ્ચતયે ॥

જે એકવાર અલગ થઈ જાય છે તે તેના પિતા સાથે લાવવામાં આવેલા પ્રેમ દ્વારા
ફરીથી રહે છે અથવા પૈતૃક કાકાને ફરીથી જોડવામાં આવે છે.

સસંસષ્ટ ટટૌ યટૌ પપનઃપતરરીત્યતટૌ પરસપરભરવગિનટૌ ।

જ્યારે બે સહ-ભાગીદારો ફરીથી સ્નેહ દ્વારા ફરી જોડાયા છે, ત્યારે તેઓ
એકબીજાની સંપત્તિમાં પરસ્પર ભાગ લેશે.

બૃહસ્પતિના ગ્રંથ પર સ્મૃતિચંદ્રિકાના લેખક દેવના ભટ્ટે વ્યક્ત કરેલો મત છે

સહવિરસયે પપરુષરણરમરહત્ય સસંસગિર્ગિ ભરવિરત ધનદરરયેણ સસંસગિકર્ગિ વિરચ્ય
ઇતરીદસંતરવ્ય વિહરરવનવમતભભતરવિચ્છયે દકરપ નકદયેન વવિભત્તરનરસં
પભવિર્ગવિદયેકરરશરીકરણપયર્ગન્તસસસંસગિટૌ ન પપનઃસહવિરસમવતમવત મન્તવ્યમત
।

સંગઠન એ જરૂરી નથી કે સુસંગતતા દ્વારા હોય, સંગઠનને સંપત્તિ દ્વારા વ્યક્ત

કરવામાં આવે છે; તેથી તેના વિશિષ્ટ પરિબળને દૂર કરીને, તે સમજવું જોઈએ કે અલગ થયેલા સભ્યોનું પુનઃ જોડાણ એ અગાઉની જેમ (તમામ) સંપત્તિ વગેરેને એકત્રિત કરવાની હદ સુધી હશે, અને માત્ર સુસંગતતા દ્વારા નહીં.

ચજ.II ૧૩૮૧૩૯ પર મિતાક્ષર, જે ફરીથી જોડાયેલા સભ્યો વચ્ચેના ભાગલા પર વારસાનો વિશેષ નિયમ મૂકે છે, તે પુનઃમિલનની અસરને નીચે પ્રમાણે સમજાવે છે:

વવિભક્તસં ધનસં પપનવમશતરરીકતતસં સસંસસષ્ટ ટસં તદસયરસતરીવત સસંસષ્ટ ટરી ।

જે અસરો વિભાજિત થઈ ગઈ હતી અને જે ફરીથી એક સાથે ભળી ગઈ હતી તેને પુનઃજોડાણ કહેવામાં આવે છે. તે, જેની સાથે આ પ્રકારનો સંબંધ છે, તે ફરીથી જોડાયેલો ભાગીદાર છે.

ઉપરોક્ત જોગવાઈઓ સંખ્યાબંધ કેસોમાં અર્થઘટનનો વિષય રહી છે.

૧૨. આ મુદ્દા પરના મૂળભૂત ગ્રંથો અને મિતાક્ષરા અને સ્મૃતિચંદ્રિકામાં વ્યક્ત કરાયેલા વિવેચકોના મંતવ્યો અને અમારી સમક્ષ ટાંકવામાં આવેલા કેસ કાયદાને

ધ્યાનમાં રાખીને અને એચયુએફને સંચાલિત કરતા હિન્દુ કાયદાના વાસ્તવિક હેતુ અને ઉદ્દેશને યોગ્ય રીતે ધ્યાનમાં રાખીને, અમને લાગે છે કે હિન્દુ અવિભાજિત પરિવારના ભૂતપૂર્વ સભ્યોને એક સાથે આવવા અને મિતાક્ષરા કાયદા દ્વારા સંચાલિત સંયુક્ત કુટુંબની રચના કરવા માટે પુનઃમિલનની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે. પરસ્પર પ્રેમ, લોહીના સંબંધમાંથી ઉદ્ભવતો સ્નેહ અને ત્યાંથી આગળ વધવાની ઈચ્છા, પુનઃમિલનનો પાયો છે. આ બૃહસ્પતિના લખાણમાંથી સ્પષ્ટ થાય છે જેમાં ફરીથી જોડાઈ શકે તેવી વ્યક્તિઓનો સંબંધ પણ સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યો છે, જોકે કેટલાક વિવેચકોએ એવો મત વ્યક્ત કર્યો છે કે તે માત્ર દષ્ટાંતરૂપ છે અને સંપૂર્ણ નથી અને બૃહસ્પતિના લખાણમાં ઉદ્દેખિત ન હોય તેવી વ્યક્તિઓ વચ્ચે પણ પુનઃમિલન શક્ય છે.

(જુઓ:વિરમિત્રોદય, ગોપાલચંદ્ર સરકાર દ્વારા અનુવાદિત (૧૮૭૯) પૃષ્ઠ ૨૦૪ ૨૦૫; વિવાદચિન્તામણિ ગાયકવાડની ઓરિએન્ટલ શ્રેણી વોલ્યુમ. XCIX પીપી ૨૮૮૨૮૯).પરંતુ તેમ છતાં કોઈ વિવાદ નથી કે પુનઃમિલન ફક્ત તે જ વ્યક્તિઓમાં શક્ય છે જે અગાઉની તારીખે એચયુએફના સભ્યો હતા. તેથી રિયુનિયન એ પાર્ટિયનની પ્રક્રિયાને ઉલટાવી દે છે.તેથી, એવો મત રાખવો વાજબી છે કે પુનઃમિલન એ માત્ર સામાન્ય ભાડૂતો તરીકે સાથે રહેવાનો કરાર નથી, પરંતુ તેનો હેતુ અગાઉના એચયુએફના વિભાજિત સભ્યો વચ્ચે વ્યાજ અને સંપત્તિમાં મિશ્રણ લાવવાનો છે જેથી તેમને ફરી એકવાર એચયુએફનો દરજ્જો

પુનઃસ્થાપિત કરી શકાય અને તેથી પુનઃમિલન સંયુક્ત કુટુંબની મિલકતોમાં તમામ પુનઃમિલન કરનારા સહ-ભાગીદારો પર અધિકાર બનાવે છે, જે તેમની વચ્ચે ભાગલા પાડવાનો વિષય હતો, જ્યાં સુધી કે તેઓ પુનઃમિલનની તારીખ પહેલાં વિખેરાઈ ગયા ન હતા. તે બૃહસ્પતિના લખાણ દ્વારા બળપૂર્વક લાવવામાં આવેલા વાસ્તવિક પુનઃમિલનનું કાનૂની પરિણામ હશે, જે પ્રદાન કરે છે કે "જ્યાં સહ-ભાગીદારો ફરીથી સ્નેહ દ્વારા ફરી જોડાયા છે, તેઓ પરસ્પર એકબીજાની સંપત્તિમાં ભાગ લેશે". મિતાક્ષર જણાવે છે કે વિભાજિત સંપત્તિઓનું મિશ્રણ એ પુનઃમિલનની અસર છે. તેથી તે અનુસરે છે, કોઈ પણ સહ-ભાગીદાર, જે પુનઃમિલનનો પક્ષકાર છે અને જે પુનઃમિલન સ્વીકારે છે, તેને દલીલ કરતા સાંભળવામાં આવશે નહીં કે અગાઉના ભાગલા સમયે તેને જે મિલકત મળી હતી અને હજુ પણ તેની પાસે જે મિલકત છે તે પુનઃગઠિત એચયુએફની મિલકત બની નથી. પરંતુ તેમાં કોઈ શંકા ન હોઈ શકે કે પુનઃમિલન, જ્યારે વિવાદિત હોય ત્યારે હકીકતના કોઈપણ વિવાદિત પ્રશ્ન તરીકે સાબિત થવું જોઈએ અને તમામ પુનઃમિલન કરનારા સભ્યોએ કોમનસ્ટોક રચવા માટે તેમની મિલકતો પરત ન કરી હોય તેવા સંજોગો, કોઈપણ સંબંધિત પક્ષ દ્વારા લેવામાં આવેલી અરજીને સમર્થન આપી શકે છે કે ત્યાં કોઈ પુનઃમિલન થયું ન હતું. જો કે, જો પુનઃમિલન માટે તમામ પક્ષો દ્વારા પુનઃમિલન સ્વીકારવામાં આવે અથવા તે સાબિત થાય, તો પુનઃમિલન સમયે અને તેમના કબજામાં રહેલા પુનઃમિલન સભ્યોની મિલકતોનો હિસ્સો સંયુક્ત પરિવારની મિલકત બની જાય છે, તે

હકીકત હોવા છતાં કે તેમાંના કેટલાક તે મિલકતોને સામાન્ય હોય પોટમાં ફેંકવામાં નિષ્ફળ ગયા છે, પછી ભલે તે એકબીજાની જાણકારી અથવા સંમતિ સાથે હોય કે વગર.તે એક અલગ પાસું છે જો પુનઃમિલનમાં ભાગ લેનારા વ્યક્તિઓ દ્વારા પુનઃમિલનને સ્વીકારવામાં ન આવે અને તે પુનઃમિલનની વિનંતી કરનાર પક્ષ દ્વારા સાબિત ન થાય, તો તે ઘટનામાં કોઈ પુનઃમિલન થશે નહીં.”

૮૩. હવે આપણે હિન્દુ અવિભાજિત પરિવારમાં પુનઃમિલન સાથે સંબંધિત આ અદાલતના ચુકાદાની નોંધ લઈ શકીએ છીએ. ભગવાન દયાલ વિરુદ્ધ રેવતી દેવી, એ. આઈ. આર. ૧૯૬૨ એસ. સી. ૨૮૭ માં, આ અદાલતે હિંદુ કાયદાના સિદ્ધાંતો અને હિંદુ સંયુક્ત પરિવારના સિદ્ધાંતોની તપાસ કરી હતી. ફક્ત ૧૬માં એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે સામાન્ય સિદ્ધાંત એ છે કે જ્યાં સુધી તેનાથી વિપરીત સાબિત ન થાય ત્યાં સુધી દરેક હિન્દુ પરિવારને સંયુક્ત માનવામાં આવે છે; પરંતુ આ ધારણાને સીધા પુરાવા દ્વારા અથવા વર્તન દ્વારા રદિયો આપી શકાય છે. ઉપરોક્ત કિસ્સામાં, એક પ્રશ્ન એ હતો કે શું ભાગલા પછી સંયુક્ત પરિવારના સભ્યો વચ્ચે પુનઃમિલન થયું હતું. આ અદાલતે પલાની અમ્મલ (ઉપરોક્ત) માં પ્રિવી કાઉન્સિલના ચુકાદાઓને મંજૂરી સાથે ટાંક્યા હતા અને ફક્ત ૨૨ માં નીચે મુજબ જણાવ્યું હતું: “૨૨. આ પ્રશ્નનો સાચો અભિગમ અપનાવવા માટે, પલાની અમ્મલ વિરુદ્ધ મુથુવેન્કટચારલા મોનીયાગર

[(૧૯૨૪) એલ.આર. પર I એ ૮૩,૮૬] માં ન્યાયિક સમિતિના અવલોકનો શરૂઆતમાં ટાંકવા અનુકૂળ રહેશે:

“તે પણ તદ્દન સ્પષ્ટ છે કે જો સંયુક્ત હિન્દુ પરિવાર અલગ થાય છે, તો પરિવાર અથવા તેના કોઈપણ સભ્યો સંયુક્ત હિન્દુ પરિવાર તરીકે ફરી જોડાવા માટે સંમત થઈ શકે છે, પરંતુ આવા પુનઃમિલન સ્પષ્ટ કારણોસર છે, જે ઘણા કિસ્સાઓમાં મિતાક્ષરના કાયદા હેઠળ લાગુ થશે, જે ખૂબ જ દુર્લભ ઘટના છે, અને જ્યારે તે થાય છે ત્યારે તે અન્ય કોઈપણ વિવાદિત હકીકત સાબિત થાય તે રીતે સખત રીતે સાબિત થવી જોઈએ.તે છેલ્લી દરખાસ્ત માટે અગ્રણી સત્તા બાલ્ડવક્સ લાધુરામ વિ. રુખમાબાઈ [(૧૯૦૩) એલઆર ૩૦ આઈએ ૧૯૦] છે.” તે પણ સારી રીતે નક્કી કરવામાં આવ્યું છે કે પુનઃમિલનની રચના કરવા માટે પક્ષોનો ઇરાદો સંપત્તિ અને હિતમાં ફરી જોડાવાનો હોવો જોઈએ.તે પુનઃમિલનની વિભાવનામાં ગર્ભિત છે કે સંયુક્ત હિન્દુ પરિવારના સભ્યોની તેમની અગાઉની સ્થિતિ પર પાછા ફરવાના ઇરાદા સાથે સંપત્તિમાં ફરી જોડાવા માટે પક્ષો વચ્ચે સમજૂતી થશે. આવા કરારને વ્યક્ત કરવાની જરૂર નથી, પરંતુ કથિત રીતે ફરી જોડાયા હોય તેવા પક્ષોના વર્તનથી તે સૂચિત થઈ શકે છે.પરંતુ વર્તન એવા નિર્વિવાદ પાત્રનું હોવું જોઈએ કે જેનાથી પુનઃમિલનની સમજૂતી અનિવાર્યપણે સૂચિત થવી જોઈએ.પુનઃમિલનનો દાવો કરનાર પક્ષ પર બોજ ભારે હોવાથી, પુનઃમિલન અથવા સામાન્ય સંયુક્ત આનંદ સાથે સમાન રીતે

સુસંગત વર્તણૂકના અસ્પષ્ટ ટુકડાઓ પુનઃમિલનની વિનંતીને ટકાવી શકતા નથી.મેઈનનો હિંદુ કાયદો, ૧૧મી આપૃત્તિમાં કાનૂની સ્થિતિનો સરસ રીતે સારાંશ આપવામાં આવ્યો છે, આમ પૃ.૫૬૯:

“જેમ કે વિભાજન ન થાય ત્યાં સુધી સંઘની તરફેણમાં ધારણા છે, તેથી વિભાજન પછી ધારણા પુનઃમિલનની વિરુદ્ધ હશે. તેને સ્થાપિત કરવા માટે, માત્ર એ જ દર્શાવવું જરૂરી છે કે પક્ષો પહેલેથી જ વિભાજિત થઈ ગયા છે, રહેતા હતા અથવા સાથે વેપાર કરતા હતા, પરંતુ તેઓએ તેમની સ્થિતિને બદલવા અને તેની તમામ સામાન્ય ઘટનાઓ સાથે સંયુક્ત સંપત્તિ બનાવવાના હેતુથી આમ કર્યું હતું.તે સ્થાપિત કરવા માટે ખૂબ જ નક્કર પુરાવાની જરૂર છે કે તેમની વચ્ચેના કરાર દ્વારા, સંયુક્ત હિન્દુ પરિવારના વિભાજિત સભ્યો તેમની સ્થિતિને બદલવામાં સફળ થયા છે જેથી તેઓ સંયુક્ત અવિભાજિત હિન્દુ પરિવારની નવી રચના પછીના તમામ અધિકારો અને જવાબદારીઓમાં પોતાને લાવી શકે.” જેમ જેમ આપણે આ અવલોકનોને અમારી સંપૂર્ણ સંમતિ આપીએ છીએ તેમ, આપણે વિદ્વાન એટર્ની જનરલ દ્વારા ભારપૂર્વક આધાર રાખેલા બે નિર્ણયોને ધ્યાનમાં લેવા સિવાય વધુ ટાંકણો સાથે આ બાબતને આગળ વધારવાની જરૂર નથી.વેંકટરમૈયા વિ. તાતય્યા [એ. આઈ. આર. ૧૯૪૩ મેડ ૫૩૮] એ મદ્રાસ હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચનો નિર્ણય છે.ત્યાં એવું ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું કે "માત્ર રહેઠાણ, ખોરાક અથવા પૂજામાં સંયુક્તતા અથવા માત્ર એકસાથે વેપાર

કરવાથી વિભાજિત સ્થિતિને સંપત્તિ અને હિતમાં સંયુક્તતાની તમામ સામાન્ય ઘટનાઓ સાથે સંયુક્ત સ્થિતિમાં રૂપાંતરિત કરી શકાતી નથી, સિવાય કે હિન્દુ કાયદાના અર્થમાં ફરીથી જોડાવાનો ઇરાદો સ્પષ્ટ રીતે સ્થાપિત ન થાય".આ દરખાસ્ત અસાધારણ છે, અને ખરેખર તે સારી રીતે સ્થાપિત કાયદો છે.પરંતુ તે કેસની હકીકતો પર, વિદ્વાન ન્યાયાધીશો એવા નિષ્કર્ષ પર આવ્યા કે પુનઃમિલન થયું હતું.ત્યાં પ્રથમ પત્ની દ્વારા પિતા અને તેના પુત્રો વચ્ચે ભાગલા પાડવામાં આવ્યા હતા.તેમાંથી એક પુત્ર સગીર હતો. પ્રશ્ન એ હતો કે શું કથિત ભાગલા પછી તરત જ ભાઈઓ વચ્ચે પુનઃમિલન થયું હતું.વિદ્વાન ન્યાયાધીશોએ એવું માન્યું હતું કે પુત્રો વચ્ચે ક્યારેય અલગ થવાનું કોઈ કારણ નહોતું, અને પુરાવા દર્શાવે છે કે તેમના વર્તન પર પુનઃમિલન સિવાય કોઈ સમજૂતી શક્ય નથી.તેમણે એ પણ ધ્યાન દોર્યું હતું કે ભાગલા સમયે એક ભાઈ સગીર હતો, પરંતુ બહુમતી પ્રાપ્ત કર્યા પછી તેમણે પુનઃમિલનની સ્થિતિ સ્વીકારી હતી. વિદ્વાન એટર્ની જનરલે જે અવલોકનો પર આધાર રાખ્યો હતો તે આ રીતે વાંચે છે:

“અમારા મતે, તે જરૂરી નથી કે ફરીથી જોડાવા માટે ઔપચારિક અને સ્પષ્ટ સમજૂતી હોવી જોઈએ.આવી સમજૂતી અન્ય કોઈ પણ આધાર પર સમજૂતી કરવામાં અસમર્થ વર્તનના સ્પષ્ટ પુરાવા દ્વારા સ્થાપિત કરી શકાય છે.” આ સિદ્ધાંત પણ અસાધારણ છે.પરંતુ તે કેસની હકીકતો વર્તમાન કેસની હકીકતોથી

સંપૂર્ણપણે અલગ છે, અને વિદ્વાન ન્યાયાધીશો દ્વારા લેવાયેલા નિષ્કર્ષ તાત્કાલિક કેસમાં તારણ પર પહોંચવામાં આપણને મદદ કરી શકતા નથી.”

૮૪. ઉપરોક્ત અવલોકનો સૂચવે છે કે આ અદાલતે મુક્કુ વેંકટરમૈયા (સુપ્રા) માં મદ્રાસ હાઈકોર્ટના ચુકાદાને પણ મંજૂરી આપી હતી. ફરીથી અનિલ કુમાર મિત્રા અને અન્ય કેસમાં આ અદાલત. વિરુદ્ધ ગણેન્દ્ર નાથ મિત્રા અને અન્ય, (૧૯૯૭) ૯ અન્યો. સી. સી. ૭૨૫ માં એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે પક્ષોના કૃત્યો એ નિષ્કર્ષ તરફ દોરી શકે છે કે અગાઉના ભાગલા પછી પક્ષો ફરી જોડાયા હતા. ફકરા ૪ માં, નીચેના અવલોકનો કરવામાં આવ્યા છે: “૪.

.....એ વાત સાચી છે કે પક્ષોના કૃત્યો દ્વારા કે અગાઉના ભાગલા પછી પણ તેઓ સંયુક્ત પરિવારના સભ્યો રહ્યા હતા. પરંતુ આ સંબંધમાં પરિવારના સભ્યો દ્વારા મિલકતો સાથે વર્તન અને વ્યવહાર થવો જોઈએ.

૮૫. હવે, આપણે રેકૉર્ડ પરની અન્ય સામગ્રીની તપાસ કરીએ છીએ. પક્ષોનું પૂર્વજોનું ઘર હેલ્મેટ, સેડાપલાયમ, ગામ કરમથમપટ્ટીમાં હતું જ્યાં તેમના પિતા એ. વી. કંદાસ્વામી સાથે ત્રણ ભાઈઓ રહેતા હતા. ડીડબલ્યુરએ તેના નિવેદનમાં એમ પણ જણાવ્યું છે કે રંગાસામી સાથે લગ્ન કર્યા પછી તે સેડાપલાયમ ખાતે પૂર્વજોના ઘરે રહેતી હતી. વધુમાં ત્રણેય ભાઈઓએ વર્ષ ૧૯૬૩માં હેલ્મેટ સોમનુર ખાતે મકાનની જગ્યા ખરીદી હતી અને એક નવું ઘર બનાવ્યું હતું જ્યાં ત્રણ ભાઈઓ તેમના પરિવારો સાથે સોમનુરમાં સ્થાયી થયા

હતા અને રહેતા હતા જે ત્રણ ભાઈઓના સંયુક્ત પરિવારનું નવું ઘર બની ગયું હતું. નવા ઘરનું નિર્માણ વર્ષ ૧૯૬૩માં જમીન ખરીદીને કરવામાં આવ્યું હતું અને ત્રણેય ભાઈઓના પરિવારોએ લગભગ ૧૯૬૪માં રહેવાનું શરૂ કર્યું હતું, જે સ્પષ્ટપણે સૂચવે છે કે તમામ ભાઈઓનો ઇરાદો સંયુક્ત રીતે રહેવાનો અને સંયુક્ત હિન્દુ પરિવાર તરીકે ચાલુ રહેવાનો હતો.૦૭.૧૧.૧૯૬૦ ના વિભાજન પછી, ત્રણ શાખાઓએ એકસાથે ઘણી સ્થાવર મિલકતો ખરીદી છે, જેની વિગતો નીચે મુજબ છે:

i) કરમથમપટ્ટી ગામમાં ૫.૬ એકર જમીન માટે (અ) કે. રંગાસ્વામી, (બ) એસ.કે. કુમારાસ્વામી અને (ક) એસ.કે. ચિન્નાસ્વામીના પક્ષમાં કરવામાં આવેલ તારીખ ૦૮.૦૬.૧૯૬૨ નો વેચાણ દસ્તાવેજ, જે પ્રદર્શન એ-૪૨ તરીકે રજૂ કરવામાં આવ્યો છે.

(ii) ૧૬.૧૦.૧૯૬૩ તારીખનો વેચાણ દસ્તાવેજ જે આંક એજ૩ તરીકે દાખલ કરવામાં આવ્યો છે. વેચાણ ખત દ્વારા, મિલકત માત્ર મકાનના નિર્માણ માટે ખરીદવામાં આવી હતી જે હકીકત વેચાણ ખતમાં જ જણાવવામાં આવી હતી.વેચાણ દસ્તાવેજ ત્રણેય ભાઈઓ (અ) કે. રંગાસ્વામી, (બ) એસ.કે. કુમારાસ્વામી અને (ક) એસ.કે. ચિન્નાસ્વામીના નામે હતો.

iii) તારીખ ૧૪.૦૯.૧૯૭૨ ના રોજ, ત્રણ વેચાણ દસ્તાવેજો (જે આંક એ-૪૧, બી-૧૦ અને બી-૧૧ તરીકે રજૂ કરવામાં આવ્યા હતા) દ્વારા કુન્નૂર ખાતે આવેલી 'હાઈ ફિલ્ડ એસ્ટેટ' નામની વિશાળ મિલકત એસ.કે. કુમારસામી, એસ.આર. સોમસુંદરમ (તેમની માતા શ્રીમતી જાનકીઅમ્મલની વાલીપણા હેઠળના સગીર) અને એસ.આર. શણ્મુગાવેલૌથમના નામે ખરીદવામાં આવી હતી, જે એસ્ટેટમાં કુટુંબ વ્યવસાય કરતું હતું.

૮૬. ત્રણેય શાખાઓએ ભાગીદારીમાં અથવા ખાનગી કંપની દ્વારા સંયુક્ત પરિવાર દ્વારા ચલાવવામાં આવતી પેઢીઓ અને કંપનીઓની સ્થાપના કરીને સંયુક્ત વ્યવસાય ચાલુ રાખ્યો હતો. તે માત્ર પરિવારના સભ્યો હતા, જેઓ શેરધારકો અને નિર્દેશકો હતા. ત્રણેય શાખાઓના નામે વિવિધ સ્થાવર મિલકતોની ખરીદી સ્પષ્ટપણે સૂચવે છે કે ત્રણેય શાખાઓ સંયુક્ત છે અને તેઓ ત્રણેય શાખાઓના નામે મિલકતો ખરીદી રહ્યા છે. વર્ષ ૧૯૬૭માં રંગાસામીના મૃત્યુ પછી, તે એસ. કે. કુમારસામી, પ્રતિવાદી નંબર ૧ હતા, જેમણે સૌથી મોટા હોવાના કારણે પરિવારની બાગડોર સંભાળી હતી. વાદી અને પ્રતિવાદી નં. ૧૦, રણગાસામીના પુત્રો તે સમયે ખૂબ જ નાના હતા જ્યારે તેમના પિતાનું અવસાન થયું હતું અને ત્યારબાદ તેઓ પ્રતિવાદી નંબર ૧ ના માર્ગદર્શન અને નિયંત્રણ હેઠળ હતા અને રેકૉર્ડ પરની સામગ્રી સૂચવે છે કે તે પ્રતિવાદી નંબર ૧ હતો જેના

માર્ગદર્શન હેઠળ, તમામ વ્યવસાયો હાથ ધરવામાં આવ્યા હતા.મિલકતોના વિભાજન માટે દાખલ કરવામાં આવેલો દીવાની દાવા નંબર ૩૭/૧૯૮૪ પણ પ્રતિવાદી નંબર-૧ ના કહેવાથી જ કરવામાં આવ્યો હતો, જે અંગેની રજૂઆતો તે દાવાના વાદીએ દીવાની દાવા નંબર ૧૧૦૧/૧૯૮૭ માં પોતાનો લેખિત જવાબ રજૂ કરતી વખતે કરી છે. દીવાની દાવા નંબર ૩૭/૧૯૮૪ ના વાદી સેન્થિલ કુમારવેલે દીવાની દાવા નંબર ૧૧૦૧/૧૯૮૭ માં રજૂ કરેલા તેમના લેખિત જવાબમાં સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે કે તેમણે દીવાની દાવા નંબર ૩૭/૧૯૮૪ પ્રતિવાદી નંબર-૧ ના કહેવાથી દાખલ કર્યો હતો, જે હકીકતની નોંધ ટ્રાયલ કોર્ટના ચુકાદાના ફક્ત ૯ માં પણ લેવામાં આવી છે.

૮૭. એ નોંધવું સુસંગત છે કે દાવો નં.૧૧૦૧/૧૯૮૭ માં, તે માત્ર ડી૧ જ હતો, જેણે લેખિત નિવેદન દાખલ કર્યું હતું અને સાક્ષી પેટીમાં હાજર થયો હતો. ડી ૪, એસ. કે. ચિન્નાસામી, ન તો લેખિત નિવેદન દાખલ કર્યું અને ન તો સાક્ષી પેટીમાં આવ્યા.તે ડી૧ જ હતો જે વિનંતી કરી રહ્યો હતો કે ૦૭.૧૧.૧૯૬૦ તારીખના ભાગલા પછી સંયુક્ત પરિવારનો અંત આવ્યો. ડી૧ તેમના લેખિત નિવેદનમાં અને અદાલત સમક્ષ તેમના મૌખિક નિવેદનમાં આ કેસ સામે આવ્યો છે કે ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ પર મિલકતોનું વિભાજન કરવામાં આવ્યું હતું અને ત્રણ શાખાઓ વચ્ચે કરાર કરવામાં આવ્યો હતો અને કરારને અમલમાં મૂકવા માટે ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ તારીખનો સમાધાન હુકમનામું પસાર કરવામાં આવ્યો હતો જે

વર્ષ ૧૯૮૧માં દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો. ડી૧ દ્વારા ડી૩ને દાખલ કરવામાં આવેલા લેખિત નિવેદનમાં, ફરિયાદ ૧૬ અને ૧૭માં, ડી૧ દ્વારા નીચેની વિનંતી કરવામાં આવી હતી:"૧૬.....સહ માલિકીનો અંત લાવવાની વ્યવસ્થા ૧૯૮૧માં પણ કરવામાં આવી હતી અને અલગ માલિકી પર સંમતિ સધાઈ હતી. તેથી ફરિયાદમાં આરોપ મુજબ કોઈ રજૂઆત અથવા ખાતરી ન હોઈ શકે.

૧૭.....વિભાજનની રીત અને વિવિધ વસ્તુઓની ફાળવણી અગાઉ સંમત થઈ ગઈ હોવાથી અને ચોથા પ્રતિવાદીને રકમ ચૂકવવામાં આવી હોવાથી સમાધાન કરવામાં આવ્યું હતું, વહેલી તારીખે સરળ રીતે અને તેના સંદર્ભમાં હુકમનામું પસાર કરવામાં આવ્યું હતું.હુકમનામું પણ નોંધવામાં આવ્યું છે. સમજૂતીની શરતોને સમાધાનમાં સામેલ કરવામાં આવી રહી હતી ત્યારે પક્ષોને સલાહ આપવામાં આવી હતી કે સમાધાનમાં ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ તારીખના કરારનો ઉલ્લેખ કરવો જરૂરી નથી."

૮૮. રંગાસામીની શાખા સહિત વિવિધ શાખાઓના નામે ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ તારીખના કરાર દ્વારા તમામ મિલકતોના ભાગલા પાડવાનો કેસ પ્રતિવાદી નંબર ૧નો હતો, જે પરિવારનો સૌથી મોટો સભ્ય હતો અને ૦૭.૧૧.૧૯૬૦ પછી પરિવારની સંયુક્તતાને નકારી રહ્યો હતો.ડી૧ એસ. કે. ચિન્નાસામી સાક્ષી પેટીમાં ડીડબલ્યુર તરીકે દેખાયા હતા.તેમની ૧૦.૦૪.૧૯૮૭ ની ફોસ

એક્ઝામિનેશનમાં, ડીડબલ્યુર એ જણાવ્યું હતું કે:"માર્ચ, ૧૯૮૧ માં, અમે સામાન્ય મિલકતોને વિભાજિત કરી.૦૮.૦૩.૧૯૮૧ પર અમે તેને સ્ટેમ્પ પેપર પર લખેલા લેખિત કરારમાં ઘટાડી દીધું અને અમે તેના પર હસ્તાક્ષર કર્યા.હું પોતે, ચોથા, સાતમા અને દસમા પ્રતિવાદીઓ અને વાદીએ તેમાં હસ્તાક્ષર કર્યા.ત્રણ નકલો લેવામાં આવી હતી.તે જ દાખલ કરવામાં આવ્યું નથી.અમે બધાએ ત્રણેય નકલોમાં સહી કરી હતી. અમે મિલકતોમાં અમારા સંબંધિત શેરનો કબજો લીધો.૦૮.૦૩.૧૯૮૧ પછી સામાન્ય મિલકતો સંયુક્ત કબજામાં ન હતી અને બધાનો સામાન્ય આનંદ ન હતો.

૮૯. આગળ ૧૧.૦૮.૧૯૯૭ પરના તેમના ઉલટ-તપાસ ડીર એ આગળ કહ્યું:".....મેં કહ્યું હતું કે તમામ મિલકતોનું વિભાજન ૧૯૮૧માં કરવામાં આવ્યું હતું. જે વ્યવસ્થા ૧૯૮૧માં નક્કી કરવામાં આવી હતી તે હુકમનામા હેઠળ ૧૯૮૪માં લાગુ કરવામાં આવી હતી.કંઈ નવું નહોતું કર્યું.માર્ચ, ૧૯૮૧માં નક્કી કરવામાં આવેલી વ્યવસ્થા અનુસાર, વાસુદેવ મિલ પાસે ૧૬ એકર જમીન અને ઈમારતો અને મિલની મશીનરી મારા મોટા ભાઈની શાખાને ફાળવવામાં આવી હતી."૨૮.....જે કરાર ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ પર અમલમાં મૂકવામાં આવ્યો હતો તે સાચો છે અને તે સ્પષ્ટ છે કે તે અમલમાં આવ્યો છે અને જે શેર લગભગ નવેસરથી ઊભા કરવામાં આવ્યા હતા તે વાદી શાખાને આપવામાં આવ્યા હતા અને વર્ષ ૧૯૮૧ પછી, પ્રથમ પ્રતિવાદીના પરિવારે પોતાને સ્વામી એન્ડ કંપની,

રંગાસામી બ્રધર્સમાંથી મુક્ત કરી દીધા હતા.સ્વામી ટેક્સટાઈલ્સ, રંગાવિલાસ વોર્પિંગ એન્ડ સાઈઝિંગ ફેક્ટરી અને તે મૌખિક પુરાવા અને દસ્તાવેજી પુરાવા દ્વારા પુરવાર થયું હતું અને આંક એ-૧૨ ના દસ્તાવેજ દ્વારા, વાદી અને ૧૦મા પ્રતિવાદી મિલના સંચાલનમાં હતા અને તે સ્પષ્ટપણે પુરવાર થયું હતું; અને તારીખ ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ પછી, પહેલા પ્રતિવાદીએ એસ્ટેટમાં અધિકાર મેળવ્યો હતો અને તે આંક બી-૬૭ દ્વારા સ્પષ્ટપણે પુરવાર થાય છે અને તે સાયફિલ્ડ ટી ફેક્ટરીમાં નિભાવવામાં આવેલ સ્ટોક રજિસ્ટર છે, જે દર્શાવે છે કે માર્ચ ૧૯૮૧ સુધી ૧૦મા પ્રતિવાદીએ રજિસ્ટરમાં સહી કરી હતી અને ત્યારબાદ ૧લા પ્રતિવાદીએ તેમાં સહી કરી છે તે સ્પષ્ટપણે જણાય છે; પ્રદર્શન બી-૬૮, ૬૯ ના ગેટ પાસમાં પણ ઉપર મુજબ જોવા મળે છે અને તેના પરથી એ સ્પષ્ટપણે જણાય છે કે ૧૯૮૧ પછી, ઉપરોક્ત સમજૂતી અમલમાં લાવવામાં આવી હતી અને તે સ્પષ્ટપણે પુરવાર થયું છે; અને વાદી તરફથી એવું સૂચવવામાં આવ્યું હતું કે કુન્નૂર, વીરાકેરલમ ખાતેની મિલકત ૧લા પ્રતિવાદીના કબજામાં છે અને સોમનૂર ખાતેની મિલકતો જ્યાં પ્રતિવાદી પાસે છે તેવું કહેવું ખોટું છે અને વાદીએ પુરાવામાં સ્વીકાર્યું હતું કે તેમણે કુન્નૂર ખાતેની મિલકતનું સંચાલન કર્યું ન હતું, અને તેના પરથી એ સ્પષ્ટપણે જણાય છે કે ઉપરોક્ત સમજૂતી અમલમાં લાવવામાં આવી હતી.”

૯૦. આગળ ફરિયાદ ૧૫૯માં, ટ્રાયલ કોર્ટે ફરીથી ચુકાદો આપ્યો કે વર્ષ ૧૯૮૧નો

કરાર સાચો છે અને તેને અમલમાં મૂકવામાં આવ્યો હતો અને ડીડબલ્યુની દલીલ સ્વીકાર્ય હોવાનું જણાયું છે.

૯૧. ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ તારીખનો કરાર વાદી દ્વારા નકારી કાઢવામાં આવ્યો હતો.વાદીનો કેસ એ હતો કે ૧૯૮૧માં પક્ષકારો વચ્ચે ત્રણ શાખાઓના નામે આવેલી મિલકતોને વહેંચવા માટે કોઈ પણ સમયે કોઈ સમજૂતી થઈ ન હતી.પુરાવાઓમાં ડી૧ દ્વારા ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ તારીખનો કરાર દાખલ કરવામાં આવ્યો ન હતો. પ્રતિવાદી, ડી૧ દ્વારા કરાર દાખલ કરવામાં આવ્યો ન હતો કે આંક કરવામાં આવ્યો ન હતો.

૯૨. ડી૧ દ્વારા ઓ.એસ. નં.૩૭/૧૯૮૪ માં દાખલ કરવામાં આવેલા લેખિત નિવેદનમાં, ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ તારીખના કરાર અંગે કોઈ અરજી લેવામાં આવી ન હતી. ડી૧ દ્વારા દાવો નં.૧૧૦૧/૧૯૮૭ માં દાખલ કરવામાં આવેલા લેખિત નિવેદનમાં પ્રથમ વખત ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ તારીખના કરારનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો.વર્ષ ૧૯૮૧માં ત્રણ શાખાઓ વચ્ચે મિલકતોના વિભાજનને સાબિત કરવા માટે ન તો ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ તારીખનો કોઈ કરાર દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો કે ન તો સાબિત કરવામાં આવ્યો હતો અને ન તો રેકૉર્ડ પર અન્ય કોઈ પુરાવા છે.

૯૩. તે પ્રતિવાદી નંબર ૧ નો કેસ છે કે ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ તારીખનો સમાધાન હુકમનામું બીજું કંઈ નહીં પણ ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ તારીખના કરારનું અમલીકરણ છે.આમ, તે સ્પષ્ટ છે કે ડી૧ નો કેસ એ છે કે ત્રણ શાખાઓના નામે આવેલી તમામ મિલકતોનું વિભાજન કરવામાં આવ્યું હતું અને ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ પર વિવિધ શાખાઓને ફાળવવામાં આવી હતી, જે પછીથી ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ ના સંમતિ હુકમનામા દ્વારા લાગુ કરવામાં આવી છે. પ્રતિવાદીના કેસ અનુસાર, વાસુદેવ ટેક્સટાઇલ્સ મિલ્સ રંગાસામીની શાખાને આપવામાં આવી હતી, કુન્નુર ખાતેની મિલકત ડી૧ દ્વારા અને સોમનુર ખાતેની મિલકત ડી૪ દ્વારા લેવામાં આવી હતી.

૯૪. જ્યારે ડી૧ એ કેસ સાથે આવે છે કે ત્રણ શાખાઓના નામે આવેલી તમામ સ્થાવર મિલકતોના ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ પર વિભાજન થયું હતું, જે ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ પર લાગુ કરવામાં આવ્યું હતું, ત્યારે નિષ્કર્ષ અનિવાર્ય છે કે કુટુંબ સંયુક્ત હતું અને ત્રણ શાખાઓ સંયુક્ત હિન્દુ પરિવારનો ભાગ ન હતી, ડી૧ દ્વારા દાવો કરવામાં આવ્યો છે તેમ ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ પર કોઈ વિભાજન કરવાનો પ્રયાસ કરવાનો કોઈ પ્રસંગ ન હતો. હકીકત એ છે કે પ્રતિવાદી નંબર ૧ એ કેસ સાથે આવી રહ્યો છે કે ૧૮.૦૩.૧૯૮૧ પર પાર્ટીશન હતું તે જ સાબિત કરે છે કે પોતે ડી૧ ના કેસ મુજબ ત્યાં સુધી ત્રણ શાખાઓ સંયુક્ત હતી.

૯૫. એ નોંધવું જોઈએ કે વાદીએ ક્યારેય ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ ના કરાર અથવા ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ ના કથિત વિભાજનનો સ્વીકાર કર્યો નથી, આમ, તે સ્પષ્ટ છે કે પક્ષો સંયુક્ત રહ્યા અને ત્રણ શાખાઓના નામે આવેલી મિલકતો સંયુક્ત રહી જ્યાં સુધી સંમતિ હુકમનામું ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ પર પસાર કરવામાં ન આવ્યું.

૯૬. આમ, વર્ષ ૧૯૭૯માં જ્યારે ટાટાબાદની રહેણાંક મિલકત પ્રતિવાદી નંબર ૧ના નામે મેળવવામાં આવી હતી, ત્યારે ત્રણેય શાખાઓ સંયુક્ત હિન્દુ પરિવારનો ભાગ હતી અને સંયુક્ત હિન્દુ પરિવારના એક સભ્યના નામે ખરીદવામાં આવેલી ઘરની મિલકત બધાના લાભ માટે હતી.

૯૭. નીચેની બંને અદાલતોએ ડી૧ દ્વારા વિનંતી કરાયેલ ૧૮.૦૩.૧૯૮૧ તારીખના વિભાજનને સ્વીકાર્યું હતું, પરંતુ આવી દલીલના પરિણામને ધ્યાનમાં ન લેવામાં ભૂલ કરી હતી. જ્યારે તમામ સ્થાવર અને જંગમ મિલકતોના વિભાજનનો દાવો ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ પર કરવામાં આવે છે, ત્યારે નિષ્કર્ષ અનિવાર્ય છે કે પરિવાર ત્યાં સુધી જોડાયો હતો. ડી૧ દ્વારા સ્થાપિત સિદ્ધાંત કે ૦૭.૧૧.૧૯૬૦ પછી ત્રણેય શાખાઓ અલગ હતી તે ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ પર પાર્ટીશનના દાવા દ્વારા નકારી કાઢવામાં આવે છે/નકારી કાઢવામાં આવે છે.

૯૮. ટ્રાયલ કોર્ટ અને હાઈકોર્ટ બંનેએ એ હકીકત પર ઘણો ભાર મૂક્યો છે કે

૧૯૬૭ પછી ત્રણ શાખાઓ અલગ-અલગ ઇન્કમેટેક્સ રિટર્ન અને વેલ્થ ટેક્સ રિટર્ન દાખલ કરી રહી હતી. સંયુક્ત હિન્દુ પરિવારનો એક વ્યક્તિગત સભ્ય આવકવેરાના કાયદા તેમજ સંપત્તિ કરવેરા કાયદા બંને હેઠળ પોતાનું અલગ વળતર ખૂબ જ સારી રીતે દાખલ કરી શકે છે અને આવા વળતર દાખલ કરવું એ પરિવારની સ્થિતિનું નિર્ણાયક ન હતું. વાદીનો આખો કેસ એ હતો કે ૦૭.૧૧.૧૯૬૦ અને ૩૧ પછી પરિવાર સંયુક્ત રહ્યો, જેમણે એકલા લેખિત નિવેદન દાખલ કર્યું હતું અને ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ પર પાર્ટીશનનો કેસ લઈને સાક્ષી પેટીમાં હાજર થયા હતા, જેનો તેઓ દાવો કરે છે કે સમાધાન હુકમનામા દ્વારા ૦૬.૦૮.૧૯૮૪ પર અમલ કરવામાં આવ્યો હતો, તે સાબિત થાય છે કે પરિવાર ઓછામાં ઓછો ત્યાં સુધી સંયુક્ત હતો, એટલે કે, ૦૮.૦૩.૧૯૮૧ અથવા ૦૬.૦૮.૧૯૮૪.આમ, વર્ષ ૧૯૭૯માં જ્યારે ટાટાબાદ રહેણાંક મિલકત હસ્તગત કરવામાં આવી ત્યારે ત્રણેય શાખાઓ સંયુક્ત હતી.

૯૯. ટાટાબાદ રહેણાંક મિલકત ત્રણેય શાખાઓના લાભ માટે હતી જે એ હકીકત પરથી વધુ સાબિત થાય છે કે ઉપરોક્ત રકમની ચૂકવણી ડી. ડબલ્યુ. ૧ દ્વારા તેના અલગ ખાતામાંથી અથવા રોકડમાં ચૂકવવામાં આવી ન હતી. આ રકમ ખાનગી મર્યાદિત કંપની સ્વામી અને સ્વામી પ્લાન્ટેશન પ્રાઇવેટ લિમિટેડ પાસેથી લેવામાં આવી હતી, જેમાં ત્રણેય શાખાઓ શેરધારકો અને નિર્દેશકો હતા.સ્વામી અને સ્વામી પ્લાન્ટેશન કંપનીએ કંપની માટે ટાટાબાદ ખાતે રહેણાંક

મિલકત ખરીદી ન હતી. સ્વામી અને સ્વામી વાવેતરની ખાનગી કંપની રહેણાંક મિલકતની માલિક નથી અને ટાટાબાદ ખાતેની રહેણાંક મિલકત ત્રણેય શાખાઓના લાભ માટે સંયુક્ત કુટુંબની મિલકત છે.

૧૦૦. આમ અમે તારણ કાઢીએ છીએ કે ત્રણેય શાખાઓનો ટાટાબાદ રહેણાંક મિલકતમાં સમાન હિસ્સો છે, એટલે કે મૂળ દાવો નં.૧૧૦૧/૧૯૮૭ માં દાવાની અનુસૂચિ 'બી' ની આઈટમ નંબર X.આ રહેણાંક મિલકત ઓ.એસ.નં.૩૭/૧૯૮૪ નો ભાગ ન હોવાથી, વાદી દ્વારા ઉક્ત મિલકતના ભાગલા માંગવા પર કોઈ પ્રતિબંધ નથી. તદનુસાર અમે જાહેર કરીએ છીએ કે વાદી/પ્રતિવાદી નંબર ૭, પ્રતિવાદી નંબર ૧ અને પ્રતિવાદી નંબર ૪ દાવાની મિલકતની અનુસૂચિ 'બી' ની ઉપરોક્ત આઈટમ નંબર X માં સંયુક્ત રીતે ૧/૩ હિસ્સો મેળવવા માટે હકદાર છે (દરેકનો ૧/૩ હિસ્સો કે. રંગાસામી શાખા, એસ. કે. કુમારાસામી શાખા અને એસ. કે. ચિન્નાસામી શાખાને). તદનુસાર, ઉપરોક્ત મિલકત માટે વિભાજન માટે પ્રારંભિક હુકમનામું બહાર પાડવામાં આવશે.

૧૦૧. સિવિલ અપીલ નં.૧૫૩૭/૨૦૧૬ અને સિવિલ અપીલ નં.૧૫૩૮/૨૦૧૬ ને આંશિક રીતે મંજૂરી છે.પરિણામે, મૂળ દાવો નં.૧૧૦૧/૧૯૮૭ ઉપર દર્શાવેલ હદ સુધી નક્કી કરવામાં આવે છે, જેમાં

અનુસૂચિ 'બી' ની આઈટમ નંબર X ના વિભાજનનો હુકમનામું મંજૂર કરવામાં આવે છે, એટલે કે, "કોઈમ્બતુર નોંધણીમાં જિલ્લા, કોઈમ્બતુર કોર્પોરેશન મર્યાદા, ટાટાબાદ, ડૉ. અલગપ્પા ચેટ્ટિયાર રોડ, ડી.નં.૧૦૧,૪૫૦૦ ચોરસ ફૂટ સાથે વિસ્તાર ૦.૩ એકર.ફુટ.બાંધવામાં આવેલ રહેણાંક મકાન."

૧૦૨. પક્ષોને યોગ્ય અંતિમ હુકમનામું પસાર કરવા માટે ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ અરજી કરવાની સ્વતંત્રતા છે અને આવી અરજીનો નિકાલ ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા કાયદા અનુસાર કરવામાં આવે છે.

૧૦૩. પક્ષો પોતાનો ખર્ચ ઉઠાવશે.

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.